

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרה"ץ שליט"א

פרשת
האזינו
ו' תשרי – י"ב תשרי תשפ"ז

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב, עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד:
לְמוּד הַבַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וּנְבִיאִים כְּתוּבִים יִהְיֶה לְעִלּוּי
הַשְׁכִינָה הַקְדוֹשָׁה וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מְשִׁיחַ־צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים
וּבְנִין בֵּית־מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

רש"י

כל קרבן שאינו על מזבח החיצון כשלמים. שלמדנו מהם פיגול לכל הזבחים אין בו משום פיגול לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.): **בחטאות החיצונות.** אינה מפגלת דלא כתיב בהו וטבל אלא ולקח מדם הנחטאת באצבעו והזיה לקיחה קבלה היא ומינה ילפינן קבלה לקמן באיזהו מקומן (דף מח.): **איצטריכא** מהו דתימא **הואיל** וכתיב ולקח. דמשמע הוא בעצמו יקח: **ואי אתי קוף וכי לחו אדייה.** על אצבעו בעי מיהדר ומשקל אלמא ולקח נמי אאצבעו קאי שיטבול אצבעו אימא במאן דכתיב וטבל דמיו: **להכי לא כתביה מבלילה.** בהדיא אלא כתב קבלה ומדסמכיה אאצבעו ונתן הוא דליף לטבול אצבעו שצריך ליקח בעצמו ולטבול דמשמע הכי דלא תהא טבילת אצבע עבודה חשובה בהן לפגל מדלא אחשבה קרא להצריכה בפירוש ומשמע הכי שצריכה היא לטבול בחטאות החיצונה ולא דליטקל קוף ומעליותא דולקח נמי אאצבע קאי: **שאי אפשר לבלילה.** דלאו אורח ארעא לשחוט בהיכל ועל כרחו הוא שוחטו בעזרה ומוליכה בהיכל ולקרות מזבח פנימי ולהזאת פרוכת: **בל שאינו.** כל קרבן שאין מתן דמו על מזבח החיצון לאפוקי חטאות הפנימיות וקס"ד דה"ה לפסול דשלא לשמו: **מודה הוא לפסול.** נהי דאין בהן פיגול להתחייב כרת מן אבילתו אבל מודה הוא דמחשבה חוץ לזמנו פוסלתו מק"ו והכי נמי הוה מצי לתרוצי ליה אם במחשבה שלא לשמו קיימינא דפסלה בהו אלא דבעי רבי יוסי בר' חנינא לאשמועינן דמחשבת חוץ לזמנו פסלה בהו לר"ש: **חוץ לזמנו הפוסל בשלמים כו'.** ומיהו כרת לא נפקא לן בו מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמו אתי ודיו להבא מן הדין להיות כנדון: **חוץ למקומו מנא לן.** דהא חוץ למקומו נמי בשלמים כתיב ומוינייהו גמרינן לכל הזבחים ולר' שמעון דלא גמר מיניייהו אלא חיצונות כמותן מנ"ל דפסלה בפנימיות: **אי מחוץ לזמנו.** במה מצינו: **אי משלא לשמו.** ובק"ו כדלעיל: **שכן נוהג בבמה.** ובקרבן במת יחיד בשעת היתר הבמות שהרי שנוי קדש הוא תאמר בחוץ למקומו דלא שאין מחיצה בבמה) וכל הבקעה מקומו עד סוף העולם: **ומשני שלא לשמו בבאי נוהג.** באיזה קרבן אתה מצא פסולו בפסח וחטאת והני בבמה לא קרבי דתנן לקמן (דף קיז.) כל הנידר ונידב קרב בבמה ושאינו נידר ונידב אינו קרב בבמה: **ואיבעית אימא.** חוץ למקומו מחוץ לזמנו אתי ולא פרכינן שכן ברת דהיקשא הוא דאיתקש חוץ למקומו לחוץ לזמנו בפ' שני (לקמן דף כח.) בקרא אחרינא דאמרינן אם האבל יאכל ביום השלישי זה מחשבת חוץ לזמנו לא יחשב לו פיגול יהיה קרא יתירא הוא לאתויי חוץ למקומו וביון דאיתקוש גמרינן מהדדי ואין משיבין על ההיקש: **אמר רבא את"ל ר' שמעון סבר לה כבריה דאבר.** לקמן בפ' שני (דף כ.): **בין האולם למזבח צפון.** חלק צפוני שבעזרה שבין האולם ולמזבח אע"ג דלא קרינן ביה על ירך המזבח צפונה דהא במערבו של מזבח הוא הוי צפון לענין שחיטת קדשי קדשים: **אין מחשבה מועלת בחטאות הפנימיות.** אפילו לפסול: **אלא מפתח האולם ולפנים.** שאם חישב בהולכת הדם ממקום שחיטתו עד האולם אינה מחשבה שהרי אפשר לבטל הולכה זו לשחוט אצל פתח האולם אבל אי סבר כרבי יוסי דפליג אדרבי אלעזר בר' שמעון ואומר אין צפון אלא כנגד המזבח מיקר המזבח צפוני עד כותל העזרה צפונית היא לה עבודה שאין יכול לבטלה דהא חטאת טעונה צפון לשחיטתה דכתיב במקום אשר תשחט העולה וגו' ורצפון בעולה כתיב: **ואת"ל.** ר' שמעון סבר לה כר' יהודה דאמר לקמן בפ' קדשי קדשים (דף נט.) תוך עזרה מקדש כל רצפת העזרה בין האולם ולמזבח מקודשת להקטיר חלבים במזבח עצמו דכתיב ביום ההוא קדש המלך את תוך החצר ותניא לקמן דברים בכתבן דברי ר' יהודה: **אין מחשבה מועלת.** לר' שמעון בהולכת בזיכי לחם הפנים שהן מתירין את הלחם כדם המתיר את הבשר וכקומץ המתיר את השיריים והלחם מתפגל במחשבת עבודת הבזיכים הואיל והן מתירין רבי שמעון אי כרבי יהודה סבר לה אין מחשבת הולכה מועלת בה לפסול אלא מפתח היכל ולחוץ משהגיע לפתח היכל עד שמגיע ליציאת אולם לרצפת העזרה שלפניו לבד להיכל לא מהניא מחשבה שהרי כל ההיכל כשר להושיב שם שלחן לסדר עליו עד הפתח ואולם כי עזרה שביהע לן ומן האולם ולחוץ נמי לא מהניא מחשבה בהולכה שהרי אפשר להקטירו על רצפת העזרה מיד אם ירצה נמצאת הולכתו עד המזבח שלא לצורך: ה"ג **ואת"ל סבר רבי שמעון קדושת אולם והיכל חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם** ולחוץ. כלומר ה' אמות של עובי כותל פתחו של אולם דבכל חללו של אולם לא מהניא דכפנים דמי וחוץ לפתח לא מהניא דאפשר להקטיר שם: **ואת"ל סבר לה תוך פתח האולם כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה שליטה אלא בבני הושעת ידי.** עומד בפתח האולם ומושיט ידו לרצפה היינו הולכה ומהניא בה מחשבה: **הכי גרסינן ואם תמצי לומר הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל.** דהא הושטת ידו הולכה שלא ברגל היא: **ויורקן הכהנים את הדם כידם.** (מידם) של שוחטין משמע ושוחטין זרים ניגנו ואשמועינן קרא שהזורים לוקחין אותו מיד המקבל ומוליכין אותו לזורק:

שיכור

תוספות

מודה היה לפסול מקל וחומר. מכאן מתרצים ההיא דפ' הנזקין (גיטין דף נד: ושם) דקאמר ר' יוסי כהן גדול ביום הכפורים יוכיחו דבי אמר פיגול מהימן ור' יוסי סבירא ליה כר"ש בפ' הקומץ ושוא (מנחות דף יד.) דאין פיגול אלא בדבר הנעשה על מזבח החיצון ולמאי דאמר הכא דמודה הוא לפסול ניחא דפיגול לאו דוקא ועוד יש לפרש הניגו שלא לשמה ולא נהירא: **ומה** שלא לשמן בר'. תימה מה לשלא לשמן שכן נוהג בד' עבודות תאמר בחוץ לזמנו שאינו נוהג אלא בזריקה וכי האי גוונא פריך לעיל (דף ד.) (מה לחוץ לזמנו שכן קרת) ויש לומר דאי הוה פריך הכי הוה עביד ק"ו משנני בעלים דהוי בזריקה ומיהו קשה מה לשנוי בעלים שכן פוסל בזביחה בפסח או בזריקה לחוריה וי"ל דשלא לשמן יוכיח וילפינן במה הצד משנני קדש ושנוי בעלים: **הג"ה** תוך עזרה מקדש. טעמא דרבי יהודה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף נט.) וצריך לדקדק לר' יהודה כיון דעזרה מקדש היכי משכחת לה בפסולין דאם ירדו לא יעלו וי"ל דמשכחת לה (באותם) דירדו בלשכה או באולם או על גבי דף ועדיף מאויר דאמר בפ"ב (לקמן כו.) תלה ושחט פסול א"נ שחט על הרצפה ואח"כ נתן על הדף והשתא ירדו וצ"ע דלקמן (דף קכ.) מבעיא להו ירדו מהו שיעלו וי"ל דשחט על הרצפה ואח"כ נתן על הדף) ועוד יש לומר דמודה רבי יהודה בדומים לקמן דבעי מזבח והדם לא עלה ברצפה ותו דלשון אם עלו דנקט היינו לדינא דקודם דאתא דוד וקדיש רצפה לקודם בנין שלמה. הגי"ה:

שיכור

שיכור

שיכור. פירש בקונטרס שתוי יין ולא משמע כן בפרק מומין אלו פסולין באדם (בכורות דף מה:) אלא שיכור בשאר דברים המשכרים ודלא כר' יהודה דאמר מחלי עבודה מיהו שיכור דתנן התם וראי לא דוי שתוי יין בדפרי' התם בהדי מומין דמחלי עבודה בעי למיחשבה אבל שיכור דהכא פשטיה משמע שתוי יין והא כדאיתא והא ולכולי עלמא מחלל לעבודה בדפריך התם בפשיטות אחולי מיחל עבודה הוא: **והא** שחיטה שאי אפשר לבטלה ובשרה. פרש"י אלמא לאו באפשר לבטלה תלי ואת אמרת לרבנן פסול ותימה דמאי פריכא לרבנן ודאי לא בהא תלי והא דפסלי בהולכה משום דמקבלה ואילך מצות כהונה אלא פריך דמכשיר לר' שנמצון משום דאפשר לבטל הא לא תלי בהא מדמכשר זר בשחיטה אע"ג דאי אפשר לבטלה ובסמוך דפריך מהולכת אברים לרבי שמעון פריך וכן דמייתי אמר ר' אלעזר הולכה בזר פסולה לרבי שמעון: **הנ"ח** שחיטה לאו עבודה היא. פירש בקונטרס מדאתכשרו בה כל הפסולים ואי אפשר לומר כן דאהכשר זר גופה מייתי לה (הכא) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) ומיהו יש ליישב פירושו דכיון דבשחיטה מקום לא בעי כהן בשחיטה לאו עבודה היא ולהכי פריך עלה מפרה וה"ר יעקב דאורלינ"ש מפרש לאו עבודה היא לפי ששוטה בחולין ובקדשים א"כ לאו מטעם עבודה צוה המקום שחיטה ולי נראה לאו עבודה היא מדמכשרינן לקמן בפ' שני (דף כו.) עומד בדרום והדשיט ידו לצפון ושחט בקדשי קדשים ובמקבל פסול דדרשינן אותו בצפון ולא שוחט בצפון אבל מקבל בצפון ובשלמים מכשירין עומד בחוץ והדשיט ידו לפנים ושחט ואם קבל קבלתו פסולה דדרשינן בפ' כל הפסולין (לקמן דף לב:) בן הבקר לפני ה' ולא שוחט לפני ה' אבל קבל קבלתו פסולה משום דכתיב לעמוד לפני ה' לשרתו אלמא כל שירות לפני ה' ש"מ מדמכשיר רחמנא עומד בחוץ והדשיט ידו לפנים ושחט מכלל דשחיטה לאו עבודה היא ועוד מדאמר בההיא שמעתא בפ"ב (דף כו.) נתלה ושחט שחיטתו כשרה דשחיטה על ירך אמר רחמנא ולא שוחט על ירך (אמר רחמנא) אלמא דשחיטה לאו עבודה היא דאי עבודה היא לא דוה מכשר רחמנא בכי האי גוונא דהא נתלה וקבל אמרינן דקבלתו פסולה משום דאין דרך שירות בכך ומדפריך הכא ובפ' חטאת העוף (לקמן דף סח:) ובפ"ק דמנחות (דף ו:) מפרה דאמר רב שחיטת פרה בזר פסולה משמע קצת בפ' הקונטרס מיהו גם לפי מה שפירשתי יש ליישב דלא קשה לי לפירושו דא"כ לשמעון התימני דבעי פרק ב' לפסולין (לקמן דף לב:) שיהא ידיו של שוחט לפנים מן הנשחט היא שחיטה עבודה: **שאני** פרה דקדשי בדק הבית היא. בפ"ק דחולין (דף יא.) פירשתי: **והרי** הולכת אברים לכבש דאפשר לבטלה פסולה בזר דתניא והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר זו שאני קרא. הקשה ה"ר אליהו מאבראויזיקא הקדוש דבפ"ב דיומא (דף כו.) אמרינן מדאצטריך למכתב כהן בהולכת אברים לכבש פי' לגופיה לא אצטריך אלא לגלות דהולכת עצים למזבח לא בעי כהן ומדאצטריך מעוט להולכת עצים א"כ סידור ב' גזרי עצים בעי כהונה (בלאו קרא מטעם) וא"כ רבי שמעון דבעי ב' כהנים התם (דף כו:) לשני גזרי עצים מנא ליה דהא כהן דכתב גבי הולכת אברים אצטריך לגופיה משום דאפשר לבטלה ור"ל דרבי שמעון לטעמא דאמר התם (דף מה.) הצתת אליתא לא צריך למכתב ביה כהן ודבי תעלה לא דעתר שזר קרב למזבח ורבנן אפשר דעביד במפותא וא"כ רבי שמעון ע"כ שני גזרי עצים בעי כהונה בלא קרא מטעמא דזכי תעלה על דעתר כו' דכמו דלית ליה במפותא לית ליה אפשר להו בזריקה אבל לרבנן אית להו בזריקה כמו דאית להו במפותא וכהן דגבי הולכת אברים לגופיה לא אצטריך דהא לית טעמא דאפשר לבטלה אלא לגלות על שני גזרי עצים דבעי כהונה ובפ' הקומץ רבה (מנחות דף כ.) אמר לא נלה כהן אלא זר פריך וכי תעלה על דעתר שזר קרב יש לומר דאפילו לרבנן דאית להו במפותא וזריקה פריך שאין יכולין למלוח בטוב על ידי זריקה: (כל זה בהג"ה דאיבעיא להו) **איבעיא** להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא. פרש"י לפסול בה מחשבה וגם בזר דאי שמה הולכה מחשבה שלא לשמו אי פיגול פוסלת בה ואי לא שמה הולכה אינה קריעה עבודה דצריך להחזיר המזרק אחריו ולעשות הולכה ברגל וגם אם עשאה זר או יושב אין בכך כלום ויכול להקנה בבהן |בהולכת רגל| דכהן או אם זר מוליך |בהולכת רגל| פסולה |ואינו| יכול להקנה בבהן להחזירה ולהוליכה כהן וקאמר ת"ש וכן יושב פסול הא עומד דמויא דיושב שאינו זז ממקומו כשר אלמא הויא הולכה ועשה עבודה בתקנה ולכך נמי כי עשאה מיושב פסול דכתיב לעמוד לשרת אבל מיושב פסול לא מצי מוכח דהויא הולכה עבודה בלאו דיוקא |משום| דדלמא לאו עבודה היא ויושב פסול היינו כי לא תקנה ולא החזיר הדם לאחוריו לעשות הולכה אחרת:

הולכה

שיכור: היינו שתוי יין: **מעשה איצטבא.** עומדין במקומן הזר אצל הכהן המקבל והכהן נותנו לו ואוחזו עד שבא הזורק ונוטלו מידו ואין הזר מקרבן לצד המזבח לא בהולכת רגל לו ואוחזו בהשוטת ידו אלא כאיצטבא זו שמניחין בה עליה: **והא שחיטה כו'.** אלמא טעם לא בהא תלי וליכא למיפשט לרבנן דמשום דסבירא להו דהולכה אי אפשר לבטל א"כ בשחיטה דאי אפשר לבטל תיפסל בזר והא שחיטה בזר בשרה: ומשני **שחיטה לאו עבודה היא.** מדאתכשרו בה כל הפסולים אבל מידי דהוי עבודה ואי אפשר לבטלה פסול בזר: **ואמר רב עלה.** לפרושי למילתיה מאי טעם פסולה דכתיב בשחיטתה ונתתם אותה אל אלעזר הכהן ושחט ובכתיב בה בפרה חוקה וכל היכא דכתיב חוקה עבוכא: **שאני פרה.** וחילוק טעם זה אינו מטעם עבודה דהא אינה קדושת מזבח אלא קדושת דמים בעלמא כדקתי בדק הבית ועל כרחך טעם הפוסל בה לאו משום תורת עבודה אלא גזירת הכתוב בעלמא היא אבל בקדשי מזבח דשייכי בהן עבודות לא חשיבא להיות עבודה: **הולכת אברים אפשר לבטלה.** שאם רצה מפשיט ומנתח אצל המזבח: **היכא דגלי גלי.** הולכת אברים דגלי בהן כהן בעינן כהן אבל הולכת הדם דלא גלי בהו כהן לרבי שמעון דאפשר לבטלה לא בעי כהן: **אפילו לר' שמעון.** דאע"ג דאמר ר' שמעון לא פסל בה מחשבה משום דאין היתר הקרבן תלוי בה ולא קרינא בה דברים המביאים לידי אכילה אבל עבודה הוי ליפסל בזר: **שמה הולכה.** ופסלה בה מחשבה לרבנן או אם עשאה זר פסולה: **או לא שמה הולכה.** ולא פסלה מחשבה: **וכן כהן יושב.** קתני דפסול בהולכה (הא עומד) דאינו מוליך אלא בהושטת יד דומיא דיושב כשר אלמא שמה הולכה: **דשייך משיש.** שמגרר עצמו לצד המזבח שייך משפשף בקרקע שייך מגרר כמו שייך ליה מישחא (שבת דף י:) שף אחת ובועט שתים (מנחות דף ע.) פרש"י ודכוותה דוק מיניה בעומד דכשרה דנייד פורתא בשפשוף רגלים: **ת"ש ירחנן בסבר הפסח שחט ישראל כו'.** כן היה דרכן לעשות: **נתנו לחבירו.** דקתני התם הכהנים עומדים שורות שורות: **יחזיר לכשר.** שנתנו לו ואשמעינן תרתי בה חדא דלא מיפסל במאי דאפסקיה פסול ואשמעינן בה דהולכה זו שעשה הכשר שלא ברגל שהרשיט לפסול שהיה עומד בצד המזבח לא נעשית בהכשר ולא שמה הולכה דקתני יחזירנה למי שנתנה לו ואי הולכה שלא ברגל שמה הולכה אמאי יחזירנה לאחור יבא כשר ויטלנה מידו לצד המזבח וזה לא יושטינה לו אלא דמעשה אצטבא בעלמא עבידי: **אימא יחזור כשר.** לצד המזבח ויקבלנו יטלנו מיד הפסול דהולכת כשר קמא בשרה: **לא שמה הולכה.** ואינה כשרה להוליכה כן ואין מחשבה מפגלת בה:

אפשר

1 שִׁיכּוֹר וּבַעַל מוּם, בְּקִבָּלָה בְּהוֹלָכָה בִּזְרִיקָה פָּסוּל.
2 וְכֵן יוֹשֵׁב, וְכֵן שְׂמֹאל, תֵּיבְרָא. וְהָא רַב חִסְדָּא, קָרֵא
3 קָאָמַר: דְּעָבִיד מַעֲשֶׂה אִצְטַבָּא. רָבָה וְרַב יוֹסֵף דְּאָמְרֵי
4 תַּרְוַיְיהוּ, הוֹלָכָה בְּזָר, מַחֲלוֹקֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן, רַבִּי
5 שִׁמְעוֹן דְּאָמַר עֲבוֹדָה שֶׁאֶפְשָׁר לְבַטְּלָהּ לָאו עֲבוֹדָה
6 הִיא, כְּשֵׁרָה בְּזָר. לְרַבָּנָן פְּסוּלָה. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי, וְהָא
7 שְׁחִיטָה דַּעֲבוֹדָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבַטְּלָהּ וּכְשֵׁרָה בְּזָר.
8 אָמַר לֵיהּ, שְׁחִיטָה לָאו עֲבוֹדָה הִיא. וְלֹא, וְהָאָמַר רַבִּי
9 יְרֵמְיָה אָמַר רַב, שְׁחִיטַת פָּרָה בְּזָר פְּסוּלָה. וְאָמַר רַב
10 עִלָּאי, אֶלְעָזָר וְחוּקָּה כְּתִיב בָּהּ. שָׁאנֵי פָּרָה דְּקֹדֶשׁ
11 בֶּדֶק הַבַּיִת הִיא. וְלָאו כָּל דְּכֵן הוּא, קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת
12 חֲוַיָא עֲבוֹדָה, קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ לָאו עֲבוֹדָה הִיא. אָמַר רַב
13 שִׁשָּׁא בְּרֵיהּ דְּרַב אִידִי, מִידֵּי דַּהֲוָה אַמְּאוֹת נְגָעִים
14 דְּלָאו עֲבוֹדָה הִיא, וְכָעְיָא כְּהוּנָּה. וְהֵרֵי הוֹלָכַת אֲבָרִים
15 לַכֶּבֶשׂ דַּעֲבוֹדָה שֶׁאֶפְשָׁר לְבַטְּלָהּ הִיא, וּפְסוּלָה בְּזָר,
16 דִּכְתִיב [וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל] [וְהִקְטִיר] הַמִּזְבֵּחָה',
17 וְאָמַר מַר, זוֹ הוֹלָכַת אֲבָרִים לַכֶּבֶשׂ. הֵיכָא דְּגָלֵי, גָּלֵי.
18 וְהֵיכָא דְּלֹא גָּלֵי, לֹא גָּלֵי. וְלָאו כָּל דְּכֵן הוּא, וּמָה
19 הוֹלָכַת אֲבָרִים לַכֶּבֶשׂ דְּלֹא מְעַכְּבָא בְּפָרָה, בָּעְיָא
20 כְּהוּנָּה. הוֹלָכַת דָּם דִּמְעַכְּבָא בְּפָרָה [לֹא כָּל שֶׁכֵּן]
21 (מיבעיא), [קַשְׁיָא]. אִיתְּמַר [נָמֵי], אָמַר עוּלָּא אָמַר
22 רַבִּי אֶלְעָזָר, הוֹלָכָה בְּזָר פְּסוּלָה, אֲפִילּוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן.
23 אִיבָּעְיָא לְהוּ, הוֹלָכָה שֶׁלֹּא בְּרֶגֶל שְׁמָהּ הוֹלָכָה אוֹ לֹא
24 שְׁמָהּ הוֹלָכָה. תָּא שְׁמַע, וְכֵן יוֹשֵׁב וְכֵן שְׂמֹאל, פָּסוּל.
25 הָא עוֹמֵד, דּוּמְיָא דְּיוֹשֵׁב כָּשֵׁר. דִּילְמָא יוֹשֵׁב דְּקָשְׁיָיךְ
26 מִשָּׁתָּא. עוֹמֵד דּוּמְיָא דְּיוֹשֵׁב, דְּנָיֵיד פּוּרְתָּא. תָּא שְׁמַע,
27 שְׁחַט יִשְׂרָאֵל וְקִבֵּל הַכֹּהֵן, נְתָנוֹ לַחֲבֵירוֹ וַחֲבֵרוֹ לַחֲבֵירוֹ.
28 הָתָם נַמִּי דְּנָיֵידִי פּוּרְתָּא, וּמַאי קָא מַשְׁמַע לָן, 'בְּרוֹב עָם
29 הַדְרַת מֶלֶךְ'. תָּא שְׁמַע, קִבֵּל הַכָּשֵׁר וְנָתַן לְפָסוּל, יַחֲזִיר
30 לַכָּשֵׁר. אִימָא, יַחֲזוֹר הַכָּשֵׁר וְיִקָּבְלֶהָ. אִיתְּמַר, אָמַר עוּלָּא
31 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הוֹלָכָה שֶׁלֹּא בְּרֶגֶל לֹא שְׁמָהּ הוֹלָכָה.

1 **אפשר לתקנה.** בין שעשאה כהן אמרינן דאין הולכה ופסולה דהא נעשית
2 שלא כהלכתה מיהו יש לה תקנה להחזירה לאחוריה ולחזור להוליך ברגל או אין לה
3 תקנה: **יחזיר לכשר.** אלמא אפשר להקנות: **ונחי נמי כו'.** כלומר ואי נמי מפרשת לה דבסבר
4 ראשון [שיולין] לצד המזבח קאמר וכל שכן דשמעת דהולכת כשר קמא דהוואי שלא
5 ברגל כשרה היא מכל מקום ש"מ דכשרה ע"י
6 תקנה: **אי סבלא.** בהולכת כשר ראשונה: **מי**
7 **סברת דקאי זר גואי.** לצד המזבח שהקריב
8 הראשון בהוצטרו לצד המזבח: **דקאי זר בראי.**
9 ובשר שהוציטה לו הרחיקה מן המזבח הלכך
10 לאו הולכה הואי לפסול וכי פשטינן יחזור כשר
11 ויטלנו וזר מעשה איצטבא הוא דעבד ליכא
12 הוצטת יד המקרבתו למזבח: **פסלה.** ואפילו
13 עשאה כהן פוסלת הדם והדיא דפסחים בדניידי
14 ובדשנינן: **נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו**
15 **כשר.** הואיל ונתקבל בכלי משנה היא בפ'
16 שלישי בכל הפסולים קס"ד כשנשפך ונתפשט
17 ברצפה נתקרב לצד המזבח וקתני כשר ונהי נמי
18 דאמרת דצריך להחזירו לאחוריו ולחזור
19 ולהוליך ברגל מ"מ בתקנתא סגי לה: **כשיצא**
20 **לחוץ.** כשנשפך לא נתפשט לצד המזבח אלא
21 נתפשט להלן מן המזבח ונתרחק: **ופרכינן לבראי**
22 **נמי לא עייל.** בתמיה וכי אפשר לדם
23 צלול שישפך ולא יתפשט לכל צדדין: **במקום**
24 **מדרון.** ומשופע חוץ למזבח: **בגומא.** שעומד
25 במקומו ולא נתפשט: **אי נמי בכמיכא.** דם עבה
26 וקרוב לקרוש: **באידך פירקין.** בפ' שני: **נשפך על**
27 **הרצפה.** מצוארב בהמה ולא נתקבל בכלי: **לפלוג**
28 **בריריה.** בהדיא דפרק שלישי דאיירי בקבלת כלי
נפלוג בה חילוק לפסול שפעמים שאף מן הכלי
לרצפה פסול אלא מדלא אשכח פסול אלא
מצוארב בהמה ש"מ נשפך מן הכלי לא שנא נפק
לבראי ול"ש עייל לגואי כשר: **תיובתא.** דעולא:
מחלוקת ר' שמעון ורבנן. דמתני' היא אי הויא
עבודה אי לא לרבי שמעון לא הויא עבודה דהא
קתני מתני' ר' שמעון מכשיר בהילוך דלא פסל
בה מחשבה בהולכה שלא ברגל ומשום דלאו
הולכה היא: **בהולכה רבתי נמי.** מסקנא היא
למילתיה דקמפרש ואומר דכי פליגי ר"ש ורבנן
(בהולכה זוטרתא) [בהולכה זוטרתא פליגי
ששחט בצד המזבח חוק דהיינו ברגל לא ברגל אבל
בהולכה רבתי דהיינו ברגל לא פליגי ולקמן
מותבינן לה ממתניתין דקתני מינה דבשחוט נמי

הולכה שלא ברגל מחלוקת ר"ש ורבנן. יש מפרש פירוש אחר אבל פירוש הקונטרס
עיקר: **חטאת** העוף דפסלה [ההוא] היכי משכחת לה. ביון דמכשיר ר"ש
בהולכה שלא ברגל אלא ודאי אפצא מסתברא ותלוי הדבר באפשר לבטלה דדחוק מן
המזבח הולכה זו [אפשר לבטלה] היכי בעי הוה שחיט בצד המזבח ולא פסלה בה מחשב' אבל
שחט קרוב למזבח דהולכה זו של השטח יד לא
אפשר לבטלה פסלה בה מחשבה ולהכי בחטאת
העוף פסלה מחשבה בהוצאה מכי נפיק עד דמטא
למזבח דלא אפשר לבטל דבר זה אבל לאידך
דלא תליא באפשר ולא אפשר אלא הולכה שלא
ברגל לא חשיבא והוי כאילו איתעביד אם כן
בחטאת העוף נמי כאילו אתעביד מצותו ומשני
דרחמנא מחשבה זו מחשבה שלימה. ברי"ר:
אלא חטאת העוף דפסלה בה מחשבה היכי
משכחת לה. אי אמרת בשלמא בהולכה (שלא
ברגל) פליגי אבל בזוטרתי דלא אפשר לבטלה
פסלה מחשבה משכחת לה מיקמי דתיפוק דם
משום דדם הנתון בצואר כנתון בכלי שרת ולא
דמי לבעיא דרבי אבין בריש דם חטאת (לקמן דף
עב:) דאיבעיא ליה אי צואר ככלי שרת אי לא
אבל אי בזוטרתי לא פסלה לה' שמעון היכי
משכחת לה אבל מכל דריקה דעלמא לא קשיא
ליה אי מיקמי דליפוק דם מן הכלי לאו כלום הוא
ואי בתר דנפק הא איתעביד ליה מצותו משום
(דמדמפרישן) ליה עד דמטא לא איתעביד מצותו
אבל בהוצאה סד"א דלא צריך מזבח מידי דהוה
אהוצאה דפרוכת ובין הבדים דהויא הוצאה אע"פ
שלא נגע. הגה"ה:

1 אֲפִשָּׁר לְתַקּוּנָהּ אוֹ לֹא אֲפִשָּׁר לְתַקּוּנָהּ. תָּא שְׁמַע,
2 קִבֵּל הַכָּשֵׁר וְנָתַן לַפָּסוּל, יַחֲזִיר לַכָּשֵׁר. וּנְהִי נַמִּי דְּיַחֲזוֹר
3 הַכָּשֵׁר וְיִקַּבֵּלֶנּוּ, אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ לֹא אֲפִשָּׁר לְתַקּוּנָהּ,
4 אֵיפַּסְלָא לָהּ. מִי סָבְרַת דְּקָאֵי זָר גַּוָּאֵי, לֵא, דְּקָאֵי זָר
5 בָּרָאֵי. אֵיתְמַר, אָמַר עוּלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הוֹלָכָה שֶׁלֹּא
6 בָּרֶגֶל פְּסוּלָה, אֶלְמָא לֹא אֲפִשָּׁר לְתַקּוּנָהּ. אֵיתִיבֵיהּ
7 רַב נַחְמָן לְעוּלָּא, נִשְׁפַּךְ מִן הַכְּלִי עַל הָרִצְפָּה וַאֲסָפוֹ,
8 כָּשֵׁר. הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, כְּשֶׁיָּצָא לַחוּץ. לְבְרָאֵי נָמֵי,
9 לְגַוָּאֵי לֹא עַיֵּיל. בְּמָקוֹם מְדֹרוֹן. אֵיבָעֵית אֵימָא, בְּגוּמָא.
10 וְאֵיבָעֵית אֵימָא, בְּכַמִּיכָא. וְאִכַּפֵּל תַּנָּא לְאַשְׁמוּעִינַן כָּל
11 חֲנֵי, וְעוֹד אַדְּתָנֵי בְּאִידָךְ פִּירְקִין, נִשְׁפַּךְ עַל הָרִצְפָּה
12 וַאֲסָפוֹ פָּסוּל, לִיפְלוֹג בְּדִידֵיהּ, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים
13 כְּשֶׁיָּצָא לְחוּץ, אֲבָל נִכְנַס לְפָנִים פָּסוּל. תִּיוּבְתָּא.
14 אֵיתְמַר, הוֹלָכָה שֶׁלֹּא בָּרֶגֶל, מַחֲלוֹקֶת רַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבָּנָן.
15 דְּהוֹלָכָה רַבָּתִי, כּוּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דִּפְסוּלָה. כִּי
16 פְּלִיגִי, בְּהוֹלָכָה זוֹטַרְתִּי. מֵהָכִי עֲלָה בְּמַעֲרָבָא, אֶלָּא
17 חַטָּאת הָעוֹף דִּפְסוּלָה בָּהּ מַחֲשָׁבָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, חֵיכִי
18 מַשְׁכַּחַת לָהּ. אִי דְּחִשּׁוּב עֲלָהּ מִקַּמֵּי דְּלִיפּוֹק דָּם, לֹא
19 כְּלוּם הִיא. וְאִי בָּתַר דִּנְפַק דָּם, אִיתְעֲבִידָא לֵיהּ מִצְוָתוֹ.
20 מַאי קוֹשְׁיָא, דִּלְמָא מִדְּפָרִישׁ וְעַד דְּמָטָא לְמַזְבֵּחַ. דְּהָא
21 בָּעָא מִינֵּיהּ רַבִּי יִרְמְיָה מִבְּרֵי וְזֵירָא, הָיָה מַזֶּה וְנִקְטָעָה יָדוֹ שֶׁל מַזֶּה עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ דָּם
22 לָאֲוִיר הַמִּזְבֵּחַ, מַהוּ. וְאָמַר לֵיהּ [פְּסוּלָה. מַאי טַעֲמָא], 'וְהִזָּה' 'וְנָתַן' בָּעְיָן. כִּי אֲתוֹ רַב פָּפָּא
23 וְרַב הוֹנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ מִבֵּי רַב, אָמְרֵי הֵיינוּ חוֹכֵא. וּבְהוֹלָכָה רַבָּתִי לֹא פְּלִיגִי, וְהָא
24 כִּי פְּלִיגִי, בְּהוֹלָכָה רַבָּתִי פְּלִיגִי. אֶלָּא בְּהוֹלָכָה זוֹטַרְתִּי, כּוּלֵי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי, דִּלְמָא פְּסָלָה.
25 כִּי פְּלִיגִי, בְּהוֹלָכָה רַבָּתִי. הוֹלְכוֹ זָר וְהֶחֱזִירוֹ כֹּהֵן וְחָזַר וְהוֹלְכוֹ, פְּלִיגִי בָּהּ בְּנֵי רַבִּי חִיָּא
26 וְרַבִּי יַנַּאי, חַד אָמַר כָּשֵׁר וְחַד אָמַר פָּסוּל. מַר סָבַר אֲפִשָּׁר לְתַקּוּנָהּ, וּמַר סָבַר לֹא אֲפִשָּׁר
27 לְתַקּוּנָהּ. הוֹלְכוֹ כֹּהֵן וְהֶחֱזִירוֹ וְחָזַר וְהוֹלְכוֹ זָר, אָמַר רַב שִׁמִּי בַּר אַשִׁי, לְדִבְרֵי הַמַּכְשִׁיר
28 פָּסוּל, לְדִבְרֵי הַפּוֹסֵל מַכְשִׁיר. רָבָא אָמַר, אַף לְדִבְרֵי הַפּוֹסֵל, פָּסוּל. מַאי טַעֲמָא, דְּהָא

לאמטוייה

הדרן עלך כל הזבחים

זר ואונן. הא דלא תנא בעל מום ושתויי יין ופרועי ראש משום דכתיב בהן חילול בהדיא: **טבול** יום. אח"כ תני טמא וזו ואין צריך לומר זו קתני ומשום דאיכא תרי קראי תני תרוייהו והא דלא תני טמא ברישא דניחא ליה למיתני טמא בהדי ערל כדאשכחן בפרק הערל (יבמות דף ע.) ובחגיגה (דף ה:) ועוד איכא תנא דמרבי ליה לערל כי טמא ומיהו סוגיא דגמ' דלא כוותיה מדמצריכי ליה תרי קראי וכי תימא דאצטריך לערל בקרבן צבור דאילו טמא שרי דהא כי מרבי ר"ע לערל כי טמא היינו בזב ומצורע דמהדוא קרא דריש דכתיב איש איש מזרע אהרן הוא צרוע או זב ואותה טומאה לא הותרה בצבור:

אלא למעוטי גוים השתא ציץ לא מרצה. הקשה הרב רבי יום טוב דהכא משמע דהאי בני ישראל לא אתא למעוטי גוים ולקמן אמרינן בפ' ב"ש (דף מה.) קדשי גוים אין חייבין עליהם משום נותר דילפינן חילול מטומאה ובטומאה כתיב בני ישראל ולא גוים ואין לומר דמצני ישראל דכתיב גבי אבילת קודש בטומאה קדריש שזהו פסוק שני לו בפרשת אמור אל הכהנים דלא משמע הכי בתורת כהנים ובריש תמורה (דף ג.) דמייתי התם בהדיא קרא דיוצרו ועוד דגבי ויוצרו כתיב חילול ולא גבי אבילת קודש בטומאה וי"ל דקרא דיוצרו מיירי בכל שימוש בין בכהן טמא שימוש בין בזר שימוש וגם איירי בכל טומאה בין באבילת קדשים בטומאה בין בטמא שימוש ופשיטא ליה דלמעוטי קדשי גוים מאבילה בטומאה לחודיה לא אתא דמצני ישראל דכתיב בתריה גבי אבילה בטומאה נפקא ואתא למידרש זר מבני ישראל ולא יחללו ובאבילת טומאה דכתיב הכא לאשמועינן דכתיב ביה חילול לאגמורי אנותר וא"ת א"כ במכות (דף יד:) ובשבועות (דף ז.) ובפרק הערל (יבמות דף עה.) אמאי דחק ר' יוחנן אזהרה לאבילת קודש בטומאה תיפוק ליה מהכא ויש לומר משום דהאי קרא הוי לאו שבכלליות דאתא נמי לטמא שישמש מיהו קשה בפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג.) דיליף טמא ששימש במיתה מחילול חילול מתרומה ופריך ליקי חילול חילול מנותר דבכרת ולא במיתה ומשני חילול דרבים עדיף ולא יחללו מלא יחללו אבל נותר בתיב בי את קדש ה' חילל בלי יחיד והשתא אבתי הוה ליה למילף מאבילת טומאה דבכרת דבהאי קרא גופיה ועוד בין דמחד קרא נפקי נקיש חילול דשימוש לחילול דאבילה ועוד דלקמן אמרינן בית שמאי (דף מו.) אמרינן ולא יחללו בשני חללין הכתוב מדבר אחד פסול נותר ואחד פסול טומאה ומקשי אהדדי אם כן בנותר נמי איבא חילול דרבים ולא יחללו וי"ל דיליף טמא ששימש במיתה מחילול דכתיב בתרומה גבי מיתה ומתו בו בי יחללוהו ופריך נילף כרת מחילול דנותר דכתיב גבי כרת בי את קדש ה' חלל ונברתה ולכך משני היינו חילול דיחיד אבל לא יחללו דקרא דיוצרו אע"ג דמיירי בטמא שאכל וגם בנותר ההוא חילול לא כתיב ענוש בהדיה. ד"ה עיקר ברי"ך. ועוד י"ל דבהאי קרא דלא יחללו משמע טמא ששימש ואבילת קודש ונותר ולא ידעינן להי מיניייהו נקיש אי לזר דבמיתה או לאבילת קודש ונותר דבכרת לכך צריך ג"ש ומיהו קשה לתנא דבי ר' ישמעאל דלא נפקא לן זר מהאי קרא ועוד קשה אדנפקא לן ליה בעל מום ששימש במיתה מטמא ששימש נילף מאבילת קודש דבכרת וחילול דרבים וקשה לרבינו זצ"ל דלקמן דיליף דאין חייבין על קדשי גוים על עון דנותר דיליף מחילול חילול דטומאה דכתיב בני ישראל ולא גוים הלא הוה קרא גופיה בנותר מישתעי כדתני לוי בשני חילולין הכתוב מדבר ועוד קשה לי מנלן ללוי דדריש שני חילולין חילול נותר וחילול טומאה הלא לוי גופיה בשמעתין מוקי לקרא בשני חילולין אחריני חילול טומאה וחילול זרות וי"ל בין דטומאה וזרות כתיב בקרא אפילו לא כתיב אלא חד חילול ממילא הוה קאי אתרוייהו ותימה לי הא אצטריך חילול לשון רבים לאגמורי מיתה בטמא ששימש פרק הנשרפין (סנהדרין דף פג.). ברר"ך: **אתיא** בקל וחומר מבעל מום. מיושב שאוכל לא מצי למילף דמה לישב שכן פסול לעדות כדקאמר בסמוך וממחזר בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים נמי דהני לא פסלי אלא מטעם זרות אבל קשה דילף בק"ו משתויי יין (דלקמן) ופרועי ראש (ועומר עי גבי כלים) (ור"ל דלא קשיא מידי משתויי יין דלקמן מפיק שתויי יין דחילל מחזקה חוקה ממחזר בגדים ומחזר בגדים לא נפקא לן דחילל אלא מטעם דזרות וזר אבתי לא קמ"ל וגם מפרועי ראש לא קשיא מידי דשילחי פרק שני דסנהדרין (דף כב:) אמרינן דפרועי ראש למיתה אמיר אבל למיחל לא אמיר ואפילו למאן דאמר התם דמחלל היינו משום דאיתקש לשתויי יין דמחלי מטעם זרות וצ"ע אמאי לא יליף מק"ו דיושב דאינו במיתה וגם זר דאינו במיתה בקבלה לפי שאינה עבודה תמה ומחללי בל שכן פרועי ראש דבמיתה דמחללי.

זר

לְאַמְטוּיֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ (רב ירמיה) [רַבְנָא] לְרַב אַשֵׁי, הָכִי אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדִּיפְתִּי, הָא צָרִיךְ לְאַמְטוּיֵיהּ. מַתְנִי' מַחֲלוֹקֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבָּנָן, דִּתְנַן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הַמְהַלֵּךְ בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לְהַלֵּךְ, מַהֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת. מָקוֹם שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַלֵּךְ, אֵין מַהֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת. וְאָמַר רָבָא, הַכֹּל מוֹדִים, קִבְּלוֹ בַּחוּץ וְהִכְנִיסוֹ בְּפָנִים, זֶהוּ הֵילּוּךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהַלֵּךְ. קִבְּלוֹ בְּפָנִים וְהוֹצִיאוֹ לַחוּץ, זֶהוּ הֵילּוּךְ שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַלֵּךְ. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא שֶׁהֶחְכִּנִיסוֹ וְחָזַר וְהוֹצִיאוֹ, מַר סָבַר הָא צָרִיךְ לְאַמְטוּיֵיהּ, וּמַר סָבַר לָאו בְּהֵילּוּךְ הַצָּרִיךְ לַעֲבוֹדָה דָּמְי. אִיתֵיבֵיהּ אַבַּיֵי, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַמְהַלֵּךְ מָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לְהַלֵּךְ, מַהֲשָׁבָה פּוֹסֶלֶת. בֵּיצַד, קִבְּלוֹ בַּחוּץ וְהִכְנִיסוֹ לִפְנִים, זֶהוּ הֵילּוּךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהַלֵּךְ. קִבְּלוֹ בְּפָנִים וְהוֹצִיאוֹ לַחוּץ, זֶהוּ הֵילּוּךְ שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהַלֵּךְ. הָא חָזַר וְהִכְנִיסוֹ, הֵילּוּךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהַלֵּךְ הוּא. אָמַר לֵיהּ, אִי תַּנְיָא תַּנְיָא:

הדרן עלך כל הזבחים

כָּל הַזְּבָחִים שֶׁקִּבְּלוּ דָּמָן, זָר, אוֹנֵן, טְבוּל יוֹם וּמְחוּסַּר כִּפּוּרִים וּמְחוּסַּר בְּגָדִים, שֶׁלֹּא רָחַץ יָדָיו וְרַגְלָיו, עָרֵל, טָמֵא, יוֹשֵׁב, עוֹמֵד עַל גַּבֵּי כֵלִים, עַל גַּבֵּי בְהֵמָה, עַל גַּבֵּי רַגְלֵי חֲבֵרוֹ, פָּסֵל. קִבֵּל בִּשְׂמֹאל, פָּסֵל. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁיר: **גמ'** **זָר** מְנָלָן, דְּתָנֵי לֵוִי 'דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו, וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל' וגו', 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לְמַעוּטֵי מֵאי. אִילֵימָא לְמַעוּטֵי נָשִׁים, קְרֵנַן נָשִׁים בְּטוּמְאָה קָרֵב. אֶלָּא לְמַעוּטֵי עוֹבְדֵי כוֹכָבִים, הַשְׁתָּא צִיץ לֹא מְרַצֶּה, דְּאָמַר מַר וּבְעוֹבְדֵי כוֹכָבִים בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד, לֹא הוֹרָצָה. בְּטוּמְאָה קָרֵב. אֶלָּא הָכִי קָאָמַר, 'וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ'. דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל תָּנָא, אָתְיָא בְּקַל וָחֹמֶר מִבַּעַל מוּם, מָה בַּעַל מוּם שֶׁאוֹכֵל אִם עָבַד חִילֵּל, זר

כל הזבחים. אונן: כל זמן שלא נקבר המת: **טבול יום.** דשרץ ודמת ושאר טומאות שלא הוצרכו לקרבן: **מחוסר כפורים.** זב ומצורע שטבלו והערב שמשן ולא הביאו בפרתן: **מחוסר בגדים.** כהן גדול ששימש בפחות משמונה וכהן הדיוט בפחות מד': **ושלא רחץ ידים ורגלים.** מן הכיור: **ערל.** כהן שמתו אחיו מחמת מילה: **יושב או עומד על גבי בלים.** שיש חציצה בין רגליו לרצפה וכולהו יליף בגמ' דפסלי בעבודה: **גמ'** וינזרו מקדשי וגו'. גבי מקריבים בטומאה כתיב דסמיך ליה כל איש אשר יקרב מכל זרעכם: **(למעוטי מאי) בני ישראל למעוטי מאי.** קרבן של מי הוא ממעט מלהזהיר כהנים על הטומאה: **אילימא למעוטי בנות ישראל.** קרבן נשים שלא הוזהרו כהנים מלהקריבו בטומאה: **קרבן נשים בטומאה קרב.** בתמיה וכי יש כח בקרבן נשים לדחות הטומאה: **אלא למעוטי קרבן גוים.** גוי ששילח עולתו כדתניא בהכל שוחטין (חולין דף יג:) איש איש לרבות את הגוים שנודרים נדרים ונדבות בישראל: **השתא** ציץ **לא מרצה.** על טומאת עולין שבקרבנו כגון נטמא הדם או החלב כדרך שמרצה על של ישראל: **דאמר מר.** במנחות בהקומץ רבה (דף כה.): **לא הורצה.** דכתיב לרצון להם ולא לגוים: **בטומאת הגוף יהא קרב.** בתמיה והלא (אפילו) **אלא קרבן יחיד דישראל לא נדחה: אלא הכי** קאמר **וינזרו מקדשי.** יתרחקו בטומאה מכל קדשים: **בני ישראל לא יחללו.** והזרים אף הם ינזרו כדי שלא יחללום לימד על זר שעבד שחילל את הקדשים ופסלם: **בעל מום שאוכל.** את קדשי קדשים דכתיב (ויקרא כא) מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל: **אם עבד חילל.** דכתיב מום בו ולא יחלל את מקדשי (שם):

זר

זר שאינו אוכל. בקדשי קדשים: **שכן עשה בו קרב במקריב.** המזם פוסל בקרבן כדרך שפוסל בבהן: **טמא יוכיח.** שלא עשה בו קרב במקריב שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים כשם שהבהן טמא מחיים וכתיב ויגזרו ולא יחללו אלמא טמא שעבד חילל: **שפוזחרין.** שלא לעבוד טמא מינזרו בעל מום מולא יגש: **היכא מיזחר.** זה: **אי נימא מינזרו.** דרשת ליה לתהי קרא בני ישראל להזהיר זרים כדאמר לעיל: **חילול בגופיה כתיב.** וק"ו למה לך: **ה"ג מה להצד בו! שכן לא הותרה בבמה.** בבמת יחיד (בבמה) בשעת היתר הבמות דתנן בפ' בתרא (לקמן קיג.) הזמן והנותר והטמא שוין בזה ובזה ובברייתא תניא עלה דברים ששוותה במה קטנה לבמה גדולה דם מתיר ומפגל ומומין תאמר בזר שכשר בבמה כדתנן התם אלו דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה וקתני התם ביזהן ובגדי שרת וקראי נמי מוכחי בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בבמה: **אונן.** ילפינן לקמן מקראי אם עבד חילל: **שכן אסור במעשר.** דכתיב לא אכלתי באוני (דברים כו): **אונן מוזהר שלא יעבוד.** דכתיב בכהן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל: **דלמא שרי בבמה.** דגבי אונן כתיב ומן המקדש: **יושב אם עבד חילל.** לקמן ילפינן לה בפרקין (בנג:) **שכן פסול לעדות.** דאמרי' במס' שבועות (דף ל.) ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר: **ומשני מיושב תלמיד חכם.** הכא מיירי לה דכשר לעדות בדאמרי' התם (שם) שבית דין חולקים לו כבוד ומושיבים אותו: **ושם יושב.** מצינו שם יושב בעלמא שפסול לעדות משום שם יושב תאמר בשם זר שאינו נפסל לעדות משום שם זרות: **שם יושב לא פריך.** הואיל וההוא יושב ת"ח דמייתי מיניה לק"ו כשר לעדות: **ומחר מהנך.** אונן או טמא או בעל מום: **ויושב דכשר בבמה מנא לן.** דלא נפרך שכן לא הותרו בבמה דהא מדשבקיה רב משרשיא לקל וחומר דלעיל דאונן וטמא ובעל מום ונקט יושב משום הני פירכי שבקיה דלא משכחת היתר בבמה בהדיא לחד מיניהו הכא מנליה: **לעמוד לפני ה'.** במקדש הוא דבעי' עמידה: **אונן מנלן.** דפסול כדקתני מתני': **ומן המקדש וגו'.** לעיל מיניה כתיב לאביו ולאמו לא יטמא ובכהן גדול משתעי וסמיך ליה ומן המקדש וגו' כלומר אף ביום שמתו אביו ואמו אין צריך לצאת מן המקדש אלא עומד ומקריב ולא יחלל שאין הקדשים מתחללין בכך הא הדיוט שלא יצא ועבד חילל: **הן הקריבו.** הן היום הקריבו וגו' מתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדעת לא אכלתם בו' שמא בניך הקריבוה באנינות שהיו אוננים על נדב ואביהוא ופסלתיה ולכך נשרפה אמר לו אהרן וכי הן הקריבו והלא הדיוטות הן ופסולין לעבודה אני הקרבתי שאמרת לי ועשה את קרבן העם וגו' ואני כהן גדול ומקריב אונן מכלל דאי אינהו אקרוב דשפיר אשתרוף ולא היה משה אומר להם מדוע לא אכלתם: **מי כתיב הא אחר כו'.** דלמא אחר נמי לא חילל ובדידיה איצטריך ליה למישרייה דלא תימא מתוך הדחשובו וקדושתו יתירא הוא פסול אונן: **קסבר מפני טומאה.** שנגע בה נשרפה ולא הזהור שם אנינות לענין הקרבה והן הקריבו ה"ק הן היום הלא עדיין יום הוא והיינו אסורין בקדשים לאכול עד הערב ומתוך כך אירע בה טומאה באונס ואיכא תנאי דפליגי לקמן (דף קא.) בהא חד אמר מפני טומאה נשרפה וחד אמר מפני אנינות נשרפה שלא היו יכולין לאוכלה אפילו לערב דקסבר אנינות לילה נמי אסור ואפילו נקבר דמת ולפי שלא היו לה אוכלין נשרפה ובדר' יוחנן בן ברוקה דאמר בפסחים (דף פב.) גבי נטמאו בעלים של פסח אף זה ישרף מיד שאין לו אוכלין ואין טעון עבור צורה: שאינו

זר שאינו אוכל כו'. ואין לומר דטמא בקרבן צבור וכהן גדול אונן יוכיח שאינן אוכלין ועובדין דמה להנך שכן אינן מוזהרים תאמר בזר דמוזהר: **מה** לטמא שכן מטמא. לא מצי למיפרך שכן עשה בו קריבים במקריבים (בדפי' בקונטרס): **אף** אני אביא זר שמוזהר כו'. לכך צריך לטעמא דאוזהרה משום דלא תימא טמא בקרבן צבור וכהן גדול אונן יוכיח בדפרישית ומהאי טעמא נמי צריך לקמן בערל הלבתא גמירי לה דלא אתי בק"ו: **היכן** מוזהר. תימה נימא מהקריבו בני אהרן דדרשי' (לקמן דף לב.) מקבלה ואילך מצות כהונה מיהו עדיפא משני לאו גמור מוכל זר לא יקרב: **הנ"ה** דלמא שרי בבמה. והאי דלא חשיב אונן לקמן בסוף מכילתין (דף קיג.) בדברים שבין במה גדולה לבמה קטנה כדחשיב כיהון ובגדי שרת דילמא תנא ושייר דשייר נמי יושב: **ומה** יושב שאוכל. כגון במורם מקדשים ובכור: **מה** לישיב שכן פסול לעדות. צריך ליזהר שלא לדון ע"פ עדות דמיושב ובגט אשה צריך ליזהר יותר ושמא דיעבד אין לחוש דאמר בירושלמי פרק ד' מיתות גבי מברך את השם והדיינין עומדין על הרגליהם מיכן לדיינין שקבלו עדות מעומד שדנין על פי עדותן ומשמע התם דכי היכי דאין עבוכא בישיבה הדיינין אע"פ שיש להם לישב מן התורה ה"נ אין עבוכא בעמידת העדים אע"פ שיש להם לעמוד מן התורה הקשה ה"ר אפרים כהן גולן יהא פסול לעבודה קל וחומר מבעל עבד ואם עבד חילל ולייתי מבעל מום ומחד מהנך ולאו קושיא היא דכיון דגולן אינו מוזהר לא אתי מיניהו כדפרישית לעיל: **מיושב** תלמיד חכם. א"ב הא דאמרי' (שבועות דף ל:) דתלמיד חכם לא ליזל אסהדותי לקמיה דזוטר מיניה לאו משום דצריך לעמוד אלא משום דילוחה דהא אי אזיל לאסהדותי (מנפשיה) מעיד מישוב ותו דאמרינן בפרק שבועת העדות (שם) הני מילי לממונא אבל לאיסורא ילך להעיד אין חכמה ואין תבונה לנגד ה' ותימה בסנהדרין (יט.) דאמרו לו ליניאי עמוד על רגליך ויעידו בך והא מלך עדיף מתלמיד חכם דמלך אין יכול למחול על בבודו ותלמיד חכם יכול למחול ול"ל דלא דמי דטעמא דמחל תלמיד חכם משום דתורה דידיה היא אבל מלך כתיב שתהא אימתו עליך אין זה שלו אלא של אחרים ואין יכול למחול זה ולגבי מצות יכול למחול דאם מוחל על בבודו בשביל כך לא יניח שלא תהא אימתו עליך ועוד יש לומר דעבדה דיניא דיני נפשות הוה ובדיני נפשות אפילו תלמיד חכם ועומד ואם תאמר היכי גמר מיושב תלמיד חכם מה לישב תלמיד חכם שכן פסול לחליצה דחליצה בעי מעומד דאמר שילחי מצות חליצה (יבמות קו.) בתי עמודי וטעמא משום דכתיב ועמד ואמר ומיהו טעמא של כרחין דחליצה מעומד לאו משום ועמד ואמר דמי כתיב ועמד ואיאמר בדרייק פ' בתרא דמועד קטן (דף כא.) גבי קריעה אלמא טעמא משום דהוי כמו דין ויכול תלמיד חכם לישב ובדיעבד אם חלצה מיושב כשרה תדע דהא תניא חלצה בין עומד בין יושב בין מוטה כשרה ואי מקרא דעמד ואמר בעינן מעומד אם כן ליהוי עבוכא מקרא דכבה אלא מטעם דין הוי בדפרישית ובספרי דדריש עומד מקרא דעומד ואמר אסמכתא הוא: הגה"ה ואם תאמר מה לישב שכן אסור בעזרה בדאמר (יומא דף כה.) אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ושמא אינו מן התורה תדע דאי דאורייתא אמאי צריך קרא לקמן (דף נב:) לישב למצות תיפוק ליה דאפילו בלאו בעזרה אין ישיבה ומיהו איצטריך קרא לעובד בהשתחוואה: **קסבר** מפני טומאה נשרפה. הזה מצי למימר כבדסמוך לתנא דבי רבי ישמעאל דקסבר מפני אנינות נשרפה והן הקריבו אתי לאודהרה שאמר

זר שָׁאֵינוֹ אוֹכֵל, אֵינוֹ דִּין שֶׁאִם עָבַד חִילֵּל. מַה לְּבַעַל מוּם שֶׁכֵּן עָשָׂה בּוֹ קָרֵב בְּמַקְרִיב, טָמֵא יוֹכִיחַ. מַה לְּמֻמָּא שֶׁכֵּן מְטַמֵּא, בַּעַל מוּם יוֹכִיחַ. וְחָזַר הַדִּין, לֹא רָאִי זֶה כִּרְאִי זֶה וְלֹא רָאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁמּוּזְהָרִין וְאִם עָבְדוּ חִילְּלוּ, אַף אֲנִי אָבִיא זָר שֶׁהוּא מוּזְהָר וְאִם עָבַד חִילֵּל. מִנָּלָן דְּמוּזְהָר, אִי מִ'זְּנִזַּרְתֶּם', חִילּוּל בְּגוּפֵיהּ כְּתִיב בֵּיהּ. אֶלָּא מִ'זְּנִזַּרְתֶּם לֹא יִקְרַב אֲלֵיכֶם', אֵיפָא לְמֵיפְרְךָ, מַה לְּהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן לֹא הוּתְּרוּ בַּבָּמָה. לֹא תֵּימָא, טָמֵא יוֹכִיחַ, אֶלָּא אֵימָא, אוֹנֵן יוֹכִיחַ. מַה לְּאוֹנֵן שֶׁכֵּן אָסוּר בְּמַעֲשֵׂר, [בַּעַל מוּם] יוֹכִיחַ. וְחָזַר הַדִּין, לֹא רָאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁמּוּזְהָרִין כו'. הָכָא נָמֵי לִפְרוֹךְ, מַה לְּהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן לֹא הוּתְּרוּ בַּבָּמָה. מַתְקִיף לַהּ רַב סָפָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא, וּמַאן לֵימָא לָךְ דְּאוֹנֵן אָסוּר בַּבָּמָה, דִּלְמָא שְׁרֵי בַּבָּמָה. רַב מַשְׁרְשִׁיָא אָמַר, אָתְיָא בְּקַל וָחוֹמֶר מִיּוֹשֵׁב. מַה יּוֹשֵׁב שֶׁאוֹכֵל, אִם עָבַד חִילֵּל. זָר שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל, אֵינוֹ דִּין שֶׁאִם עָבַד חִילֵּל. מַה לְּיוֹשֵׁב, שֶׁכֵּן פָּסוּל לָעֵדוּת. מִיּוֹשֵׁב תַּלְמִיד חָכָם. מַה לְּשֵׁם 'יוֹשֵׁב' שֶׁכֵּן פָּסוּל לָעֵדוּת, שֵׁם יוֹשֵׁב לֹא פָּרִיךְ. וְאִם תֹּמַר לוֹמַר, פָּרִיךְ אָתְיָא מִיּוֹשֵׁב, וּמֵחֲדָא מֵהָנָךְ. וְיוֹשֵׁב דִּכְשֵׁר בַּבָּמָה, מְנָלָן, אָמַר קְרָא 'לַעֲמֹד לִפְנֵי ה' לְשָׁרְתוֹ', 'לִפְנֵי ה'' וְלֹא לִפְנֵי בָּמָה. אוֹנֵן: מְנָלָן, דִּכְתִיב 'וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל', הָא אַחֵר, שֶׁלֹּא יָצָא חִילֵּל. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, מְחֻכָּא 'הַן הִקְרִיבוּ', אֲנִי הִקְרַבְתִּי. מְכַּלָּל דְּאִי אִינְהוּ אַקְרוּבֵי, שַׁפִּיר אִישְׁתְּרוּף. וְרַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי טַעְמָא לֹא אָמַר מִ'וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא'. אָמַר לָךְ, מִי כְּתִיב, הָא אַחֵר שֶׁלֹּא יָצָא חִילֵּל. וְאִידָךְ, מַאי טַעְמָא לֹא אָמַר מִ'הֵן הִקְרִיבוּ'. לָקָסָבַר, מִפְּנֵי טוּמְאָה נִשְׂרְפָה. דִּבְי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל תָּנָא, אָתְיָא בְּקַל וָחוֹמֶר מִבַּעַל מוּם, וּמָה בַּעַל

שאמר להם משה שמא עברתם על איסור הקרבת אנינות וטעיתם מחמת קבר לשורפו ומיהו לא יחול בדפ"ז בקונטרס בסמוך וסוגיא זו לא בחר מהנך תנאי דפ' טבול יום (לקמן קא.) ואין לתמוה על זה דהנהו תנאי דרשי קראי דהתם לפי האמת דקי"ל דאונן מחייל עבודה מקרא אחרינא אבל אי לאו הנפקא לן מקרא אחרינא מהתם לא הוה שמעינן דהוה דרשינא לקרא כי הכא ובדומפרש ליה בקונטרס: **והיכן** מוהדר בו' אלא מהן הקריבו וקסבר מפני אנינות נשרפה. שלא היו אוכלין כל היום ולילה שאחריהן ולמחרתו יהיה (נותר) ונשרף בו ביום בלא עבור צורה דקסבר אנינות לילה נמי אסור ואפי' נקבר המת ובשאמר לו אחרן מפני אנינות נשרפה טעה משה שלא הבין מפני אנינות דקאמר אחרן שזהו שלא היו רואין לאבול מחמת אנינותם אלא קסבר שהקריבו אוננים ואמר להו משה שמא באנינות הקרבתוה ומיהו חילול לא יליף ר' ישמעאל מיניה דאי לאו קרא אחרינא הוה אמינא דכי נמי דאמר להם באנינות אקרבתוה לא למימר דאי עבוד הכי שפיר אשתרוף אלא בשאמרו לו מפני אנינות נשרפה אמר להם שמא עברתם על אזהרת הקרבתם אוננים ואמר אחרן הן הקריבו כך פי' בקונט' וקצת צריך להוסיף על פירושו דבשאמר להם שמא עברתם על אזהרה והקרבתם אוננים רוצה לומר וטעיתם (זה) שריפה ועל זה השיב אחרן הן הקריבו אני הקרבתי ומפני אנינות שאמרתי לו מפני הקרבתם באנינות אלא מפני שלא יכולנו לאבול מפני אנינות (א"ת בפ' כיצד צולין (פסחים פב.) ולקמן בפרק התערובת (דף פג.) דרשינן חטאת שנבנכז דמה לפנים פסולה מהן לא הובא את דמה הכי דריש ליה דלמא הכי קאמר ליה שמא טעית לשורפה מפני שנבנכז דמה לפנים וי"ל דלא דמי דלמתה היה לו להזכיר למשה הנך פסולין דיוצא ונבנכז דמה לפנים דבשלמא גבי אנינות היה סבור שמא טעה לפי שאמר לו אהרן מפני אנינות נשרפה והי"ר חיים תירץ דאנינות לא אמר לו משה בפירוש אלא מתוך תשובתו של אהרן אבל הן לא הובא את דמה אמר משה בפי' משמע בהדיא דאם הובא שפיר אישתרוף: **שבן** לא הותרו מכללן. פירש בקונטרס חר דהותר בבמה אין זה הותר מכללו שהרי לא נאסר שם מעולם והקשה ה"ר חיים דבהקומץ רבה (מנחות כה.) קרי עון יוצא הותר מכללו בבמה ותירץ דשאני גבי ציץ דכתיב לרצון להם בכל מקום שמרצה ועוד י"ל דאפילו מיקרי הותר מכללו במקום שנאסרו: **שם** טומאה מיהא אשתראי. וא"ת מה להנך זר מתר מום טמא אישתרי במיתה תאמר באונן וכו' וי"ל דסבר לה כרבנן דאמרי (סנהדרין פג.) בעל מום ששימש באזהרה ולא כרבי (דאמר) במיתה וא"ת מה להנך שכן פסולין בפרה בעל מום זר טמא תאמר באונן (לקמן דף יז:) וי"ל טבול יום יוכיח: **אתיא** בק"ו מיושב. תימה מה לישב שכן לא הותר מכללו: **אבל** בקרבן צבור מרצה. תימה הרי חטאת דאהרן דהיינו שעיר ר"ח דקימנא לן פרק טבול יום (לקמן קא.) ובשמעתין דאם הקריבוה באנינות פסולה וי"ל בין דלא לפנין אלא מטומאה דינו בטומאה דאינו מרצה אלא באימורין אבל הקרבן אינו נאכל ועוד דבלאו הכי סתר ליה שפיר להאי ק"ו: **ומה** טומאה. תימה אי אנינות לילה דאורייתא איכא למיפרך מה לטומאה שכן הותרה בפסח הבא בטומאה באבילה תאמר באנינות שלא הותר: **ולא** תותר אנינות כר. תימה מה לטמא שכן מטמא ויש לומר דאינו ק"ו גמור אלא סתירת דברים: **כל** חדא וחדא תיקום בדוכתיה. צ"ע פ"ק דחולין (דף כב:) גבי ק"ו דכשר בתורים פסול בבני יונה וגבי כשר שבפרה פסול בעגלה (שם כג:) וגבי ויחיו כל הבלים מקבלין טומאה מאוירן מק"ו (שם כה:) ובפ' ואלו מנחות (מנחות עה.) גבי חלות ורקיקין וכן פר' כל המנחות (שם דף סב:) גבי שלמי יחיד שטעונין סמיכה ובפ' השוחט את הפסולים (ב"מ פה:) גבי שור אוכל במחובר ובפרק כיצד הרגל (ב"ק כה:) דקאמר ותהא של חייבת ברשות הרבים מק"ו ובפ"ק דקדושין (דף יד.) ותהא יבמה יוצאה בגט מקל וחומר ובניזר פרק שלשה מינין (דף מד.) גבי טמא במיטמא ובסוף יש מותרות (יבמות פו:) דנעשה מתים כחיים מק"ו צריך לדקדק בכולן אמאי לא אמר כל חדא וחדא תיקום בדוכתיה ושמא שאני הבא משום דחני

שאינו אוכל. דכתיב בה אבלתי באוני: **[אין לו תקנה].** ואונן יש לו תקנה למחר: **בעל מום.** יש לו תקנה בשיעבור מומו: **חילול בניפיה בתיב.** כיון דדייקת הא אחר שלא יצא ק"ו תו למה לך: **וקסבר מפני אנינות נשרפה.** שלא היו לו אוכלין ובדפרישית בשאמרו לו מפני אנינות שרפתוה טעה כסבור שהקריבוה אוננים ואמר להם שמא באנינות הקריבוה ומיהו חילול לא יליף ר' ישמעאל מינה דאי לאו קרא אחרינא הוה אמינא דכי נמי דאמר להם באנינות אקרבתוה לא למימר דאי עבוד הכי שפיר אשתרוף אלא בשאמרו לו מפני אנינות שרפתוה אמר להם שמא עברתם על אזהרת הקרבתם אוננים ואמר אחרן הן הקריבו כך פי' בקונט' וקצת צריך להוסיף על פירושו דבשאמר להם שמא עברתם על אזהרה והקרבתם אוננים רוצה לומר וטעיתם (זה) שריפה ועל זה השיב אחרן הן הקריבו אני הקרבתי ומפני אנינות שאמרתי לו מפני הקרבתם באנינות אלא מפני שלא יכולנו לאבול מפני אנינות (א"ת בפ' כיצד צולין (פסחים פב.) ולקמן בפרק התערובת (דף פג.) דרשינן חטאת שנבנכז דמה לפנים פסולה מהן לא הובא את דמה הכי דריש ליה דלמא הכי קאמר ליה שמא טעית לשורפה מפני שנבנכז דמה לפנים וי"ל דלא דמי דלמתה היה לו להזכיר למשה הנך פסולין דיוצא ונבנכז דמה לפנים דבשלמא גבי אנינות היה סבור שמא טעה לפי שאמר לו אהרן מפני אנינות נשרפה והי"ר חיים תירץ דאנינות לא אמר לו משה בפירוש אלא מתוך תשובתו של אהרן אבל הן לא הובא את דמה אמר משה בפי' משמע בהדיא דאם הובא שפיר אישתרוף: **שבן** לא הותרו מכללן. פירש בקונטרס חר דהותר בבמה אין זה הותר מכללו שהרי לא נאסר שם מעולם והקשה ה"ר חיים דבהקומץ רבה (מנחות כה.) קרי עון יוצא הותר מכללו בבמה ותירץ דשאני גבי ציץ דכתיב לרצון להם בכל מקום שמרצה ועוד י"ל דאפילו מיקרי הותר מכללו במקום שנאסרו: **שם** טומאה מיהא אשתראי. וא"ת מה להנך זר מתר מום טמא אישתרי במיתה תאמר באונן וכו' וי"ל דסבר לה כרבנן דאמרי (סנהדרין פג.) בעל מום ששימש באזהרה ולא כרבי (דאמר) במיתה וא"ת מה להנך שכן פסולין בפרה בעל מום זר טמא תאמר באונן (לקמן דף יז:) וי"ל טבול יום יוכיח: **אתיא** בק"ו מיושב. תימה מה לישב שכן לא הותר מכללו: **אבל** בקרבן צבור מרצה. תימה הרי חטאת דאהרן דהיינו שעיר ר"ח דקימנא לן פרק טבול יום (לקמן קא.) ובשמעתין דאם הקריבוה באנינות פסולה וי"ל בין דלא לפנין אלא מטומאה דינו בטומאה דאינו מרצה אלא באימורין אבל הקרבן אינו נאכל ועוד דבלאו הכי סתר ליה שפיר להאי ק"ו: **ומה** טומאה. תימה אי אנינות לילה דאורייתא איכא למיפרך מה לטומאה שכן הותרה בפסח הבא בטומאה באבילה תאמר באנינות שלא הותר: **ולא** תותר אנינות כר. תימה מה לטמא שכן מטמא ויש לומר דאינו ק"ו גמור אלא סתירת דברים: **כל** חדא וחדא תיקום בדוכתיה. צ"ע פ"ק דחולין (דף כב:) גבי ק"ו דכשר בתורים פסול בבני יונה וגבי כשר שבפרה פסול בעגלה (שם כג:) וגבי ויחיו כל הבלים מקבלין טומאה מאוירן מק"ו (שם כה:) ובפ' ואלו מנחות (מנחות עה.) גבי חלות ורקיקין וכן פר' כל המנחות (שם דף סב:) גבי שלמי יחיד שטעונין סמיכה ובפ' השוחט את הפסולים (ב"מ פה:) גבי שור אוכל במחובר ובפרק כיצד הרגל (ב"ק כה:) דקאמר ותהא של חייבת ברשות הרבים מק"ו צריך לדקדק בכולן אמאי לא אמר כל חדא וחדא תיקום בדוכתיה ושמא שאני הבא משום דחני

בַּעַל מוּם שֶׁאוֹכֵל, אִם עָבַד חִילֵּל. אוֹנֵן שֶׁאֵין אוֹכֵל, אֵינוֹ
דִּין שֶׁאִם עָבַד חִילֵּל. מַה לְּבַעַל מוּם שֶׁכֵּן עָשָׂה בּוֹ
קָרִיבִין בְּמֻקְרִיבִין, זָר יוֹכִיחַ. מַה לְּזָר שֶׁכֵּן אֵין לוֹ תַּקָּנָה,
בַּעַל מוּם יוֹכִיחַ. וְהָנֵי הַדִּין, לֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה וְלֹא
רְאִי זֶה כִּרְאִי זֶה, הַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן שֶׁהֲרֵי מִזּוּהָרִין וְאִם
עָבְדוּ חִילְּלוּ, אַף אֲנִי אָבִיא אוֹנֵן שֶׁמִּזּוּהָר וְאִם עָבַד
חִילֵּל. הֵיכָן מִזּוּהָר, אֵילֵימָא מִיּוֹמָן הַמֻּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא,
חִילּוּל בְּגוּפֵיהּ כְּתִיב בֵּיהּ. אֶלָּא מֵהֵן הִקְרִיבוּ, וְקָסָבַר
מִפְּנֵי אֲנִינוּת נִשְׂרְפָה. אֵיפוֹא לְמִפְרַךְ, מָה לְּהַצַּד הַשָּׁוֶה
שֶׁבָּהֶן שֶׁכֵּן לֹא הוּתְּרָה מִכְּלָלָן, טָמֵא יוֹכִיחַ. מַה לְּטָמֵא
שֶׁכֵּן מְטַמֵּא, הֶנֵּךְ יוֹכִיחוּ. וְחָזַר הַדִּין הוּא, הַצַּד הַשָּׁוֶה
שֶׁבָּהֶן שֶׁמִּזּוּהָרִין כּוּ'. וְלִפְרוֹךְ, מָה לְּהַצַּד הַשָּׁוֶה שֶׁבָּהֶן,
שֶׁכֵּן לֹא הוּתְּרוּ מִכְּלָלָן אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד. שֶׁם
טוּמְאָה' מֵיקַי אִישְׁתְּרִי. רַב מְשַׁרְשְׁיָא אָמַר, אָתְיָא
בְּקַל וָחוֹמֶר מִיּוֹשֵׁב, וּמָה יוֹשֵׁב שֶׁאוֹכֵל, אִם עָבַד חִילֵּל.
אוֹנֵן שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל, אֵינוֹ דִּין שֶׁאִם עָבַד חִילֵּל. מַה לְּיוֹשֵׁב,
שֶׁכֵּן פָּסוּל לְעֵדוּת. מְיוּשָׁב תַּלְמִיד חָכָם. מַה לְּשֵׁם
יוֹשֵׁב' שֶׁכֵּן פָּסוּל לְעֵדוּת, שֵׁם יוֹשֵׁב לֹא פָּרִיךְ. וְאִם
תֵּימְצֵי לוֹמַר, פָּרִיךְ אֲחָיָא מְיוֹשֵׁב, וּמַחֲדָא מֵהֲנָךְ: אוֹנֵן
פָּסוּל: אָמַר רָבָא, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא בְּקָרְבָּנָן יָחִיד, אֲבָל
בְּקָרְבָּנָן צִבּוּר, מֵרָצֶה, קַל וָחוֹמֶר מִטּוּמְאָה, מָה טּוּמְאָה
שֶׁלֹּא הוּתְּרָה מִכְּלָלָהּ אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד,
הוּתְּרָה אֲצֶל הֶדְיוֹט בְּקָרְבָּנָן צִבּוּר. אֲנִינוּת שֶׁהוּתְּרָה
מִכְּלָלָהּ אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד, אֵינוֹ דִּין שֶׁהוּתְּרָה
אֲצֶל כֹּהֵן הֶדְיוֹט בְּקָרְבָּנָן צִבּוּר. מַתְקִיף לָהּ רָבָא בַּר
אֶהִילָאי, לֹא תּוּתַּר אֲנִינוּת אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד,
מִקַּל וָחוֹמֶר. וּמָה טּוּמְאָה שֶׁהוּתְּרָה אֲצֶל כֹּהֵן הֶדְיוֹט
בְּצִבּוּר, לֹא הוּתְּרָה אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד, אֲנִינוּת
שֶׁלֹּא הוּתְּרָה אֲצֶל כֹּהֵן הֶדְיוֹט בְּקָרְבָּנָן צִבּוּר, אֵינוֹ דִּין
שֶׁלֹּא תּוּתַּר אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד. וְתוּתַּר טּוּמְאָה
אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד, מִקַּל וָחוֹמֶר. וּמָה אֲנִינוּת
שֶׁלֹּא הוּתְּרָה אֲצֶל כֹּהֵן הֶדְיוֹט בְּקָרְבָּנָן צִבּוּר, טּוּמְאָה
שֶׁלֹּא הוּתְּרָה אֲצֶל כֹּהֵן הֶדְיוֹט בְּקָרְבָּנָן צִבּוּר, אֲנִינוּת
שֶׁהוּתְּרָה אֲצֶל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּקָרְבָּנָן יָחִיד, לֹא כָּל שֶׁכֵּן.
הֶדְיוֹט בְּקָרְבָּנָן צִבּוּר. (וְלֹא תּוּתַּר וְלֹא תּוּתַּר, אֲנִינוּת וְטוּמְאָה. טּוּמְאָה, יָחִיד, וְיָחִיד צִיבּוּר, סֵימָן).

הכתובים:
דאיכא
אלא
דהני

רש"י

דאיכא למיפרך הכי נמי. יש לדחק נמ' ויש להחליף ולא נדע איזה נדרוש הלכך כל חדא תיקו בדוכתיה כתכתיבה סתם כשהותרה אגיעת לב"ג סתם בין ביחיד בין בצבור הותרה ובשנאסרה להדיוט בין ביחיד בין בצבור נאסרה וכשהותרה טומאה בצבור הותרה אף לכהן הדיוט ובשנאסרה בקרבן יחיד נאסרה אף לב"ג: **קדושים יהיו.** גבי טומאה כתיב באמור ולא יחללו וגו' כי את אשי ה' לחם וגו' בחילול קדשים הכתוב מדבר: **דנפקא ליה מויגזרו.** דכתיב ביה חילול: **וניתא תנהו ענין וכו'.** דמניידהו סליק לא ילקרהו קרחה וסמיך ליה קדושים יהיו אלא לא גרס: **שבול יום דאם עבד במיתה.** שיניא הוא בלומר לא מצית למיתני תנהו ענין לקורח קרחה דמיתה גבי טבול יום שעבד ילפינן לה בסנהדרין באלו הן הנשרפין (דף פג:) וגמר חילול חילול מתרומה ומחילול דהאי קרא ילף לה נאמר כאן חילול ונאמר בטמא וטבול יום שאבלו תרומה חילול ומתו בו כי יחללוהו מה להלן במיתה בו' והלכך הואיל והאי קרא ל"ש מתרומה אתא ולא מפרש ביה במאי קאי לא תתנהו ענין אלא לפסולין לתרומה דילפי' מיניה דפסול בתרומה מחיל עבודה בו': **למה לי דכתב רחמנא טמא וטבול יום בו'.** אטמא לא קמיבעיא ליה דאי לאו כתב טמא לא הוה אתי לן חד מיניהו שיחלל עבודה דהא טבול יום באם אינו ענין לטמא ילפינן ואי לא הוה כתב טמא בוינזרו הוה אוקימנא לקדושים יהיו בטמא וכן מחוסר כפורים נמי לא כתב בה חילול אלא מדאיקרי טמא ילפינן ליה לקמן וכי מיבעי ליה לרבה טבול יום ומחוסר כפורים קמיבעיא: **במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה שכן מחוסר מעשה.** הבאת קרבן תאמר בטבול יום שאינו מחוסר הבאת קרבן ושימשא ממילא ערבא בטמא ליכא למימר דלא אתיא מיני' דהא איהו נמי מחוסר עבודה דעשה ועוד דטמא לא קמיבעיא ליה מדלא קאמר בסיפא דמילתא לא לכתוב טמא ותיתי מהכך דתו לא הוה ליה לשנויי עלה מידי: **קלישא ליה טומאתו.** דמחוסר כפורים שהרי העריב שמשו ותו ליכא פירכא דמה הצד דהוה ליה חד מיניהו נמי שאינו מחוסר מעשה:

קסבר

אֲלָא אֵיפָא לְמֵיפְרַךְ הָכִי וְאֵיפָא לְמֵיפְרַךְ הָכִי, כָּל חֲדָא וַחֲדָא תֵּיקוּ בְּרוּכְתֵּיהּ: טָבוּל יוֹם: מַנָּלָן, דְּתַנְיָא, רַבִּי סִימַאי אוֹמֵר, רָמָז לְטָבוּל יוֹם שֶׁאִם עָבַד חִילֵּל מַנִּין, תַּלְמוּד לוֹמַר 'קְדוֹשִׁים יִהְיוּ וְלֹא יְחַלְּלוּ', אִם אֵינוֹ עָנֵן לְטָמֵא דִּנְפִיק מֵ'וְיִנָּזְרוּ', תְּנֵהוּ עָנֵן לְטָבוּל יוֹם. אֵימָא, תְּנֵהוּ עָנֵן לְקוֹרַח קָרְחָה וּלְמִשְׁחִית פֵּאָת זָקָן. טָבוּל יוֹם דְּאִם עָבַד בְּמִיתָה מְנָא לָן, דְּגָמַר 'חִילּוּל' חִילּוּל מִתְּרוּמָה. דְּפָסֵל בִּתְרוּמָה, מַחֵיל עֲבוֹדָה, דְּלָא פָּסֵיל בִּתְרוּמָה, לֹא מַחֵיל עֲבוֹדָה. אָמַר רַבָּה, לָמָּה לִי דְּכָתַב רַחֲמָנָא טָמֵא וְטָבוּל יוֹם וּמְחוּסַּר כַּפּוּרִים. צְרִיכִי, דְּאִי כָּתַב רַחֲמָנָא טָמֵא, שֶׁכֵּן מְטַמֵּא בְּמַגָּעוֹ יוֹם, מְחוּסַּר כַּפּוּרִים לֹא אָתֵי מִינַּיהּ, שֶׁכֵּן פָּסוּל בַּתְּרוּמָה. בְּמְחוּסַּר כַּפּוּרִים, טָבוּל יוֹם לֹא אָתֵי מִינַּיהּ, שֶׁכֵּן מְחוּסַּר מַעֲשֶׂה. מְחֻדָּא לֹא אָתֵי, תֵּיתֵי חֲדָא מֵהַתָּרֵתֵי. בְּהֵי לֹא לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא, לֹא לִכְתּוֹב בִּמְחוּסַּר כַּפּוּרִים, וְתֵיתֵי מֵהָנָךְ. מַה לְהָנָךְ שֶׁכֵּן פְּסוּלִים בַּתְּרוּמָה. אֶלָּא לֹא לִכְתּוֹב רַחֲמָנָא בְּטָבוּל יוֹם, וְתֵיתֵי מֵהָנָךְ, דְּמַאי פָּרְכַת, מַה לְהָנָךְ שֶׁכֵּן מְחוּסְּרִים מַעֲשֶׂה, סוֹף סוֹף קְלִישָׁא לָהּ (טומאתן) [טוּמְאָתוֹ].

קסבר

דהני ק"ו סתרי אהדדי מה שאין כן בהנהו והטעם כמו שפירש בקונט' משום דנבחנו הכתובים סתם דכשהותרה אגיעות לב"ג סתם בין ביחיד בין בצבור הותרה ובשנאסרה להדיוט בין ביחיד בין בצבור נאסרה וכשהותרה טומאה לצבור הותרה אף לכהן הדיוט ובשנאסרה בקרבן יחיד נאסרה אף לב"ג ואם במה שלא חלקן הכתובים נדון לחלק על ידי ק"ו אמאי פשיטא בהאי טפי מבהאי דיש לדרוש חלוף ולהחליף את כולן הלכך אמרינן כל חדא וחדא תיקום ברוכתיה: **טבול יום** מנא לן. תימה תיקום לי מדכתיב גבי טבול יום ובא השמש וטהר מכלל שהוא טמא כדדריש לקמן מחוסר בפורים מדכתיב וטהרה מכלל שהיא טמאה ותירץ ה"ר חיים דגבי טבול יום איכא למידרש וטהר טהר יומא כדדרשינן בשמעתא קמייתא דברכות (דף ב:) אבל וטהרה לא שייך למידרש הכי ואע"ג דבפ' הערל (בימות עד:) דרשי' וטהרה לטבולת יום ארוך ההיא מחוסרת כפרה היא ועל ידי מכלל שהיא טמאה לא אתי מיניה טבול יום גרידא ומיהו קשה דאיכא קרא אחרינא בקרשים לא יאכל עד אשר יטהר דמוקמינן בפרק הערל (שם) בזב בעל שתי ראיות דלאו בר קרבן הוא ולענין תרומה ונימא מכלל שהוא טמא ויש לומר דרבי סימאי דדריש הכא טבול יום מקרא אחרינא סבר לה כתנא [דפליג התם אתנא] דבי רבי ישמעאל דמוקי ליה התם בזב בעל שלש ראיות ומאי עד אשר יטהר עד דמייתי כפרה ומיהו קשה דגבי נגיעת כלי כתיב במים יובא וטמא עד הערב וטהר [שם] ומכלל שהוא טמא] ורציך לומר דאי לאו קרא דר' סימאי דהכא דדריש טבול יום מולא יחללו לא הוה דרשינן מחוסר כפרה מוטהרה מכלל שהיא טמאה ולא טבול יום מוטהר מכלל שהוא טמא משום דקלישא טומאתייהו אבל מכיון דאשכחן קרא בהדיא לטבול יום ואע"ג דקלישא טומאתיה תו דרשינן שפיר מוטהרה מחוסר כפרה ותימה במים יובא וטמא הלא מפורש בהדיא לטבול יום דאיקרי טמא ור"ל דצריך קרא גבי עבודה דלא יחללו דשמעתין וגבי אבילת תרומה וקדשים קרא אחרינא [בפרק הערל (שם) ולא ילפינן מהדדי אבל וטהרה דכתיב גבי יולדת דרשינן מיניה מחוסר כפורים לאסור בקדשים פרק הערל וגבי דמחלל עבודה לקמן בפרקין דאשה כשרה לשחוט

קדשים כדתנן ריש כל הפסולין א"כ שייך בה חילול עבודה ותימה דגבי זב וחבה ובעל קרי דשכבת כמה פעמים ורחץ במים וטמא עד הערב אלמא טבול יום איקרי טמא בין לעבודה בין לקדשים דקרא סתמא כתיב ואיקרי טמא לכל מילי ועוד קשה דבפ' שלשה מינין (נזיר מה.) ובפ' אלו הן הגולין (מכות דף ח:) אמרינן טמא יהיה לרבות טבול יום איקרי עד שוטמאתו בו לרבות מחוסר כפורים לענין ביאת מקדש והשתא ל"ל קרא הא איקרי טמא לענין עבודה ולאבילת קדשים וכי תימא דלא נילף ביאת מקדש מנזיר (ועוד) קשה שהרי קרא דורחץ במים וטמא עד הערב סתמא כתיב דטבול יום איקרי טמא לכל מילי ואפי' לביאת מקדש ועוד תימה בין דדרשי' טבול יום מטמא יהיה למה אריבתיה תו עוד שוטאתו למחוסר כפורים תיפוק לי מוכפר עליה הכהן וטהרה כדדרשינן לקמן בפרקין מכלל שהיא טמאה לענין עבודה ובפ' הערל (בימות דף עד:) לענין אבילת קדשים נדרוש נמי לענין ביאת מקדש דקרא בכל מילי מיירי שהיא טמאה קודם כפרה ואין לתרץ נמי דאי לאו אלא חד רבויא הוה מוקמינא ליה במחוסר כפורים משום דמחוסר מעשה ולא בטבול יום משום דשמשא ממילא ערבא דאם כן הוה ליה למימר איפכא טמא יהיה לרבות מחוסר כפורים עוד שוטאתו בו לרבות טבול יום ונראה לתרץ דלענין ביאת מקדש לא הוה דרישינא מחוסר כפורים מוטהרה מכלל שהיא טמאה משום דכתיב דטומאת מקדש כתיב איש איש אשר יטמא ולא יתחטא דמיירי בטומאת מת אבל מחוסר כפרה דלא שייך במת לא ליהוי בכרת ועוד ל"ל דריבר קרא לרבות טבול יום [משום דכתיב דטומאת מקדש כתיב ולא יתחטא] דמשמע אבל נתחטא שהזה ושנה וטבל דלאו מחוסר מעשה הוא בגון טבול יום לא הוי בכרת ומהאי טעמי אתי שפיר דליכא למימר למה לי קרא הא איתקש קדש למקדש דהא קרא דביאת מקדש מישתעי לפטורא וקרא ובא השמש וטהר איצטריך משום דכתיב בשרץ דיקל טפי מנדה ושכבת זרע: **הג"ה** ולמאי דפרישית דמוטהרה מכלל שהיא טמאה לא הוה מרבינן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחן טבול יום מקרא דרבי סימאי קצת קשה הא דקאמר בסמוך דאי כתב רחמנא במחוסר כפורים טבול יום לא אתי מיניה הא לא אתי לן מחוסר כפורים אי לאו דאשכחנא קרא בטבול יום וי"ל שרוצה לומר אי כתב רחמנא מחוסר כפורים בפירוש וכי האי גוונא בפרק ביצד (בימות דף כג.) גבי שפחה ונכרית ומיהו קשה אי להאי אתיא ש"מ ניכתוב רחמנא טבול יום ומחוסר כפורים בהדיא ולא ליכתוב טמא וי"ל דכיון דלא משכחת צריכותא בהני לא חש לדקדק: **רמז** טבול יום שאבל עבד חילל מנין. הוה מצי למילף מיושב או מבעל מום וחד מהנך: **דגמר** חילול חילול מתרומה. הקשה ה"ר חיים כיון דטבול יום יליף מתרומה אם כן טבול יום שאבל תרומה יהא במיתה ובפ' הנשרפין (סנהדרין פג.) לא חשיב טבול יום ושמא הוא הדין ש"נ כי היכי דממעטי מדבתיב בו ולא בעל מום ה"ה ומתו בו דכתיב בתרומה בו ולא בטבול יום ומיהו טמא שפיר אין למעט מדכתיב בו דלהכי אתני גו"ש דחילול חילול וכן טבול יום שפיר ומיהו הא דמיתה כראיתה הכא והתם והיינו טעמא דדמי לטמא טפי מבעל מום ונראה דה"ה לתרומה דלא מפעטינן טבול יום וכן פירש בקונטרס בהדיא דטבול יום שאבל תרומה במיתה ויש ליתן טעם דלא חשיב להתם משום דטמא וטבול יום מחד קרא נפקי דהכי בתיבי קראי בפרשת אמור אל הכהנים ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים וגו' והדר כתיב ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו וקצת תימה היכי יליף התם בסנהדרין מחוסר כפורים ששימש במיתה משום דאיקרי טמא וטמא יליפינן חילול חילול מתרומה נימא דפסול בתרומה במיתה ודלא פסול בתרומה לא דאמרינן הכא דפסול בתרומה מחיל עבודה כו' ויש לומר כיון דמחיל עבודה מטעמא דנפקא לן מוינזרו ולא יחללו כל דאיקרי טמא [סברא היא דגמרינן] בגזירה שוה דחילול חילול מתרומה פרק הנשרפין דהוי במיתה אע"ג דטהור לתרומה:

קסבר

קסבר רבה מחוסר כפורים דוב כזב דמי. הכי נמי אית ליה פרק שני דכריתות (דף י.), ופירש בקונט' לענין קדשים שלא הותר אצלן הזה לא טבל ואם אכלן חייב כרת או אם נגע בהן ראשון ושני ונקשה לפירושו דאם כן למ"ד לאו כזב דמי ליה כרת ובריש מסכת כלים תנן בהדיא דמחוסר כפורים שנכנס למקדש חייב דתנן עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייב חטאת וכן בהחזיא דפרק אלו הן הגולין (מכות דף יז:) ושלשה מינין (נזיר מה.) טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים ובהקומץ רבה (מנחות דף כז:) מחוסר בפרה שנכנס לפנים ממחיצתו לעזרה בשוגג חייב חטאת במזיד עונש כרת ואיתקש קודש למקדש בהערל (יבמות עה.) ובמכות (דף יד.) ובשבועות (דף ז.) ודוחק לומר דכל דני אתיין כמאן דאמר מחוסר כפורים דוב כזב דמי ועוד בהזהיא סוגיא דנזיר וטמא יהיה לרבות טבול יום דס"ל מחוסר כפורים דוב לאו כזב דמי ואפילו הכי מרבה התם כרת למקדש במחוסר כפורים ומיהו פלוגתא דאמוראי איכא ריש פ' כל הפסולין (לקמן לב: לג:) איתי דאמרי הא דאיתקש קודש למקדש היינו אפילו לכרת דביאה במקצת שמה ביאה כמו נגיעה ואית דאמרי לענין מלקות דוקא איתמר ומוקי לה בכל קדש לא תגע אזהרה לנוגע לקודש דליכא אלא לאו אע"ג דאל המקדש לא תבא הוי בכרת ועוד מה שפ' בקונטרס לענין למנות בו ראשון ושני לקדש תימה הלא טבול יום אין מונין בו ראשון ושני לטומאה (ס"ש מחוסר כפורים) ועוד הא תנן במסכת מעילה (דף ח.) חטאת העוף כו' הוכשר ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ודייק בגמ' ליפסל אין לטמיי לא ורבינו תם היה אומר דלא נקט פסול במחוסר כפורים אלא אגב טבול יום והקשה לו הרב רבינו חיים מהא דבסוטה פרק בשם (ד' כט.) אמרי' מנין לרביעי בקודש שהוא פסול ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה פסול בקודש משמע פסול אין טמא לא ועוד אי מונין בו ראשון ושני א"כ יעשה רביעי במחוסר כפורים בקודש מק"ו ומיהו יש לומר בזה דחמישי אין ללמוד דמן הדין הוה למימר דיו בתרומה אי לאו משום דמפרך ק"ו ורי"ו לנו במעלה אחת יותר מתרומה שיעשה רביעי ומיהו עוד קשה מהא דתנן בפ' בתרא דנדה (דף עא:) היושבת על דם טהרה (החיתה) מערה מים לפסח אחרון לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים ומוקי לה בגמ' כאבא שאול דאמר טבול יום תחלה לקודש משמע אבל לרבנן לא טבל ואם אכלו חייב כרת אם אכל בהו נגע בהו טמאן בהן ראשון ושני לכך לא קלשה טומאה אצל קדשים כלל: **שרפה אונן** וכו'. בפרה אדומה קאי: **בשרה.** דקדשי בדק הבית היא ואין אונן אסור בה דלא כתיבי הנך קראי אלא בקדשי מזבח: **כזב דמי.** והזה ליה טמא וקרא כתיב איש טהור: **לאו כזב דמי.** ה"ל כטבול יום דקיימא לן] דכשר בפרה: **לא ס"ע כזב דמי.** ולענין שאר קדשים שטבול יום אסור בהו הזה מחוסר כפורים דזב חמור מטבול יום דשאר טומאות שאין טעונות כפרה: **וחבא.** גבי פרה בהאי קרא קמיפלגי והזה הטהור על הטמא טהור כל דהוא משמע דהא קרא יתירא הוא דכתיב לעיל מיניה ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה ליה למכתב והזה על הטמא לימד על טבול יום שכשר בפרה דאשכחן טבול יום דאיקרי טהור למעשר דכתיב ורחץ במים וטהר: **מר סבר טומאה דבל תחזרנה.** ת"ק סבר האי טבול יום דאכשר בה קרא אטבול יום דכל הטומאות שבתורה קאי ואף טבול יום דשהוא מחוסר כפורים: **טומאה דאוהא פרשה.** והיינו דמת טבול יום דטומאת מת אכשר בה הלכך טבול יום של שאר טומאות דמגע ומשא כגון שרץ ונבילה ומגע (זב) אתי להכשירא מטבול יום דמת מק"ו ומה טבול יום (דמת) דטומאת שבעה כשר טבול יום דטומאת ערב לא כ"ש אבל מחוסר כפורים וכו': **והיתה להם.** הלכישה הזאת לכהונה אלמא כהונתן תלויה בבגדיהן ואי לא הוו להו זרים ובזר אשכחן דמחיל עבודה: **ובין החול.** עבודה שאתה עובד בשכרות קרויה חול:

חוקה

קַסְבַר, מְחוּסַּר כְּפּוּרִים דָּזָב כְּזָב דָּמֵי. (ומחוסר). [לַיְמָא, מְחוּסַּר] כְּפּוּרִים דָּזָב כְּזָב דָּמֵי, תַּנָּאֵי הִיא. דְּתַנְיָא, שָׂרָפָהּ אוֹנֵן וּמְחוּסַּר כְּפּוּרִים, כְּשֵׁרָה. יוֹסֵף הַבַּבְלִי אוֹמֵר, אוֹנֵן, כְּשֵׁרָה. מְחוּסַּר כְּפּוּרִים, פְּסוּלָה. מַאי לָאו בְּהָא קָמִיפְּלְגִי, מַר סָבַר, מְחוּסַּר כְּפּוּרִים דָּזָב כְּזָב דָּמֵי. וּמַר סָבַר, לָאו כְּזָב דָּמֵי. לֹא, דִּכוּלֵּי עָלְמָא כְּזָב דָּמֵי, וְהָכָא בְּהָא קָמִיפְּלְגִי, דִּכְתִיב ׳וְהִזָּה הַטָּהֹר׳, מִכְּלָל שֶׁהוּא טָמֵא. לִימֵּד עַל טָבוּל יוֹם, שֶׁכָּשֵׁר בַּפָּרָה. מַר סָבַר, טוּמְאָה דְּהָכָא כְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ. וּמַר סָבַר, טוּמְאָה דְּהָכָא פָּרָשָׁה. (אונן וטבול יום דטמא) [טָבוּל יוֹם דְּטָמֵא] שֶׁרֶץ, דְּקִילִי, אָתוּ בְּקַל וְחוֹמֶר מִטְּבוּל יוֹם דְּמֵת. אֲבָל מְחוּסַּר כְּפּוּרִים דָּזָב, דַּחֲמִיר, שֶׁכֵּן טוּמְאָה יוֹצֵאָה עָלֶיהָ מִגּוּפָהּ, לֹא: מְחוּסַּר כְּפּוּרִים: מְנָלָן, אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וּמָטוּ בָּהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר קְרָא ׳וְחָגַרְתָּ אֹתָם אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו, וְחָבַשְׁתָּ לָהֶם מִגְבָּעוֹת, וְהָיְתָה לָהֶם כְּהֻנָּה לְחֻקַּת עוֹלָם׳, בְּזְמַן שֶׁכְּגִדֵּיהֶם עֲלֵיהֶם כְּהוּנָּתָם עֲלֵיהֶם, אֵין כְּגִדֵּיהֶם עֲלֵיהֶם אֵין כְּהוּנָּתָם עֲלֵיהֶם. וְהָא מַהְכָא נָפְקָא, מַהְתָם נָפְקָא. דְּתַנְיָא, מַנַּיִן לְשִׁתּוּיֵי יַיִן שֶׁאִם עָבַד ׳יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ׳ וגו' ׳וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל׳. מְחוּסַּר בְּגָדִים, וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, מַנַּיִן. תלמוד

קסבר. רבה דדרשה להאי שמעתא למימר דכולהו צריכי: **מחוסר כפורים דוב כזב.** ה"ה למצורע אלא חד מניהו נקט מחוסר כפורים דזב כזב דלענין קדשים שלא הותר אצלו הזה לא באילו לא טבל ואם אכלו חייב כרת או אם נגע בהו טמאן בהן ראשון ושני לכך לא קלשה טומאה אצל קדשים כלל: **שרפה אונן** וכו'. בפרה אדומה קאי: **בשרה.** דקדשי בדק הבית היא ואין אונן אסור בה דלא כתיבי הנך קראי אלא בקדשי מזבח: **כזב דמי.** והזה ליה טמא וקרא כתיב איש טהור: **לאו כזב דמי.** ה"ל כטבול יום דקיימא לן] דכשר בפרה: **לא ס"ע כזב דמי.** ולענין שאר קדשים שטבול יום אסור בהו הזה מחוסר כפורים דזב חמור מטבול יום דשאר טומאות שאין טעונות כפרה: **וחבא.** גבי פרה בהאי קרא קמיפלגי והזה הטהור על הטמא טהור כל דהוא משמע דהא קרא יתירא הוא דכתיב לעיל מיניה ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה ליה למכתב והזה על הטמא לימד על טבול יום שכשר בפרה דאשכחן טבול יום דאיקרי טהור למעשר דכתיב ורחץ במים וטהר: **מר סבר טומאה דבל תחזרנה.** ת"ק סבר האי טבול יום דאכשר בה קרא אטבול יום דכל הטומאות שבתורה קאי ואף טבול יום דשהוא מחוסר כפורים: **טומאה דאוהא פרשה.** והיינו דמת טבול יום דטומאת מת אכשר בה הלכך טבול יום של שאר טומאות דמגע ומשא כגון שרץ ונבילה ומגע (זב) אתי להכשירא מטבול יום דמת מק"ו ומה טבול יום (דמת) דטומאת שבעה כשר טבול יום דטומאת ערב לא כ"ש אבל מחוסר כפורים וכו': **והיתה להם.** הלכישה הזאת לכהונה אלמא כהונתן תלויה בבגדיהן ואי לא הוו להו זרים ובזר אשכחן דמחיל עבודה: **ובין החול.** עבודה שאתה עובד בשכרות קרויה חול:

חוקה

קַסְבַר, מְחוּסַּר כְּפּוּרִים דָּזָב כְּזָב דָּמֵי. (ומחוסר). [לַיְמָא, מְחוּסַּר] כְּפּוּרִים דָּזָב כְּזָב דָּמֵי, תַּנָּאֵי הִיא. דְּתַנְיָא, שָׂרָפָהּ אוֹנֵן וּמְחוּסַּר כְּפּוּרִים, כְּשֵׁרָה. יוֹסֵף הַבַּבְלִי אוֹמֵר, אוֹנֵן, כְּשֵׁרָה. מְחוּסַּר כְּפּוּרִים, פְּסוּלָה. מַאי לָאו בְּהָא קָמִיפְּלְגִי, מַר סָבַר, מְחוּסַּר כְּפּוּרִים דָּזָב כְּזָב דָּמֵי. וּמַר סָבַר, לָאו כְּזָב דָּמֵי. לֹא, דִּכוּלֵּי עָלְמָא כְּזָב דָּמֵי, וְהָכָא בְּהָא קָמִיפְּלְגִי, דִּכְתִיב ׳וְהִזָּה הַטָּהֹר׳, מִכְּלָל שֶׁהוּא טָמֵא. לִימֵּד עַל טָבוּל יוֹם, שֶׁכָּשֵׁר בַּפָּרָה. מַר סָבַר, טוּמְאָה דְּהָכָא כְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ. וּמַר סָבַר, טוּמְאָה דְּהָכָא פָּרָשָׁה. (אונן וטבול יום דטמא) [טָבוּל יוֹם דְּטָמֵא] שֶׁרֶץ, דְּקִילִי, אָתוּ בְּקַל וְחוֹמֶר מִטְּבוּל יוֹם דְּמֵת. אֲבָל מְחוּסַּר כְּפּוּרִים דָּזָב, דַּחֲמִיר, שֶׁכֵּן טוּמְאָה יוֹצֵאָה עָלֶיהָ מִגּוּפָהּ, לֹא: מְחוּסַּר כְּפּוּרִים: מְנָלָן, אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, וּמָטוּ בָּהּ מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר קְרָא ׳וְחָגַרְתָּ אֹתָם אַבְנֵט אַהֲרֹן וּבָנָיו, וְחָבַשְׁתָּ לָהֶם מִגְבָּעוֹת, וְהָיְתָה לָהֶם כְּהֻנָּה לְחֻקַּת עוֹלָם׳, בְּזְמַן שֶׁכְּגִדֵּיהֶם עֲלֵיהֶם כְּהוּנָּתָם עֲלֵיהֶם, אֵין כְּגִדֵּיהֶם עֲלֵיהֶם אֵין כְּהוּנָּתָם עֲלֵיהֶם. וְהָא מַהְכָא נָפְקָא, מַהְתָם נָפְקָא. דְּתַנְיָא, מַנַּיִן לְשִׁתּוּיֵי יַיִן שֶׁאִם עָבַד ׳יַיִן וְשֵׁכָר אַל תֵּשְׁתְּ׳ וגו' ׳וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל׳. מְחוּסַּר בְּגָדִים, וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, מַנַּיִן. תלמוד

קסבר רבה מחוסר כפורים דוב כזב דמי. הכי נמי אית ליה פרק שני דכריתות (דף י.), ופירש בקונט' לענין קדשים שלא הותר אצלן הזה לא טבל ואם אכלן חייב כרת או אם נגע בהן ראשון ושני ונקשה לפירושו דאם כן למ"ד לאו כזב דמי ליה כרת ובריש מסכת כלים תנן בהדיא דמחוסר כפורים שנכנס למקדש חייב דתנן עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייב חטאת וכן בהחזיא דפרק אלו הן הגולין (מכות דף יז:) ושלשה מינין (נזיר מה.) טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפורים ובהקומץ רבה (מנחות דף כז:) מחוסר בפרה שנכנס לפנים ממחיצתו לעזרה בשוגג חייב חטאת במזיד עונש כרת ואיתקש קודש למקדש בהערל (יבמות עה.) ובמכות (דף יד.) ובשבועות (דף ז.) ודוחק לומר דכל דני אתיין כמאן דאמר מחוסר כפורים דוב כזב דמי ועוד בהזהיא סוגיא דנזיר וטמא יהיה לרבות טבול יום דס"ל מחוסר כפורים דוב לאו כזב דמי ואפילו הכי מרבה התם כרת למקדש במחוסר כפורים ומיהו פלוגתא דאמוראי איכא ריש פ' כל הפסולין (לקמן לב: לג:) איתי דאמרי הא דאיתקש קודש למקדש היינו אפילו לכרת דביאה במקצת שמה ביאה כמו נגיעה ואית דאמרי לענין מלקות דוקא איתמר ומוקי לה בכל קדש לא תגע אזהרה לנוגע לקודש דליכא אלא לאו אע"ג דאל המקדש לא תבא הוי בכרת ועוד מה שפ' בקונטרס לענין למנות בו ראשון ושני לקדש תימה הלא טבול יום אין מונין בו ראשון ושני לטומאה (ס"ש מחוסר כפורים) ועוד הא תנן במסכת מעילה (דף ח.) חטאת העוף כו' הוכשר ליפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים ודייק בגמ' ליפסל אין לטמיי לא ורבינו תם היה אומר דלא נקט פסול במחוסר כפורים אלא אגב טבול יום והקשה לו הרב רבינו חיים מהא דבסוטה פרק בשם (ד' כט.) אמרי' מנין לרביעי בקודש שהוא פסול ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה פסול בקודש משמע פסול אין טמא לא ועוד אי מונין בו ראשון ושני א"כ יעשה רביעי במחוסר כפורים בקודש מק"ו ומיהו יש לומר בזה דחמישי אין ללמוד דמן הדין הוה למימר דיו בתרומה אי לאו משום דמפרך ק"ו ורי"ו לנו במעלה אחת יותר מתרומה שיעשה רביעי ומיהו עוד קשה מהא דתנן בפ' בתרא דנדה (דף עא:) היושבת על דם טהרה (החיתה) מערה מים לפסח אחרון לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים ומוקי לה בגמ' כאבא שאול דאמר טבול יום תחלה לקודש משמע אבל לרבנן לא טבל ואם אכלו חייב כרת אם אכל בהו נגע בהו טמאן בהן ראשון ושני לכך לא קלשה טומאה אצל קדשים כלל: **שרפה אונן** וכו'. בפרה אדומה קאי: **בשרה.** דקדשי בדק הבית היא ואין אונן אסור בה דלא כתיבי הנך קראי אלא בקדשי מזבח: **כזב דמי.** והזה ליה טמא וקרא כתיב איש טהור: **לאו כזב דמי.** ה"ל כטבול יום דקיימא לן] דכשר בפרה: **לא ס"ע כזב דמי.** ולענין שאר קדשים שטבול יום אסור בהו הזה מחוסר כפורים דזב חמור מטבול יום דשאר טומאות שאין טעונות כפרה: **וחבא.** גבי פרה בהאי קרא קמיפלגי והזה הטהור על הטמא טהור כל דהוא משמע דהא קרא יתירא הוא דכתיב לעיל מיניה ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה ליה למכתב והזה על הטמא לימד על טבול יום שכשר בפרה דאשכחן טבול יום דאיקרי טהור למעשר דכתיב ורחץ במים וטהר: **מר סבר טומאה דבל תחזרנה.** ת"ק סבר האי טבול יום דאכשר בה קרא אטבול יום דכל הטומאות שבתורה קאי ואף טבול יום דשהוא מחוסר כפורים: **טומאה דאוהא פרשה.** והיינו דמת טבול יום דטומאת מת אכשר בה הלכך טבול יום של שאר טומאות דמגע ומשא כגון שרץ ונבילה ומגע (זב) אתי להכשירא מטבול יום דמת מק"ו ומה טבול יום (דמת) דטומאת שבעה כשר טבול יום דטומאת ערב לא כ"ש אבל מחוסר כפורים וכו': **והיתה להם.** הלכישה הזאת לכהונה אלמא כהונתן תלויה בבגדיהן ואי לא הוו להו זרים ובזר אשכחן דמחיל עבודה: **ובין החול.** עבודה שאתה עובד בשכרות קרויה חול:

חוקה

תלמוד

רש"י

חוקה חוקה. בשתויי יין [כתיב] חוקת עולם [ובמחוסר] בגדים כתיב כהונה לחוקת עולם וברחיצת יד ורגל כתיב והיתה להם לחוקת עולם: **אי מהתם.** משתויי יין הוה אמינא ה"מ דמחלי עבודה [במחוסר בגדים] בעבודה שהזר חייב עליה מיתה כדכתיב בההוא קרא בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו בעבודה שיש בה חיוב מיתה לפסולים הכתוב מדבר ואינה אלא ארבע עבודות זריקה והקטרה וניסוך הדמים והיין כדילפינן בפ"ב בסדר יומא (דף כד.) מועבדתם עבודת מתנה וגו' והזר הקרב יומת עבודת מתנה ולא עבודת סילוק ועבדתם עבודה תמה ולא עבודה שאין אחריה עבודה בגון קבלה והולכה וקמיצה וכל חיוב מיתות בפסולי עבודה מזרות גמרינן כדתנן בפ' בתרא (לקמן קיב:) הקומץ והבולל והיוצק והמקבל דמים וכו' ואין בהם לא משום זרות ולא משום טומאה ולא משום מחוסר בגדים ולא משום שלא רחץ ידים ורגלים אלמא מזר גמרינן: **אבל עבודה שאין זר חייב עליה מיתה אימא לא.** מחלי לה מחוסר בגדים להכי כתב והיתה להם לכהונת עולם לשוויגהו זרים כשאין בגדיהם עליהם ובזר אשכחן חילול ולא חלק בין עבודה שיש בה מיתה לעבודה שאין בה מיתה: **אשכחן מחוסר בגדים.** בכל העבודות: **שתויי יין מנלן.** דפסלי עבודה שאין הזר חייב עליה מיתה: **והא תנא מלהבדיל קנסיב לה.** לשתויי יין ולא גמר מגזירה שוה ואנן ניקו וניפלוג עלה למילף מקרא אחרינא: **הני מילי מקמי דתיקו ליה גזירה שוה.** לא הוה ליה למילף שתויי יין אלא מלהבדיל ובמסקנא אידכר ליה גזירה שוה ותנא (ליה) שבקיה לאורחיה קמייתא ונקט גזירה שוה למילף משתויי יין מחוסר בגדים: **והא תנא.** נקטיה לגזירה שוה מחוסר בגדים הוא דליתי בה משתויי יין ולא שבקיה לאורחיה: **והכי קאמר מנין שלא נחלקו כו'.** לעולם לא למילף מחוסר בגדים משתויי יין אתא אלא למילף שתויי יין ממחוסר בגדים והכי קאמר למדנו לעבודות של מיתה שמתחללות בשיכרות מנין שלא נחלוק בין מחוסר בגדים לשתויי יין דכי היכי דמחוסר בגדים כל עבודותיו פסולות אף שתויי יין ושלא רחץ כן תלמוד לומר חוקה חוקה: **אלא בין החול לימה לי.** הואיל ולא ילפינן מינה חילול לעבודה: **לא מיקים אמוראי עליה.** למידרש בפירקין: **מיומא שבא לחבריה.** משעה שאבל ושתה ועשה יום טוב עד למחר דהכי משמע קרא יין ושכר אל תשת בבואכם וגו' וכן בשעה שאתה בא להבדיל ולהורות בין דבר קדושה לדבר חול אל תדי שכרות: **מהכא נפקא.** מחוסר בגדים: **מהתם נפקא.** אכתי קרא אחרינא כתיב ולמאי אידי אחריתי הכהן הבא גבי ונתנו בני אהרן את אשמותינו מחוסר בגדים: **בביהונו.** בשעה שהוא מלובש בגדיו נקרא אדרן הכהן ולא בשהוא לבוש בגדי הדיוט: **אי מהתם.** מהתיהה להם כהונה הוי מוקמינא ליה להיא בעבודה המעבכת כפרה אבל נתינת את שם של הדיוט דמצוה בעלמא היא שהרי יש שם אש שירדה מן השמים אימא לא תיבעי בגדים קא משמע לן ונתנו בני אהרן הכהן את להכי כתב הכא חסרון בגדים למילף [דאף בעבודה שאינה מחוסר כפרה] דאי עבד אהרן בבגדי הדיוט לאו שפיר עבד והא ליכא למיפרך לימא האי ולא תיבעי ההוא דהכא לאו בגדים כתיבי ואי לאו דכתב היתיה להם כהונה [אצל וחגרת אותם אבנט] דשמעינן כהונה תלויה בבגדים לא הוה ידעינן הכהן בביהונו מאי היא: **הכהנים.** אבני קאי דהוו הדיוטים: **בביהונו.** [**חיסור.** כגון בת ג"ג בבגדי כהן הדיוט: **אבל יתתי.** כגון כהן הדיוט בבגדי כה"ג]: **מרושלין.** נגררין בקרקע: **מפולקין.** מן הקרקע מתוך שהם קצרים: **משוחקים.** ישנים: **בשריו.** ואע"ג דכתיב מדו בד שתהא כמדתו מצוה בעלמא היא ולא לעכב: **יתתי אחת.** מכל הבגדים: **רבייה.** הוסיף עליהם שום בגד בעולם: **א"א שהחזיק בין בשרו ללבד בדעינן ילבש על בשרו:**

מטושטשין

תלמוד לומר חוקה חוקה לגזירה שוה. מכאן אומר ר"ת דהא דאמרינן במנחות (דף יט.) כל מקום שנאמר תורה וחוקה אינו אלא לעכב לאו חד טעמא ניתנו דחוקה מגזירה שוה ותורה ממשמעות: **אתיא** חוקה חוקה ממחוסר בגדים. בפ' הנשרפין (סנהדרין דף פד.) אמרינן דאון באזהרה דכתיב ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל ולא ילפי' שיהא במיתה [בע"ש] חילול דחילול מתרומה משום דחילול בגופיה לא כתיב מכללא [דכ"ג] הוא דקאתי הוי דבר הבא מן הבכל וכל דבר הבא מן הכלל אין דנין אותו בגזירה שוה ולפינן דלהוי במיתה בגזירה שוה דחטא תירץ ר"ר יעקב מאורלינ"ש משום דהוי דבר הבא מן הכלל [וצריך לחלק אמאי הוי דבר שבכלל] טפי מהני ותימה לי דבפ' הנשרפין (שם פג:) בעי שתויי יין ושלא רחץ ידים ורגלים במיתה מנא לן ואקאמר דבגופייהו כתיב בהו מיתה בהדיא והשתא למה לי למיכתב מיתה תיפוק ליה מגזרה שוה דחוקה חוקה ממחוסר בגדים כדילפינן חילול בהו מהתם מיהו לקמן בפירקין (דף כד.) אמרינן דהוו שלשה כתובין הבאין כאחד ואין מלמדין מחוסר בגדים ושתויי יין ושלא רחוץ ידים והשתא אתי שפיר גם קושיית ה"ר יעקב דהשתא בשלשתן כתיב מיתה מיותר למימר בהני (זרים) דווקא דמקריין זרים בגזירה שוה דחוקה איכא מיתה אבל יושב אע"ג דקרוי זר אינו במיתה אבל שאר פסולין בגון ערל ואונן לא איצטריך קרא למעוטינהו ממיתה ביון דלא איקרו זרים. ברי"ך: חזורני למר דקושיית ה"ר יעקב קיימת דהא למ"ד נמי דבעי' שלשה כתובין הבאין כאחד ליכא מיותר כי אם השנים ואחד הוי לגופיה וא"כ תרי קראי במחוסר בגדים למה ובתרוייהו כתיב חקה ומיהו חגרת דדרשינן מינה חוקת עולם איצטריך משום חילול דאע"ג דממילא שמעינן מדאקרי [זר מ"מ] זר במכנסים לא כתיב ולעולם בפרשה דלעיל קאי מיתה אכולהו בגדים: **הנ"ה** כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד עבודתו פסולה. ואם תאמר הא דאמר רבי יוסי (יומא דף יב:) שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט כהן גדול משום איבה כהן הדיוט משום מעלין בקודש ולא מורידין מדקאמר משום איבה משמע דמן הדין כהן גדול הוא וא"כ בהן הדיוט תיפוק ליה משום מחוסר בגדים ואין לפרש דלאחר מיתת הראשון קאמר דלא הוי כהן גדול משום איבה דהא מודה ר' יוסי (שם יג.) דאם מת ראשון שני חוזר לעבודתו ויש לומר דכהן גדול נתמנה לעבודתו בפה ומסתלק בפה (ובפ' קמא דיומא (דף יב) דריש ליה מקרא ובירושלמי) ומסתברא שהדבר תלוי במלך ואחיו הכהנים כמו שמצינו בפ' הבא על יבמתו (יבמות סא.). ביהושע בן גמלא דאוקמיה יצאי מלכא ואמרינן בירושלמי ובפ"ק דיומא (דף יב:) ובתוספתא (דיומא פ"א) ביוסף בן אלם מצפורי שאירע פסול בכה"ג ושימש תחתיו ובשויצא אמר למלך אדוני המלך פר ושעיר שקרבו היום משל מי [משלי או משל כה"ג א"ל המלך

לא דייך שמשימות שעה א' לפני מי שאמר והיה העולם] כר' וידע שהוסר מן הכהונה:

מסולקין

מסולקין בשרין. הא דתניא בפ' תמיד נשחט (פסחים סה:) מדו בר במדתו פר' הקונטרס דהיינו למצוה ולא לעבד: **ואידך** אשר לא דריש. משמע הכא דאיכא דמרבה בסות דסומא ולא מרבה בעלת חמש ומקשה ר"ת דבפ' התכלת (מנחות דף מג.) גבי פלוגתא דר' שמעון מרבי התם רבי שמעון בסות סומא מאשר ולאו פירכא היא דהתיא מוגיא במאן דמרבי הכא בעלת חמש ומיהו קשה אהתיא דמנחות ולקמן בפ' בית שמאי (דף מ.) אמרינן דר"ש אשר לא דריש ויש לומר דהכי אמרינן אשר כי האי לא דריש וטובא איכא כי האי גוונא בפ' קמא דבכורות (דף ו:) דדריש ר"ש את הגמל ובפ"ק דמנחות (דף יא:) לא דריש את: **והתניא** משוחקין בשרין. תימה דבזימא (דף יב:) דרשינן מה ת"ל ילבש לרבות את השחוקין ואמאי צריך רבוי: **ואימא** שמרא. ה"ר אפרים היה מדקדק דקבוצה דתנן שילחי כלאים שמותר עם צמר אין זה מה שאנו קורין קנב"א בלע"ז מדלא פריך ואימא קבוצה שעולה בד בבד והיה אומר דקבוצה הוא פשתן ואסור עם הצמר משום כלאים והשיב לו רבינו חיים כהן דהאי דלא פריך ואימא קבוצה משום דבגדי כהונה אי אפשר להיות אלא מצמר ופשתים דכל בגדים האמורים בתורה סתם היינו צמר ופשתים ועוד דכל קבוצה אינו עולה בד בבד דפרישׁ בקונטרס בד בבד קנה יחידי מכל גרעין ואין שני קנים עולים מגרעין אחד ואפשר דקבוצה אינו כן אלא כמו חיטין שכמה שבלין עולין מחיטה אחת:

בורך

1 מְטוּשְׁטָשִׁין אוֹ מְקוֹרָעִין, וְעָבַד, עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אָמַר
2 רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל, מְרוּשָּׁלַיִם כְּשֵׁרִין, מְסוּלָּקִין
3 פְּסוּלִין. וְהַתַּנְיָא, מְסוּלָּקִין כְּשֵׁרִין. אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא,
4 לֹא קַשְׁיָא, כָּאן שֶׁפֵּירְּקָן עַל יְדֵי אַבְנֵט, כָּאן דְּלֹא יְתִיבִי
5 מְעִיקָּרָא כְּלָל. רַב אָמַר, אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה פְּסוּלִין: רַב
6 הוּנָא אִיקְּלַע לְאַרְנְיָא, רְמָא לֵיהּ בַּר אוּשְׁפִּיזְכָנֵיהּ, מִי
7 אָמַר שְׁמוּאֵל, מְרוּשָּׁלַיִם כְּשֵׁרִין וּמְסוּלָּקִין פְּסוּלִין,
8 וְהָתַנְיָא, מְסוּלָּקִין כְּשֵׁרִין. אָמַר לֵיהּ, בַּר מִינָּהּ דְּהָהִיא
9 דְּשַׁנְיָיהּ רָמֵי בַּר חָמָא. אֶלָּא לְרַב, קַשְׁיָא. וְכִי תֵּימָא
10 מְרוּשָּׁלַיִם, מְסוּלָּקִין עַל יְדֵי אַבְנֵט, וְאַבְנֵט מַיְתֵי אָנִיר. אֶלָּא
11 מְסוּלָּקִין, קַשְׁיָא. אָמַר רַבִּי זֵירָא, רַב, חֲדָא תָּנֵי, מְרוּשָּׁלַיִם
12 שֶׁפֵּירְּקָן עַל יְדֵי אַבְנֵט, כְּשֵׁרִין. אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדְּיָפְתִּי,
13 מְרוּשָּׁלַיִם שֶׁלֹּא סִילְּקָן, תַּנָּאֵי הִיא, דְּתַנְיָא, עַל אַרְבָּעָה
14 כְּנָפוֹת כְּסוּתֶךָ, אַרְבָּעָה וְלֹא שְׁלֹשָׁה. אוֹ אֵינוֹ, אֶלָּא אַרְבָּעָה
15 וְלֹא חֲמִשָּׁה. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר 'אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ', הֲרֵי בַּעֲלַת
16 חֲמִשָּׁה אָמוּר, הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים 'אַרְבַּע', אַרְבַּע וְלֹא
17 שָׁלֹשׁ. וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת בַּעֲלַת חֲמִשָּׁה, וְלִהוֹצִיא בַּעֲלַת
18 שָׁלֹשׁ. מְרֻבֶּה אֲנִי בַּעֲלַת חֲמִשָּׁה, שֶׁיֵּשׁ בְּכֻלָּהּ חֲמִשָּׁה,
19 אַרְבַּע. וּמוֹצִיא אֲנִי בַּעֲלַת שָׁלֹשׁ, שֶׁאֵין בְּכֻלָּהּ שָׁלֹשׁ, אַרְבַּע. וְתָנֵיא אִידָךְ, 'עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת
20 כְּסוּתֶךָ', 'אַרְבַּע' וְלֹא שָׁלֹשׁ, 'אַרְבַּע' וְלֹא חֲמִשָּׁה. מַאי לָאו בְּהָא קָמִיפַּלְגִי, חַד סָבַר, יֵתֵר כְּמַאן
21 דְּאִיתֵיהּ דָּמֵי. וַחַד סָבַר, כְּמַאן דְּלֵיתֵיהּ דָּמֵי. לֹא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא כְּמַאן דְּאִיתֵיהּ דָּמֵי, וְשָׁאנֵי הָכָא
22 דִּדְרֵי רַחֲמָנָא 'אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ'. וְאִידָךְ, הַאי 'אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ' מַאי עָבִיד לֵיהּ. מִיבָּעֵי לֵיהּ
23 לְכִדְתַנְיָא, 'וְרִאיתֶם אוֹתוֹ', פָּרָט לִכְסוּת לַיְלָה. אוֹ אֵינוֹ, אֶלָּא פָּרָט לִכְסוּת סוּמָא. כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר
24 'אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ', הֲרֵי כְּסוּת סוּמָא אָמוּר, הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים 'וְרִאיתֶם אוֹתוֹ', פָּרָט לִכְסוּת
25 לַיְלָה. וּמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת כְּסוּת סוּמָא, וְלִהוֹצִיא כְּסוּת לַיְלָה. מְרֻבֶּה אֲנִי כְּסוּת סוּמָא שֶׁיֵּשׁ בָּהּ
26 בְּרִאָיָה אֵצֶל אֲחֵרִים, וּמוֹצִיא אֲנִי כְּסוּת לַיְלָה שֶׁאֵינָהּ בְּרִאָיָה אֵצֶל אֲחֵרִים. [וְאִידָךְ, נָפְקָא לֵיהּ
27 מֵ'אֲשֶׁר'. וְאִידָךְ, 'אֲשֶׁר' לֹא דָּרִישׁ]: תָּנוּ רַבָּנָן, 'בַּד', שֶׁיִּהוּ שֶׁל בּוּץ. 'בַּד', שֶׁיִּהוּ חֲדָשִׁים. 'בַּד',
28 שֶׁיִּהוּ שְׁזוּרִים. 'בַּד', שֶׁיִּהוּ חוּטָן כְּפוּל שִׁשָּׁה. 'בַּד', שֶׁלֹּא יִלְבֹּשׁ שֶׁל חוֹל עִם שֶׁל קֹדֶשׁ. אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי
29 לְרַב יוֹסֵף, בְּשִׁלְמָא שֶׁיִּהוּ שֶׁל בּוּץ, הָא קָא מַשְׁמַע לָן, בּוּץ אִין, מִידִי אַחֲרִינָא לֹא. אֶלָּא 'בַּד'
30 שֶׁיִּהוּ חֲדָשִׁים, חֲדָשִׁים אִין, שְׁחָקָן לֹא. וְהָתַנְיָא, מְשׁוּחָקָן כְּשֵׁרִים. אָמַר לֵיהּ, וְלִיטְעֲמָיךְ 'בַּד',
31 שֶׁיִּהוּ חוּטָן כָּפוּל שִׁשָּׁה, 'בַּד' חַד לְחוּדֵיהּ מַשְׁמַע. אֶלָּא הָכִי קָאָמַר, בְּגָדִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן 'בַּד',
32 צְרִיכִין שֶׁיִּהוּ שֶׁל בּוּץ, חֲדָשִׁים, שְׁזוּרִין, שֶׁיִּהֵא חוּטָן כָּפוּל שִׁשָּׁה, יֵשׁ מֵהֶן לְמִצְוָה, יֵשׁ מֵהֶן לְעֶבֶד.
33 מֵמַאי דְּהַאי בַּד, כְּתָנֶת הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵף בְּרַבִּי חֲנִינָא, דְּבָר הָעוֹלֶה מִן הַקַּרְקַע בַּד בְּבַד.
34 אֵימָא, עֲמָרָא, מִיפְּצָל. כֵּיתָנָא נַמִּי מִיפְּצָל. עַל יְדֵי לְקוּתָא מִיפְּצִיל. רַבִּינָא אָמַר, מֵהָכָא
35 'פַּאֲרֵי פִּשְׁתִּים יִהְיוּ עַל רֹאשָׁם [וּמְכַנְּסֵי פִּשְׁתִּים יִהְיוּ עַל מָתְנֵיהֶם, לֹא יַחְגְּרוּ בְּיָזֵעַ]'. אָמַר לֵיהּ
36 רַב אַשִׁי לְרַבִּינָא, וְהָא, עַד דְּאָתָא יְחֶזְקֵאל מָנָלָן, הָא דְּאָמַר רַב חִסְדָּא, דָּבָר זֶה מְתוּרָת
37 מֹשֶׁה רַבֵּינוּ לֹא לָמְדָנוּ, מִדִּבְרֵי יְחֶזְקֵאל בֶּן בּוּזִי לְמַדְנוּ, 'כָּל בֶּן נֵכָר עֲרֵל לֵב וְעֲרֵל בָּשָׂר לֹא יָבֹא
38 אֶל מִקְדָּשִׁי (לְשָׁרְתֵנִי), עַד שֶׁבָּא יְחֶזְקֵאל, מָנָלָן. אֶלָּא גְּמָרָא גְּמִירִי לָהּ, וַאֲתָא יְחֶזְקֵאל וְאַסְמְכֵיהּ
39 אַקְרָא, הָכָא נַמִּי גְּמָרָא גְּמִירִי לָהּ כו'. מַאי 'לֹא יַחְגְּרוּ בְּיָזֵעַ', אָמַר אַבַּיֵי, לֹא יַחְגְּרוּ בְּמָקוֹם שֶׁמְּזִיעִין,
40 דִּדְתַנְיָא, כְּשֵׁם חוֹגְרִין, אֵין חוֹגְרִין לֹא לְמַטָּה מִמָּתְנֵיהֶן, וְלֹא לְמַעְלָה מֵאֶצְיְלֵיהֶן אֶלָּא

בנגד

שמתו אחזו מחמת מילה לא יבא אל מקדשי ולקמן (דף כב:) יליף בה חילול בהדיא: **במקום שמזיעין.** במקום שהבשר נכפל על הבשר ומתחמם ומזיע: **בשאין חוגרין.** אבנטיהם בשעת עבודה: **למטה ממתניהם.** מקום שנכפל ונופל שומן הבטן על הקילבוסת שקורין אנק"א: **ולא למעלה מאציליהן.** למעלה מנגד מרפקן שקורא קוד"א לפי ששם הידד שוכב תמיד על הצלעות ומזיע:

1 מטושטשין. בטיט: מקורעין. ואפילו הן חדשים דלאו בגד הוא הראוי לעבודה דבעינן 2 לכבוד ולתפארת: **כאן שסילקן ע"י אבנט.** משקורצייר"ר בלע"ז כדרך שהנשים עושות 3 כשרין דהא איתנהו: **אחד זה ואחד זה.** אחד מרושלין ואחד מסולקין יתר מדאי שלא על 4 ידי אבנט: **והתניא.** בברייתא דלעיל: **אלא לרב קשיא.** מרושלין: **וכ"ת מאי מרושלין.** 5 דמכשר תנא בגון שסילקן עד למדתו על ידי 6 אבנט וקמכשר ליה תנא דקסבר אבנט מיגו אגיז 7 בלומר כל סלוק שע"י אבנט הוה ליה כחותר 8 ונוטל היתר שבהן ומכשירי: **אלא מסולקין** 9 **קשיא.** דקתני כשרין וסתם מסולקין יתר מדאי שלא על 10 **רב חייא תני.** לתנר מרושלין ומסולקין דברייתא 11 בחדא מילתא תני להו מרושלין שסילק רישולן 12 ע"י אבנט עד כדי מדתו כשרין אבל מסולקין 13 יותר מדאי פסולין אפילו ע"י אבנט: **ולא שלש.** 14 לימד על טלית של בת שלש כנפות שפטורה מן 15 הציצית והיכי דמי בגון שעיגל אחת מד' כנפיה: 16 **בת חמש.** כגון שתחך מעט מן הכנף ולא עיגל 17 שני מורשי קרנתא ממקום חתך דנעשה כשתי 18 כנפות: **הרי בעלת חמש אמור.** לחזוב דרביהא 19 הוא: **מר סבר.** מאן דפסר בעלת חמש סבר לא 20 אמרינן יתר כמאן דליתיה דמי אלא כמאן 21 דאיתיה הוא ולא קרינן לה בת ארבע ומאן 22 דמחייב ס"ל יתר כמאן דליתיה דמי להאי 23 חמישי וגבי מרושלין נמי לא הוי יתור בגדים: 24 **פרט לכסות לילה.** טלית העשויה לכסות לילה 25 פטורה מן הציצית: **שישנה בראיה כו'.** וקרינן 26 ביה וראיתם אותה: **בד.** שהוא מן בוץ כדמפרש 27 לקמן ממשמעותא: **חדשים.** כשעת שהיו בבדי 28 פשתנן: **שיהו שזורים וחוטן כפול ששה.** ולקמן 29 פריך והא בד לחודיה משמע כמו לבדה: **שלא** 30 **ילבש של חול עמהם.** דמשמע לבדו ילבש: 31 ולימעמיך. דילפת לה ממשמעותא מקראי חוטן 32 כפול ששה מנא ליה: **דברים שנאמר בהן בד** 33 **צריכין בו'.** יש מהן למצות. חדשים לנוי דלאו 34 ממשמעותא אתי ויש מהן לעשב בוץ ושזורים 35 וחוטן כפול ששה בוץ כדמפרש בוץ ושזורים 36 העולה מן הקרקע בד בבד שזורים כיון דבד 37 היינו בוץ ובעלמא קרי להו שש משזר וחוטן 38 כפול ששה דאמרינן בסדר יומא (דף עא:) 39 ולימעמיך בסדר יומא מקראי דברים שנאמר בהן 40 שש חוטן כפול ששה וליף ליה לעיכובא: **העולה** 41 **מן הקרקע בד בבד.** קנה יחידי מכל גידוי ואין ב' 42 קנים עולים מגזע אחד: **ואימא עמרא.** שאף 43 הצמר עולה מן הבהמה בד בבד נימא נימא 44 לבדה: **מיפצל.** הנימא מתפצלת ומתחלקת 45 לשנים על גבי בהמה מאליה: **כיתנא נמי** 46 **מיפציל.** לפני שזויתו כותשים הגבעול והוא 47 נחלק לנימין הרבה: **אנב לקותא.** שמכין אותו 48 וחובטים אותו בעץ או בגליל הוא נכתש ונחלק: 49 **ומכנסי פשתים יהיו וגו'.** ובעלמא הרי הוא 50 אומר ומכנסי בד ש"מ בד היינו פשתים: **דבר** 51 קאמר לה לקמן (דף כב:) מאתני' דקתני ערל 52 מחלל עבודה: **בן נכר.** שנתנכרו מעשיו מחמת 53 ערלת לבו שהוא ערל לב רשע: **וערל בשר.** 54 55 56 57 58 59 60

כנגד אצילי ידיהם. על צלעותיהן כנגד המרפק: איזגדר מלבא. כך שמו ומלך פרס היה: והוה מיזדלי הטיגאי ותיתיה ניהלה. אבנטו היה גבוה חגור מלמעלה מכנגד אצילי ידיו והפשיטו למטה כדי לנאותו: אמר מלבא בהנים כתיב ככו. וצריכין אתם לנהוג עצמכם בתפארת של כהנים דכתיב בהו לא יחגרו ביזע: כורך עליה גמי. בשעת עבודה שגגאי הוא שתראה שם מכתו ואע"ג דגמי מסי מכה וכל דבר שיש בו משום רפואה אסור משום שבות גזירה שמא ישחוק סמנים ה"מ במדינה אבל במקדש לא גזרו משום שבות: ואם להוציא הם. שמתכוין לכך: כאן וכאן אסור. דחבורה הוא ואיסור דאוריימא: צילצול. בנדי"ל: אבל שלא במקום בגדים. כגון אצבע: ותיפוק לי משום החוצין. בין ידו לעבודה ואסור בבעינן ולקח הכהן שתהא קבלה בעצמו של כהן והיכי שרי ר' יוחנן: בשמאל. שאינה כשרה לעבודה: שלא במקום עבודה. כגון על גב היד: ופליגא דריבא. אדרבי יוחנן: שלש על שלש חוצצות. כלומר הני ייתור בגדים ואידיד דנקט בניגא אחת במקום בגדים לישנא דחציצה דשייכא בה נקט נמי במסקנא לישנא דחציצה: ואי פליגא. דהא אמר ושלא במקום בגדים) לא הוי ייתור בגדים ואפי' שלש על שלש במשמע: מי לימא דפליגא. דאיהו אמר צילצול קטן חוצץ ורבא אמר פוחות משלש לא חוצץ: דחשיב. לפי שעשוי לנוי והוי בגד: ל"א אמרי לה בו'. בדר' יהודה בר' חייא לא פליגי לישני דחוצץ נמי דקאמר משום ייתור בגדים הוא דלא שייכא למימר חציצה שלא במקום בגדים ושלא במקום עבודה דאי במקום עבודה אפי' ניגא חייצא ובדר' יוחנן הוא דפליגי לישנא: לימא פליג. דרבא אדר' יהודה דאילו רבי יוחנן פשיטא לן דפליג עליה ואפילו צילצול קטן מכשר דהא עלה קמהדר ופליג אלא דרבא דאיתמר (עלה) בעלמא מי לימא פליג אדרבי יהודה דניגא דרבא אפי' צילצול קטן מכשר שלא במקום בגדים: ולא' יוחנן. דקאמר אפי' צילצול לא חייץ מאי איריא דנקט תנא דמתני' גמי לשמועינן צילצול לא הוי ייתור וכל שכן גמי: דנטי מסי. רופא המכה ואפ"ה מותר דאין שבות במקדש דכולה מסכתא באיסור שבת איירי ועיקר משום שבות נקט לה ומשנה זו בעירובין וכן כולה הך סוגיא התם היא: נכנסה לו רוח בבגדו. בשעת עבודה: ביה. בשבת: אבל עפר. דק ואינו מרגיש בו: בית השחי מהו שיחזיר. אויר בית השחי כגון בתי זרועותיו של חלוקו שהוא רחב ואינו נוגע בבית השחי מהו שיחזיר ויצריך שיהו בתי זרועותיו דחוקים ונוגעין בבשר: גופו. ידו שהיא גופו: נימא. משמע דאתיא מעלמא: נימא מדולדלי. מן הבגד מגוררין ותחובה בו קצת אלא שנתקה מעיקרא: יצא שערי. מראשו למטה עד שנכנס בין כתונת לבשרו מהו אח"ל ידו לא חייצא שערו מאי: מהו שיחזור. למיהדי ייתור בגדים: אליבא דמ"ד. בפרק בתרא דעירובין (דף עג.) ובהקומץ רבה (מנחות לח:): לא תבעי לך. דודאי חייצי כדמפרש טעמא כיון דבעבודות לילה חייצין דהא לא מצוה הוה דניהוי כגופיה משום חביבותא דמצוה: היום נמי חייצי. דאל"כ מצינו בעבודות לילה חמיר מעבודות יום והן הן קלים מהן: ולוים ברוכבן. לשיר: ישראל במעמדן. על כל משמר ומשמר היה מעמד של ישראל בירושלים שבאין ועומדין בעזרה בשעת התמיד והן שלוחי כל ישראל לעמוד על קרבן דבתיב תשמרו להקריב לי במועדו שתהא שמירתכם עליו בשעת הקרבתו במסכת תענית (דף כו.): פטורין מן התפלה. (שאין יכולין לכוון): ומן התפילין. דקיימא לן (סוכה דף כה.) העוסק במצוה פטור מן המצוה: דלא מיתני ליה אטוריה. שאין יכול לשנות בהן איסור: דיד. חוצצות דהוה בין בגד לבשר: דראש. אין חוצצות כדמפרש ואזיל: שערו. של כהן גדול שהיה נראה בין ציץ שעל מצחו למצנפת שבגובה ראשו:

ששם

כורך עליה גמי במקדש אבל לא במדינה. פי' בקונט' גמי מרפא ואסור משום שחיקת סמנים ונראה לפרש גזירה אטו להוציא דם וכן בכל הנהו (דעירובין (דף קג.) יש לפרש שעמא) דאסירי במדינה משום איסורא דקתני בתר הכי כאן וכאן אסור ומיהו בירושלמי משמע דטעמא משום שחיקת סמנין דמסיק פרק כל כתבי הקודש גבי רבי שלקה באצבעו בשבת ונתן עליה ספוג יבש וקשר עליה גמי מבחוץ וקאמר התם דלמדנו דספוג אינו מרפא אלא משמר גמי לפי שהוא מן המוכן ובסמוך נמי קאמר קא משמע לן דגבי מסי משמע דהיינו טעמא דאבל לא במדינה: מאי. איריא גמי לשמועינן צילצול קטן. תימה הא איצטריך לאשמועינן גמי משום אבל לא במדינה דטעמא דשחיקת סמנים לא שייך בצילצול דהא לא מסי ור"ל דמ"מ הוה ליה לאשמועינן צילצול דהוי חידוש גדול יותר דלא הוי ייתור בגדים מלאשמועינן איסור של גמי במדינה ומשני דקמ"ל דגמי מסי משום לשון חכמים מרפא: תפלין מהו שיחזרו. פירש בקונטרס למיהוי ייתור בגדים ואי אפשר לומר כן דהא קאמר לימוד עריך דתפילין חוצצות ובשל יד אי אירי דבשל ראש הא אמרינן בסמוך דאין חוצצות ואי משום ייתור בגדים אפי' דראש נמי ומיהו למאן דאמר לעיל לא אמרו ייתור בגדים אלא במקום בגדים אבל שלא במקום בגדים לא ניחא דשל יד הוי במקום בגדים ולא של ראש ומשום חציצה ממש נראה טפי כדדריש בסמוך על בשרו שלא יהא דבר חוצץ מיהו הא דתניא אינן חוצצות ואוקימנן לה בשל ראש לא הוי שום חידוש שלא יהא חציצה כי אם שאינן (משום) ייתור בגדים אם לא דתאמר דקמ"ל דשערו היה נראה א"נ קמ"ל דלא חציצי תחת פתילי הציץ:

חוקה

בְּנֶגֶד אֲצִילֵי יָדֵיהֶן. אָמַר רַב אַשִׁי, אָמַר לִי הוֹנָא בַּר נָתָן, זִימְנָא חָדָא הֲוָה קָאֵימְנָא קַמֵּיהּ דְּאִיזְדָּרַר מַלְבָּא, וַהֲוָה מְדַלֵּי לִי הֵימְיָנַאי וְתִיתְיֵהּ נֵיהֲלֵיהּ. וְאָמַר לִי, 'מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ' כְּתִיב בְּכוּ. כִּי אֲתַאי קַמֵּיהּ דְּאַמֵּימַר, אָמַר לִי, אֲפִילּוּ בָּךְ 'וְהָיוּ מְלָכִים אוֹמְנֵיךְ': תְּנַן, הָתָם, כֹּהֵן שֶׁקִּבֵּל בְּאֶצְבָּעוֹ, כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ גֶּמִי בַּמְּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא בַּמְּדִינָה. וְאִם לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה דָּם, כָּאן וְכָאן אָסוּר. אָמַר רַב יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא גֶּמִי, אֲבָל צִילְצוּל קָטָן חָיֵי יִתּוּר בְּגָדִים, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, לֹא אָמְרוּ יִתּוּר בְּגָדִים אֶלָּא בְּמָקוֹם בְּגָדִים, אֲבָל שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם בְּגָדִים, לֹא הֲוֵי יִתּוּר. וְתִיפּוֹק לֵיהּ מִשּׁוּם חֲצִיצָה בִּשְׂמֹאל, אִי נַמִי, שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם עֲבוֹדָה. וּפְלִיגָא דְּרַבָּא, דְּאָמַר רָבָא אָמַר רַב חִסְדָּא, בְּמָקוֹם בְּגָדִים אֲפִילּוּ נִימָא אַחַת חוֹצֶצֶת. שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם בְּגָדִים, שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ חוֹצְצוֹת, פָּחוֹת מִכָּאן אֵינָן חוֹצְצוֹת. אַדְּרַבִּי יוֹחָנָן וַדַּאי פְּלִיגָא, אַדְּרַב יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא, מִי לֵימָא דִּפְלִיגָא. שָׁאנֵי צִילְצוּל קָטָן דַּחֲשִׁיב. לִישָׁנָא אָחֳרִינָא אָמְרֵי לָהּ, אָמַר רַב יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא גֶּמִי, אֲבָל צִילְצוּל קָטָן חוֹצֵץ. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, לֹא אָמְרוּ חֲצִיצָה בְּפָחוֹת מִשָּׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ אֶלָּא בְּמָקוֹם בְּגָדִים, אֲבָל שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם בְּגָדִים, שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ, חוֹצְצוֹת, פָּחוֹת מִכָּאן, אֵינָהּ חוֹצֶצֶת. וְהֵיכִי דָּמְרָא לֵימָא פְּלִיגָא, אַדְּרַב יְהוּדָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא, שָׁאנֵי צִילְצוּל קָטָן דַּחֲשִׁיב. וּלְרַבִּי יוֹחָנָן, מַאי אִירְיָא 'גֶּמִי', לִשְׁמוּעִינַן צִילְצוּל קָטָן. מֵילְתָא אַגַּב אוֹרְחֵיהּ קָא מַשְׁמַע לָן, דְּגֶמִי מַסֵּי. בְּעֵי רָבָא, נִכְנְסָה לוֹ רוּחַ בִּבְגָדוֹ, מַהוּ. 'עַל בְּשָׂרוֹ' בְּעֵינַן וְהָא לֵיכָּא, אוֹ דִלְמָא דֶּרֶךְ לְבִישָׁה בְּכָךְ. פְּשׁוֹ מַהוּ שֶׁתַּחֲזִיר. מַהוּ לֹא תִּבְעֵי לָךְ, דְּוַדַּאי חֲזִיָּא. חֵיפָּה מַאי, מִי אָמְרִינַן כֵּיוָן דַּאֲתָא וְאָזְלָא, רְבִיעָתָא הִיא וְלֹא חֲזָיָא, אוֹ דִלְמָא, כֵּיוָן דְּקִפְּדָה עָלָהּ חֲזָיָא. עָפָר, מַהוּ שֶׁיַּחֲזִיר. עָפָר, וַדַּאי חֲזָיָא. אֶלָּא, אֲבָק עָפָר מַהוּ. בֵּית הַשֵּׁחִי, מַהוּ שֶׁיַּחֲזִיר. 'עַל בְּשָׂרוֹ' בָּעֵינַן וְהָא לֵיכָּא, אוֹ דִלְמָא דֶּרֶךְ לְבִישָׁה בְּכָךְ. הַכְנִים יָדוֹ לְתוֹךְ חֵיקוֹ, מַהוּ. גּוּפוֹ מִי חָיֵיץ, אוֹ לֹא. נִימָא, מַהוּ שֶׁתַּחֲזִיר. נִימָא, וַדַּאי חָיֵיצָא. אֶלָּא, נִימָא מְדוּלְדֶּלֶת, מַהוּ. בְּעֵי מַר בַּר רַב אַשִׁי, יָצָא שְׂעָרוֹ בִּבְגָדוֹ, מַהוּ. שְׂעָרוֹ כְּגוּפוֹ דָּמֵי, אוֹ לָאו כְּגוּפוֹ דָּמֵי. בְּעֵי רַבִּי זֵירָא, תְּפִילִּין, מַהוּ שֶׁיַּחֲזוֹר. אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר לַיְלָה לָאו זְמַן תְּפִילִּין הוּא, לֹא תִּבְעֵי לָךְ. כֵּיוָן דְּלַיְלָה חֵיצִי, יוֹם נַמִי חֵיצִי. כִּי תִּיבְעֵי לָךְ, לְמַאן דְּאָמַר לַיְלָה זְמַן תְּפִילִּין, מַאי, מִצְוָה דְּגוּפֵיהּ חֵיֵיץ, אוֹ לֹא חֵיֵיץ. אוֹתָּבְלֵהּ מֵילְתָא, וּמָטֵא לְקַמֵּיהּ דְּרַבִּי אַמֵּי, אָמַר לֵיהּ, תַּלְמוּד עָרוּךְ הוּא בְּיָדֵינוּ, תְּפִילִּין חוֹצְצוֹת. מֵיתִיבִי, כֹּהֲנִים בָּעֲבוֹדָתָן, וּלְוִיִּם בְּדוּכָנָן, וְיִשְׂרְאֵל בְּמַעֲמָדָן, פְּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה, וּמִן הַתְּפִילִּין. מַאי לָאו, אִם הִנִּיחַן אֵינָן חוֹצְצוֹת. לָא, אִם הִנִּיחַן חוֹצְצוֹת. אִי הָכִי, 'פְּטוּרִים', 'אֲסוּרִים' מִיבָּעֵי לֵיהּ. כֵּיוָן דְּאֵיכָּא לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵל דְּלָא מַנְּחִי תְּפִילִּין אֲסוּר, מִשּׁוּם הָכֵי הָנָא 'פְּטוּרִים'. וְהָתַנְיָא, אִם הִנִּיחַן אֵינָן חוֹצְצוֹת. לֹא קַשְׁיָא, הָא דְּיָד, הָא דְּרֹאשׁ. מַאי שְׁנָא דְּיָד, דִּכְתִיב 'וּלְטֹט עַל בְּשָׂרוֹ' שֶׁלֹּא יְהֵא דָּבָר חוֹצֵץ בֵּינוֹ לִבְשָׂרוֹ. דְּרֹאשׁ נַמִי, כְּתִיב 'וְשִׂמְתָּהּ מִצְנֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ'. תָּנָא, שְׂעָרוֹ הָיָה נִרְאֶה בֵּין ציץ לַמִּצְנֶפֶת

ששם

זבחים. פרק שני – כל הזבחים שקבלו דמן דף יט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

תוספות

רש"י

וחוקה כתיב בהו לעיבבו. אפי' למאן דאמר (יומא דף ס.) דלא כתיבא חוקה אלא [בדברים הנעשים] בבגדי לבן בפנים לכל הפחות קידוש דחוי בין בגדי זהב לבגדי לבן לעיכובי דצורך פנים בפנים כדאמר שילחי הוציאו לו (שם דף ס:) דקטרת שחפנה קודם שחיטת הפר פסולה דצורך פנים בפנים דמי: **אי** הכי דצפרא נמי. תימה מאי קושיא ביון דחוי במיתה אחי בקל וחומר מירשב שאינו במיתה ואם עבד חילל וכי תימא מה לירשב כו' ונילף מירשב וחד מהנך ועוד דשם יושב לא פריך ואמאי חשיב ליה וי"ו דאאופת: **וחבירו** מסיימו במסכת תמיד (דף כח. פרק א מ"ד) משמע דאותו [שהיה הולך לתרומת הדשן] היה מהלך יחידי והיה פליגא או היה שם דבר שהיה מסייעו: **עמידה** מן הצד איכא בינייהו. לרבנן לא שמיה עמידה מן הצד ונראה כשקורין בתורה שלא לסמוך משום דאמר (רבי) במגילה פרק הקורא את המגילה עומד (דף כא.) דבתורה בעי עמידה ובירושלמי נמי אמרינן דאסור לסמוך משום דכשם שניתנה באימה כך נדרוש אותה באימה: **וליתב** מיתיב וליקדש. לאו ישיבה ממש קאמר דאין ישיבה בעזרה אלא סמיכה: **אלא** האי בשאם מיבעי ליה לכדרב אחא בר יעקב. אף על גב דבימומא משמע דרבי נמי אית ליה דרב אחא בר יעקב דקסבר דתרתי שמע מינה: מיתיבי

ששם מניח תפילין. הלכך ליכא חציצה ותנא דאיצטריך לאשמועינן אם הניחן אין חוצצות משום ייתור בגדים הוא דאיצטריך לאשמועינן דלאו בגד הוא: **מכלל שהיא טמאה.** עד עכשיו וטמא כתיב ביה וינזרו ולא יחללו: **אתיא** חוקה חוקה. מה להלן אם עבד חילל אף כאן אם עבד חילל: **כתן גדול כו'.** כגון בחמש עבודות של יום הכפורים דילפינן בסדר יומא (דף לב.) שהוא משנה מבגדי זהב לבגדי לבן ומבגדי לבן לבגדי זהב וחרוץ לכל חילוף חוקה ושני קידושין מן המקרא אם לא טבל ולא קידש עבודתו בשרה: **שחרית.** בין ביום הכפורים בין בכל השנה עבודתו פסולה כדילפינן חוקה חוקה ממחוסר בגדים: **דאוריית'א.** דכתיב ורחץ את בשרו במים ולבשם והדם יליף לכולה מילתא: **וחוקה כתיב בהו.** לאחר שגמר כל הפרשה כתיב והיתה להם לחוקת עולם בחדש השביעי בעשור וגו': **אטר קרא ולבשם.** שינה הכתוב בלבישה לעבד דכתיב ילבש ולבשם ולהכי כתיב הכא עבודה למעוטי עבודה דחוקה דלא קיימא אהאי קרא דאיירי ברחיצה ולבישה אלא אשאר (שני) דברים האמורים בפרשה: **ואין דבר אחר.** בפסוק זה מעכב: **צחצו פניו.** של ר' אסי מפני שמחה כסבור טעם הגון שמע: **ויו"ש אאופתא כתיבי לך.** כתבתי לך וי"ו על הבקעת אות שאין ניכרת בה מפני שורות הבקעת שמפסיקות בה הפסקות הרבה לשון אחר השורות עצמן קרי להו וי"ן שדומין לה כלומר אין זה טעם דאיכא לאקשויי א"כ אפילו קדוש של שחרית [של יום] נמי לא לעכב ביה דהא אימעוט ביום הכפורים מלובשם: **והיתה להם לחק עולם.** בקידוש כתיב: **בזרע.** בכהנים הדיוטים והיינו קידוש שבשעת כניסה שנוהג בכל הכהנים מעכבא באחרן ביום הכפורים דהא חוקה כתיב: **לדורות הוא דכתיב.** אזהרה לנהוג חוקה זו לזרעו אחריו ולאו להקישא אתא: **שאין בו.** שאין מחזיק מים כשיעור ארבע קידושין: **משה ואהרן.** תרין ובניו תרין שאף משה כהן היה בשבעת ימי המילואים ואע"ג דלא כהנו בבת אחת מידו קרא להכי מידרשי: **מניח ידיו כו'.** דבענין ידיו ורגליו כאחד ירחצו כדכתיב קרא: **הפלגתה.** דברים ממדת כל אדם דאי אפשר לו שלא יפול: **אמר רב יוסף.** הא דרבי יוסי ברבי יהודה בשחכירו מסייעו מחזיק בו שלא יפול: **מאי ביניהו.** במאי פליגי: **עמידה מן הצד.** כגון זו שאינו בלא סיוע לרבנן לא הויא עמידה ואנן עמידה בעינן כדמפרש לקמן: **אטר קרא לשרת.** או בגשתם אל המזבח לשרת איתקש קידוש לשירות: **אינו צריך לקדש בלילה.** אם לא יצא ולא הסיח דעתו: **צריך לקדש ביום.** כדמסיים מילתיה שהלילה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לילה לקמן בפרק המזבח מקדש (דף פז.): **מתחילת עבודה.** בשהתחיל לעבוד עבודות הללו ולא הסיח שוב דעתו [עד עשרה ימים ובלבד שיהא עומד ועובד]: **דסמך ליה מן העבודה.** אלא שלא הסיח דעתו דלא תני בה הכא עומד ומקריב כי הכא: **דכתיב בגשתם.** וגישה דשחרית גישה אחריתי היא שהרי יש כאן מערכה חדשה: **דכתיב בבואם.** והרי [זה] לא יצא: **אבל גישה וגישה.**

חָקוֹת מַנִּיחִין תְּפִילִּין: מְחוּפָּר כִּיפּוּרִים: מְנָלָן, אָמַר רַב הוּנָא, אָמַר קְרָא 'וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְטִהֲרָה', טָהֳרָה' מִכְּלָל שֶׁהָיא טְמֵאָה: וְשֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם: אָתְיָא 'חֻקַּת חוּקָּה' מִמְּחוּסַּר בְּגָדִים: תָּנוּ רַבָּנָן, כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁלֹּא טָבַל וְשֶׁלֹּא קִדֵּשׁ, בֵּין בְּגֶד לְבֶגֶד יָבִין עֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה, וְאֶחָד כֹּהֵן גָּדוֹל וְאֶחָד כֹּהֵן הֶדְיוֹט, שֶׁלֹּא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו שַׁחֲרִית, וְעָבַד, עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אָמַר לֵיהּ רַב אַפֵּי לְרִבִּי יוֹחָנָן, מִכְּדֵי חָמֵשׁ טְבִילוֹת וַעֲשָׂרָה קִדּוּשִׁין דְּאוֹרַיְיתָא, וְחוּקָּה כְּתִיב בְּהוּ, לֵיעַבְּבוּ. אָמַר לֵיהּ, אָמַר קְרָא 'וּלְבַשָּׁם', לְבִישָׁה מֵעַכֶּבֶת, וְאֵין דָּבָר אַחֵר מְעַכֵּב. צָחֲצוּ פָּנָיו, אָמַר לֵיהּ, וְ"ו אֵאוֹפָתָא כָּתְבִי לָךְ. אִי הָכִי, דַּצְפְּרָא נָמֵי. אָמַר חִזְקִיָּה, אָמַר קְרָא 'וְהָיְתָה לָהֶם חָק עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם', דָּבָר הַמְעֻכָּב בְּזָרְעוֹ, מְעֻכָּב בּוֹ. דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְעֻכָּב בְּזָרְעוֹ, אֵין מְעֻכָּב בּוֹ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מֵהָכָא 'וְרָחֲצוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו', דָּבָר הַמְעֻכָּב בְּבָנָיו, אֵין מְעֻכָּב בּוֹ. דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְעֻכָּב בְּבָנָיו, אֵין מְעֻכָּב בּוֹ. רַבִּי יוֹנָתָן, מֵאי טַעְמָא לֹא אָמַר מֵהָתָם. מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵין בּוֹ כְּדֵי לְקַדֵּשׁ אַרְבָּעָה כֹּהֲנִים מִמֶּנּוּ, אֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו': תָּנוּ רַבָּנָן, כִּיצַד מְצִיַּן קִידּוּשׁ, מַנַּיח יְדוֹ הַיְמָנִית עַל גַּבֵּי רַגְלוֹ הַיְמָנִית, וְיָדוֹ הַשְּׂמְאלִית עַל גַּבֵּי רַגְלוֹ הַשְּׂמְאלִית, וּמְקַדֵּשׁ. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מַנַּיח שְׁתֵּי יָדָיו זוֹ עַל גַּב זוֹ, וְעַל גַּבֵּי שְׁתֵּי רַגְלָיו, זוֹ עַל גַּבֵּי זוֹ, וּמְקַדֵּשׁ. אָמְרוּ לוֹ, הַפְלָגָתָהּ, אִי אַפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כֵּן. שִׁפּוּר קָאָמְרִי לֵיהּ. אָמַר רַב יוֹסֵף, וַהֲבִירוֹ מְסַיְּעָיו. מַאי בֵּינַיְיהוּ. אָמַר אַבַּיֵי, עֲמִידָה מִן הַצַּד, אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ. אָמַר לֵיהּ רַב סָמָא בְּרֵיהּ דְּרַב אַשֵׁי לְרַבִּינָא, וְלֵיתֵיב מֵיתַב וּלְקַדֵּשׁ. אָמַר קְרָא 'לְשָׁרֵת', וְשִׁירּוּת מָעְמְדָה הוּא: תָּנוּ רַבָּנָן, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו בַּיּוֹם, אֵין צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בַּלַּיְלָה. בַּלַּיְלָה, צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ בַּיּוֹם, דִּבְרֵי רַבִּי. שֶׁהָיָה רַבִּי אוֹמֵר, לֵילָה מוֹעֶלֶת בְּקִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אֵין לֵילָה מוֹעֶלֶת בְּקִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. תָּנְיָא אִידָךְ, הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה, לְאוֹרָה טָעוּן קִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, דִּבְרֵי רַבִּי. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כֵּיוָן שֶׁקִּדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִתְּחִילַּת עֲבוֹדָה, אֲפִילּוּ מֵיקָּן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים, אֵינוֹ צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ. וּצְרִיכָא, דְּאִי אִשְׁתְּמִעִינָן קַמַּיְיתָא, בְּהֶהָיא קָאָמַר רַבִּי, דְּפָסַק לֵיהּ מֵעֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה. אֲבָל בְּהָא דִּלְא פָּסַק לֵיהּ, אֵימָא מוֹדֵי לֵיהּ רַבִּי לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְאִי אִשְׁתְּמִעִינָן בְּהָא, בְּהָא קָאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. אֲבָל בְּהָא, אֵימָא מוֹדֵי לֵיהּ לְרַבִּי, צְרִיכָא. מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי, דִּכְתִיב 'בְּגִשְׁתָּם'. מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דִּכְתִיב 'בְּבֹאָם'. וְאִידָךְ נָמֵי, הָא כְּתִיב 'בְּבֹאָם'. אִי כְּתִיב 'בְּגִשְׁתָּם', וְלֹא כְּתִיב 'בְּבֹאָם', הֲוָה אָמֵינָא עַל כָּל גִּישָׁה וְגִישָׁה, כְּתֵב רַחֲמָנָא 'בְּבוֹאָם'. וְאִידָךְ נָמֵי, הָא כְּתִיב 'בְּגִשְׁתָּם'. אִי כְּתִיב 'בְּבֹאָם', וְלֹא כְּתִיב בְּגִשְׁתָּם, הֲוָה אָמֵינָא אֲפִילּוּ אַבֵּיאָה רֵיקָנִית, הָא כְּתִיב 'לְשָׁרֵת'. אֶלָּא, 'בְּגִשְׁתָּם' מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְרַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, דְּאָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, הַכֹּל מוֹדִים בְּקִידּוּשׁ שֶׁנֵּי כִּשָּׁהוּא לָבוֹשׁ, מְקֻדָּשׁ. מַאי טַעְמָא, דְּאָמַר קְרָא 'אֹז בְּגִשְׁתָּם'. מִי שֶׁאֵינוֹ מְחוּפָּר אֶלָּא גִּישָׁה בִּלְבַד, יָצָא זֶה שֶׁמְּחוּפָּר לְבִישָׁה וְגִישָׁה. לְהַקְטִיר אִשֶּׁה, לָמָּה לִי.

מהו

ואפי' שתיהן בו ביום: **אביאה ריקנית.** נבנס שלא לעבוד: **דרב אחא בר יעקב.** בסדר יומא: **הכל מודים.** ר"מ ורבנן דפליגי בקידוש שלפני כל טבילה של טבילות (כ"ג רבנן אמרי) קידוש ידיו ורגליו ופשט רבי מאיר אומר פשט קידוש ידיו ורגליו מודים הם בקידוש של אחר טבילה שלובש הבגדים שהוא מחלוף ואחר כך מקדש ואינו מקדש כשהוא ערום דכתיב בגשתם ירחצו מי שאינו מחוסר אחר קידוש אלא גישה: **להקטיר אשה.** דכתיב גבי קידוש למה לי פשיטא דבעא קידוש דהא גישת מזבח היא:

מהו

מהו דתימא ה"מ. דבעינן קידוש שחרית בעבודה דמעבדת כפרה כגון דם ומקיצה אבל כל הקטרת איאמורין דלא מעבדא אינשא לא תיבעי קידוש: מהו שיפסלו. בלינה אם לא שקעה בבור (בני הגולה) דאמרי' בסדר יומא (דף לו.) דמשקע לה: או דילמא בכלי שרת איפסלו. דלא דמי לקידוש ידים שהמים ניגבו ואין לינה על מי לחול: ח"נ כי אתא רבין אמר כו' ול"ג ת"ש: אמר לפניו רבי יצחק בר בינא. לפני ר' אמי ובולה רבין אמר לה: שלא שקעו. בבור: לעבודת לילה. להקטר חלבים: והוינן בה. קמיה דרבי אסי ולא פשט לן: דלא צריך לקדושי. וכרבי אלעזר בר' שמעון דלא פסל לינה בקידוש או דילמא אין ראויות לקדש דאיפסלו להו בלינה ואפי' לר' אלעזר דאי לרבי ליכא למיבעי אין צריך דהא אפילו בקידוש פסל: ולא פשט. ר' אסי דך בעיא למימר דאין צריך לקדש קאמר ולא לפוסלה בלינה כדקאמרת במחלוקת בזו כך מחלוקת בזו ומר פשיט מיפשט דלר' אלעזר לא פסלה בלינה: שנים עשר דד. שמוצציאן מימיו ואמרינן בסדר יומא שיהו שנים עשר כהנים העסוקים בתמיד מקדשים בבת אחת: מובני. מפרש התם גלגלים שמעלין אותו בגלגלן עד הבור שחרית שלא יהא מימיו נפסלים בלינה לפיכך משקערן אותו ערבית בבור שיהו מימיו מתוברים למי המערן ובטלה לינתו: מאי לאו. אפילו ר' אלעזר קאמר לה דאף על גב דפליג בקידוש שניגב מודה במים: בא לו. כהן אצל פרו להתוודות עליו ביום הכיפורים דכתיב וכפר בעדו וגו' (ויקרא טז): ראשו לדרום ופניו למערב. מצפון לדרום היה עומד ופניו למערב והתם מפרש לה בעוקם את ראשו והתם פריך לוקמיה להודיא ממזרח למערב ומשנינן לה: והכהן עיניו. אחוריו למזרח המזבח ופניו למערב כלפי ההיכל: ואמרינן טעמא התם:

מאן שמעת ליה [דאמר] כו'. דקתני בפירקא דתמידין (דף מג:) שחטו וקיבל במזרק את דמו שמוך לוידוי מיד אלמא בין האולם ולמזבח צפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דהא פר חטאת הוא: בגגר כל המזבח. כנגד צפונו ולא מן המזבח והלאה לא לצד מזרח ולא לצד מערב ואע"פ שהוא בחצי חלק עזרה הצפוני לאו בשר הוא לשחיטת חטאת דבעינן על ירך המזבח ולויכא: ר' אלעזר מוסיף אף בין האולם ולמזבח. שהוא מערבו של מזבח ובלבד שיהא (כל) חלק צפונו של עזרה אבל מזרחו של מזבח לצד שער נקור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי' חלק צפוני דקילא קדושתיה דהוא מקום דריסת ישראל וכהנים ר"א אמה מקום דריסת ישראל מן השער ולפנים ור"א אמה צר לצד המזבח מקום של דריסת רגלי הכהנים: רבי מוסיף. אף צפון שבאותן עשרים ושתים אמה של צד מזרח שהן דריסת ישראל וכהנים: ה"ג אבל מן החליפות ולפנים הכל מודיעים שפסול.) ומיהו בית חליפות האולם עודף ורוחבו על רוחב ההיכל ט"ו אמה לצפון וט"ו לדרום והוא נקרא בית החליפות שהיה בכותל האולם מאחריו חלונות שהכהנים מצניעין שם את סכיניהם [וסכין קרי חילוף בלשון ערבי] הכי תנן לה במסכת מדות ואשמועינן' דמאחורי האולם לאו צפון הוא לשחיטת קדשי קדשים דכיון דלא מתחזי מזבח התם לא קרינן על ירך אע"ג דמשכחינן ליה לקמן (דף כו.) לשחיטת קדשים קלים לקדשי קדשים פסול: ותסברא דר' אלעזר היא ולא רבי. דלא מודה רבי בבין האולם ולמזבח דליהוי צפון: השתא רבי כו'. האי מוסיף דקתני אדר' יוסי קאי אדר' אלעזר לא קאי והא (ע"כ) אדר' אלעזר [נמי] אמרה למילתיה דעל כרחך בין דמכשר מקום קדושה קלה לשחוט שם מקום קדושה חמורה לכ"ש: אנן הבי קאמרי. הא דשקילה ליה מרבי לאו משום דרבי לא מכשיר בין האולם ולמזבח לשחיטת חטאת אלא הבי קשיא לן בין דרבי נמי מכשיר (צפון) לצפון שבמזרה למה לו לשחוטו אצל האולם ולוקמיה בצפון המזרחי סמוך לבניסתן לעזרה דהא לאו אורח ארעא לאמלוכי להיכל: אלא מאי ר"א היא. ומשום דלא מכשר מקום דריסת ישראל וכהנים ושחיטת חטאת ממטי ליה להתם אבתי תקשה לך דהוה מצי לאוקמי מקור מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני דהוי כמלא הכל: אלא מאי אית לך למימר. עליה: משום חולשה דב"נ. שכל עבודות (פנים) של יום הכיפורים עליו ותש בהו להבי ממטינן ליה להתם לפי שהוא צריך להכניס דמו להיכל ולהזות ולא יכבד עליו משוי המזרק והדם: ה"נ. כי מוקמת ליה ברבי הא טעמא איכא: תרומת הדשן. דכתיב והרים את הדשן בכל בקר היה נוטל מחתה מן הגחלים המאוכלות הפנימיות ויורד ונותנה במזרחו של כבש בדרומו של מזבח כדכתיב ושמו אצל המזבח ושם היה נבלע במקומו והיא היתה בכל יום ראשונה לכל העבודות: מתחילת עבודה. שזו תחילת עבודת יום הוא: הא אמרת פסלה לינה. ולינה בעמוד השחר תליא דכתיב עד בקר: הא אמר מבאן ועד י' ימים. ואת תלית טעמא משום דקריב בתחלת עבודת יום זה: ולינה דרבנן. לינה זו שתועיל בקידוש שאין הימים בפנינו מדרבנן הוא דגזור בה שלא תזלזל בלינה ומודה רבי שכשהעלו ביד כיוון שהבור הגבר שהוא זמן תרומת הדשן כדאמרינן בפרק קמא דיומא (דף כ.) דמשום האי פורתא לא פסלה לינה בקידוש דלא מסקי אינשי אדעתייהו דדמי כמה שקידש ביום: וראה רבי יוחנן דבריו. של ר' אלעזר נכונים במקדש ידיו בתחלת עבודת היום דלא פסל בה לינה ולא במי שקידש בלילה להקטיר חלבים שהוא סוף עבודת יום אתמול: ראשו אחיו שירד. משנה היא במסכת תמיד (פרק ב מ"א) בתורם את הדשן שירד מן המזבח המוחתה של תרומת הדשן בידה: מיתיבי וקיימי כו'. להוציא את הדשן שבמקום המערכה או לסלקו לתפוח שבאמצע המזבח והכי תנן בה התם החלו מעלין באפר על גבי התפוח וקא סלקא דעתך בהכהנים שעבדו כל הלילה קאי ומקודשי ידים ורגלים היו וצריכין לחזור ולקדש ועשיו שתמשך עבודה זו עד היום ויפסל קידוש הלילה בלינת עמוד השחר ויועיל להם קדוש זה של אחר קרות הגבר:

בשלמא

מִתִּיבִי

מְהוּ דְּתֵימָא, הָנֵי מִילֵּי, עֲבוֹדָה דְּמַעְבְּדָא כַּפָּרָה. אֲבָל עֲבוֹדָה דְּלָא מְעַבְּדָא כַּפָּרָה, לֵיכָּא מַשְׁמַע לָן. כִּי אֲתָא רַב דִּימִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בָּעֵי אֵילְפָא, לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר אֵין לִינָה מוֹעֶלֶת בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, מֵי כְּיוֹר, מַהוּ שֶׁיִּפָּסְלוּ. מִי אָמְרִינַן הָנֵי לְמַאי, לְקִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, קִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם גּוּפֵיהּ, לֹא פָּסֵיל בְּהוּ לִינָה. אוֹ דִלְמָא, דֵּיוּן דְּקִדּוּשׁ לְהוּ בִּכְלֵי שָׁרֵת, מִיפַּסְלִי. כִּי אֲתָא רָבִין, אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר רַבִּי אַמִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָדָר פָּשֵׁיט אֵילְפָא, כַּמַּחֲלוֹקֶת בְּזוֹ כָּךְ מַחֲלוֹקֶת בְּזוֹ. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי יִצְחָק בַּר בִּיסְנָא, רַבִּי, אֲתָה אוֹמֵר כֵּן. אֶלָּא הָכִי אָמַר רַבִּי אַמִּי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן [מִשְּׁמֵיהּ דְּאֵילְפָא], כֵּיוָן שֶׁלֹּא שִׁקְּעוּ מִבְּעֵרב, מְקֻדָּשׁ מִמֶּנּוּ לַעֲבוֹדַת לַיְלָה, וּלְמָחָר אֵינוֹ מְקֻדָּשׁ. וַהֲוֵינַן בָּהּ 'לְמָחָר אֵינוֹ מְקֻדָּשׁ' דִּילְמָא צָרִיךְ לְקִדּוּשׁ, אוֹ דִלְמָא אֵינוֹ מְקֻדָּשׁ. אֶלָּא פְּשׁוּט לָן, וּמֵאי, קָא פָּשֵׁט לָן מִיפְּשׁוּטֵי. תָּא שְׁמַע, בֶּן קָטֵן עָשָׂה שְׁנַיִם עָשָׂר דַּד לַכֹּיוֹר. אַף הוּא עָשָׂה מוּכְנִי לְכִיּוֹר, שֶׁלֹּא יִהְיוּ מֵימָיו נִפְסָלִין בִּלִּינָה. מַאי לָאו, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. לֹא, רַבִּי הִיא. וְהָא מִדְּרֵישָׁא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, סֵיפָא נַמִּי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּקָתָנֵי רֵישָׁא, בָּא לוֹ אֵצֶל פָּרוֹ, וּפָר הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ, רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, וְהַכֹּהֵן עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. מֵאן שְׁמַעַתְּ לֵיהּ דְּאָמַר בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ צָפוֹן, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתַנְיָא, אֵיזֶהוּ צָפוֹן, מִקִּיר מִזְרָחִי שֶׁל כּוֹתֶל עֲזָרָה צְפוֹנִי, וְכֵנֶגֶד כָּל הַמִּזְבֵּחַ כּוּלּוֹ צָפוֹן, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מוֹסִיף, אַף בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ. רַבִּי מוֹסִיף, אַף מָקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים וּמָקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מִן הַחֲלִיפוֹת וְלִפְנִים, הַכֹּל מוֹדִיעִים שֶׁפָּסוּל. וְתִסְבְּרָא, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא וְלָא רַבִּי. [הַשְׁתָּא רַבִּי] אַדְּרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה מוֹסִיף, אַדְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן לֹא מוֹסִיף. אֲנַן הָכִי קָאָמְרִינַן, אִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ רַבִּי הִיא, לוֹקְמָהּ בְּמָקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי כֹּהֲנִים וּבְמָקוֹם דְּרִיסַת רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא מֵאי, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא, לוֹקְמָהּ מִקִּיר מִזְרָחִי שֶׁל כּוֹתֶל עֲזָרָה צְפוֹנִי עַד כּוֹתֶל עֲזָרָה מַעֲרָבִי. אֶלָּא מֵאי אִית לָךְ לְמֵימַר, מִשּׁוּם חוֹלְשָׁא דְּכֹהֵן גָּדוֹל. הָכָא נַמִּי, מִשּׁוּם חוֹלְשָׁא דְּכֹהֵן גָּדוֹל: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, קִידֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו לְתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן, לְמָחָר אֵינוֹ צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ, שֶׁכְּבָר קִידֵּשׁ מִתְּחִילַּת עֲבוֹדָה. לְמַאן, אִי לְרַבִּי, דְּאָמַר פְּסָלָה לִינָה. אִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּאָמַר אֵין צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ אֲפִילּוּ מִיכָּן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים. אָמַר אַבָּיֵי, לְעוֹלָם לְרַבִּי, וְלִינָה דִּרְבָנָן הִיא, וּמוֹדֶה דִּמְקֹרוֹת הַגֶּבֶר וְעַד צִפָּרְא, לֹא פָּסְלָה לִינָה. רָבָא אָמַר, לְעוֹלָם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן [הִיא, וְרָאָה רַבִּי יוֹחָנָן דְּבָרָיו] בְּתְחִילַּת עֲבוֹדָה וְלֹא בְּסוֹף עֲבוֹדָה. מֵיתִיבִי, רְאוּהוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים שֶׁיָּרַד, וְהֵן רָצוּ וּבָאוּ, מֵיהֲרוּ וְקִידְּשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם מִן הַכִּיּוֹר.

רְאוּהוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים כו'. לְמַאי דס"ד דלא מיירי בכהני חדתי יש תימה דלא פריך מרישא דתני בתורם את הדשן ויש לומר דפשיטא דההוא דתרומת הדשן הוי בכהני חדתי ולקצת קשה דאמאי ס"ד דלא הוו חדתי דבמתניתין תמיד (דף לג.) משמע דכולהו הוו חדתי שהעורה היתה נגעלת והם היו באין ממקום שהיו ישנים שם בבית המוקד (וצ"ה ויש לומר דסלקא דעתיה דמאן דלא פסיל בלינה לא פסיל בהיסח הדעת ומאן דפסיל בהאי פסיל בהאי וחני כהני הזה להו היסח הדעת שהיו ישנים בבית המוקד. ע"כ הג"ה):

יציאה

יציאה מהו שתועיל בקידוש ידים ורגלים. פירש בקונטרס כדרך שפוסלת בכל הקדשים שקדשו בכלי שאם יצאו נפסלין ביוצא ואי אפשר לומר כן אלא כדמפרש טעמא משום דכיון דפריש אכותר מסח דעתיה מיניה דמשום קידוש כלי לא מיפסל ביוצא במידי שלא נעשה בו עבודה עדיין כדמוכח בפ"ק דמנחות (דף ט.), ובפ' התודה (שם דף עח) דאמר בשלמא לאביי דמוקי לה. להא דר' יוחנן כרבי ומודה רבי דמקרות הגבר ועד צפרא לא פסלה ביוצא בקידוש הא מני נמי דקתני דקידוש זה לא יפסל בעמוד השחר אבל קידוש הלילה יפסל רבי היא: **אלא לרבא כו' הא מני.** שמצריכין קידוש על קידוש ומתיר קידוש השני בקרות הגבר: **אי רבי הא אמר פסלה לינה.** אף בזה שבקרות הגבר: **ואי ר' אלעזר.** אף הראשון לא יפסל ושני זה למה: **בכהני חיתיה.** שלא שימשו בלילה ולא היו רחוצי ידים ורגלים: **יציאה.** חוץ לעזרה מהו שתועיל בדרך שפוסל בכל הקדשים שקדשו בכלי שרת שאם יצאו נפסלין ביוצא: **דלא פריש.** לא נבדל מעבודה: **ונטמאו.** הידים בדבר שאין טומאתו מן התורה שיטמא גופו אלא בפיגול או בנותר ששנינו בפסחי (דף קכ:) שמטמאים את הידים: **טבילין.** את הידים לבדן: **יצאו ידיו.** שהושיטן לחוץ: **מקדש בכלי שרת.** או ביזר או כלי שרת אחר: דמרבינן לקמן בשמעתין בכל כלי שרת לקידוש: **בפנים.** שהרי הוקבעו לו מקום בעזרה דכתיב ונתת את הכיור וגו' והתם כתיב ורחצו ממנו: **בכלי חול פסול.** דרחצו ממנו כתיב וכי איתרבו שאר כלים לקמן דומיא דידיה איתרבה: **או שנשבר כמי מערה.** שהן כשרין לטבילה וה"ה למים חיים אלא שרוב טבילות במים מכוסנין: **עבודתו פסולה.** ולא אמרי' טבילה דבר חשוב הוא ומהני' ליה במקום קידוש: **הא קידש בפנים ויצא כשירין.** דאי ס"ד פסולה השתא קידש בפנים ויצא פסולה קידש בחוץ מיבעיא וכי יש יציאה גדולה מזו: ומשני **דילמא** קידש בחוץ. דאיצטריך ליה לתנא למיתני דפסולה: **בגון דאפיק** ידיה לבר. וגופיה בפנים וקידש דאילו קידש בפנים והוציא ידיו תניא לעיל הרי הן בקדושתן אבל יצא גופו לא תידוק מינה: **אם הכא במאי עסקינן.** דקתני אם לשהות טען טבילה: **שיצא** להפך רגליו. לגרולים ולחוותיה סיפא דקתני אם לפי שעה טען קידוש שיצא להטיל מים דאמרינן בסדר יומא (דף ל.) מצוה לשפשף בידו ניצוצות שעל גבי רגליו שלא יראה כברות שפכה לפיכך צריך לקדש ידיו ורגליו: **בהדיא** קתני לה. בסיפא דהדהיא: **פרה.** בעבודת פרה אדומה שהיה חוץ לירושלים בדר' המשחה: **ויוצא.** אלמא לא פסל יציאה בקידוש ידים ורגלים: **בעין עבודה.** שינוי הוא: **טומאה.** קס"ד נטמאו ידיו ולא גופו קמיבעיא ליה: **את"ל יציאה לא פסלה.** התם הוא משום דגברא חזי לחזור ולזכות לא מסח דעתיה ולא מיפסל קידוש בהיסח הדעת: **או דלמא** ביון דהדר חזי. על ידי הטבילה) דק ליה מדקדק בקדושין ונזדר מליגע ידיו בדבר טנוף ולא מסח דעתיה:

בְּשְׁלָמָא לְאַבַּיֵי, דְּמוֹקֵים לָהּ כְּרַבִּי, וּמוֹדֵי רַבִּי דְּמִקְּרוֹת הַגֶּבֶר עַד צַפְרָא לֹא פְּסָלָה לִינָה, הָא מַנִּי, רַבִּי הִיא. אֶלָּא לְרָבָא, דְּמוֹקֵים לָהּ כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אֲבָל לְרַבִּי, מִקְּרוֹת הַגֶּבֶר עַד צַפְרָא פְּסָלָה לִינָה, הָא מַנִּי. אִי רַבִּי, פְּסָלָה לִינָה. אִי רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָא אָמַר, אֲפִילּוּ מֵיכָן וְעַד עֲשָׂרָה יָמִים אֵינוֹ צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ. לְעוֹלָם כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְהָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן, בִּכְהֲנֵי חֲדָתֵי: אִיבָּעֵיָא לְהוּ, יְצִיאָה, מַהוּ שֶׁתּוֹעִיל בְּקִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. אִם תֵּימְצֵי לוֹמַר, לָיְנָה לֹא פְּסָלָה דִּלְמָא פָּרִישׁ, אֲבָל יְצִיאָה דְּפָרִישׁ, אֲפוּחֵי מַסָּח דַּעְתֵּיהּ. אוֹ דִּלְמָא, כֵּיוָן דְּבִידּוֹ לַחֲזוֹר, לֹא מַסַּח. תָּא שְׁמַע, קִידֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וְנִטְמְאוּ, מְטַמְּאִין וְאֵין צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ. יָצְאוּ, חֲרֵי הֵן בְּקִדּוּשָׁתָן, יָצְאוּ יָדָיו, לֹא קָמְיַבְּעָיָא לָן, כִּי קָמְיַבְּעָיָא לָן, יָצָא כָּל גּוּפוֹ, מַאי. תָּא שְׁמַע, שֶׁלֹּא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, מְקַדֵּשׁ בִּכְלֵי שָׁרֵת בְּפָנִים. קִידֵּשׁ בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּחוּץ, אוֹ בִּכְלֵי חוֹל בְּפָנִים, אוֹ שֶׁטָּבַל בְּמֵי מְעָרָה, וְעָבַר, וְעָבְדָתוֹ פְּסוּלָה. טָעָמָא דְּקִידֵּשׁ בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּחוּץ, הָא קִידֵּשׁ בְּפָנִים וְיָצָא, עֲבָדָתוֹ כְּשֵׁרָה. דִּלְמָא שֶׁקִּידֵּשׁ בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּחוּץ הֵיכִי דָּמֵי, בְּגוֹן דְּאַפֵּיק יָדָיו לְבַר, וְקִידֵּשׁ. (הָא קִידֵּשׁ בְּפָנִים וְיָצָא, דְּאַפֵּיק יָדָיהּ לְבַר, כְּשֵׁרָה) אֲבָל יָצָא כָּל גּוּפוֹ, תֵּיפְעֵי לָךְ. אָמַר לֵיהּ רַב זְבִיד לְרַב פָּפָּא, תָּא שְׁמַע, יָצָא חוּץ לִמְחִיצַת חוֹמַת הָעֲזָרָה, אִם לְשַׁהוֹת, טָעוּן טְבִילָה. אִם לְפִי שָׁעָה, טָעוּן קִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. אָמַר לֵיהּ, הָכָא בְּמַאי עָסְקִינַן כְּגוֹן שֶׁצָּיְצָא לְהַטֶּפַח רַגְלָיו וּלְהַטִּיל מַיִם. הָא, בְּהָדְיָא קָתָנֵי לָהּ, כָּל הַמְיַסֵּךְ רַגְלָיו טָעוּן טְבִילָה, וְכָל הַמְטִיל מַיִם טָעוּן קִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. תָּנֵי, וְהָדָר מְפָרֵשׁ. תָּא שְׁמַע, פָּרָה, רַבִּי חִיָּיא בַּר יוֹסֵף אָמַר, מְקֻדֶּשׁ בִּכְלֵי שָׁרֵת בְּפָנִים וְיוֹצֵא. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אֲפִילּוּ בַּחוּץ, וַאֲפִילּוּ בִּכְלֵי חוֹל, וַאֲפִילּוּ בְּמִקְוֶה שֶׁל חֶרֶס. אָמַר רַב פָּפָּא, שָׁאנֵי פָּרָה טוּמְאָה, מַהוּ שֶׁתּוֹעִיל לְקִידּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. אִם תֵּימְצֵי לוֹמַר, יְצִיאָה לֹא פְּסָלָה דְּגַבְרָא חֲזִי, אֲבָל הָכָא דְּגַבְרָא לֹא חֲזִי, אֲפוּחֵי מַסָּח דַּעְתֵּיהּ. אוֹ דִּלְמָא, כֵּיוָן דְּהָדַר חֲזִי, [דַּק לֵיהּ וְ]לֹא מַסַּח דַּעְתֵּיהּ. תָּא שְׁמַע, קִידֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וְנִטְמְאוּ, מְטַמְּאִין וְאֵין צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ. נִטְמְאוּ יָדָיו, לֹא מְיַבְּעָיָא לָן. [כִּי מְיַבְּעָיָא לָן,] נִטְמָא כָּל גּוּפוֹ, תֵּיפּוֹק לִי מִדְּבָעֵי לְמֵעְבַּד הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ, אֲפוּחֵי מַסָּח דַּעְתֵּיהּ. תָּא שְׁמַע, פִּגּוּל דְּאִיטְמֵי סָמוּךְ לִשְׁקִיעַת הַחַמָּה. תָּא שְׁמַע, פָּרָה, רַבִּי חִיָּיא בְּרַבִּי יוֹסֵף אָמַר, מְקֻדֶּשׁ בִּכְלֵי שָׁרֵת בְּפָנִים וְיוֹצֵא. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אֲפִילּוּ בַּחוּץ, וַאֲפִילּוּ בִּכְלֵי חוֹל, וַאֲפִילּוּ בְּמִקְוֶה שֶׁל חֶרֶס.

והא

והיינו הקידוש כמו מנחה עד שעת קמיצה ולכן מיבעיא ליה בקידוש ידים ורגלים טפי מבמים: **כל** המטיל מים בעי קידוש ידים ורגלים. תימה דתיפשוט מהכא דאין יציאה מועלת דמשמע הא בתם לא פסלה יציאה וי"ל דודאי אי נפיק בשעת עבודה לא מיפסל בהכי כיון דאין שוהא אלא מעט:

[כא.]

וְהָא תְּנִינַן: כְּשֵׁם שֶׁהַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתָהּ, כָּךְ הַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. כְּשֵׁם שֶׁהִיא אֲסוּרָה לַבַּעַל, כָּךְ הִיא אֲסוּרָה לַבּוֹעֵל. כְּשֵׁם שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְאָחִיו שֶׁל בַּעַל, כָּךְ הִיא אֲסוּרָה לְאָחִיו שֶׁל בּוֹעֵל. כְּשֵׁם שֶׁהַמַּיִם בּוֹדְקִין אוֹתָהּ עַל כָּל בִּיאָה וּבִיאָה שֶׁהִיא מְקַבֶּלֶת אֶת בַּעְלָהּ לְאַחַר הַבּוֹעֵל, כָּךְ הֵן בּוֹדְקִין אוֹתוֹ. הִיא עַל־יְדֵי שֶׁדַּרְכָּהּ לֵאָסֵר, בֵּין לוֹ בֵּין לְאַחֵר הִיא נִבְדֶּקֶת. אֲבָל הוּא, לְכְשֶׁתִּשְׁתָּהּ הוּא נִבְדַּק.

בָּדְקוּ אוֹתוֹ וְלֹא בָּדְקוּ אוֹתָהּ? אֲנִי אוֹמֵר: הַזְּכוּת תְּלָהּ לָהּ. נִיחָא כְּמַאן דְּמַר: ׳הַזְּכוּת תּוֹלָה וְאֵינָהּ נִכֶּרֶת׳, בְּרַם כְּמַאן דְּמַר: ׳הַזְּכוּת תּוֹלָה וְנִכֶּרֶת׳, הֲרֵי לֹא הֻכְּרָה! אֶלָּא אֲנִי אוֹמֵר: מַיִם מְגַלִּין שָׁתָה וְנִצְבָּה. הָכֵן לָא הֲוֹון בָּעֵיי מִבְדְּקוּנֵיהּ אֶלָּא כַּדּוֹן? ! אֶלָּא אֲנִי אוֹמֵר: עִם אֲחֵרוֹת נִסְתַּר. וְלָא כֵן סְבַרְנַן מֵימַר, לְכְשֶׁתִּשְׁתָּהּ הוּא נִבְדַּק? תִּפְתַּר, שֶׁהָיָה הוּא מְזִיד וְהִיא שׁוֹגֶגֶת, וּבָדְקוּ אוֹתוֹ וְלֹא בָּדְקוּ אוֹתָהּ. בָּדְקוּ אוֹתָהּ וְלֹא בָּדְקוּ אוֹתוֹ? אֲנִי אוֹמֵר: הַזְּכוּת תָּלָא לֵיהּ. נִיחָא כְּמַאן דְּמַר: הַזְּכוּת תּוֹלָה וְאֵינָהּ נִכֶּרֶת, בְּרַם כְּמַאן דְּמַר: הַזְּכוּת תּוֹלָה וְנִכֶּרֶת - הֲרֵי לֹא הֻכְּרָה! אֶלָּא אֲנִי אוֹמֵר: מַיִם מְגַלִּין שָׁתָת וְנִצְבִּית. הָכֵן לָא הֲוֹון בָּעֵיי מִבְדְּקוּנַהּ אֶלָּא כַּדּוֹן? ! אֶלָּא אֲנִי אוֹמֵר: עִם אֲחֵרִים נִסְתְּרָה. מֵעַתָּה גֵּרֵשׁ יְהֵא מָתָר בָּהּ? תִּפְתַּר, שֶׁהָיָה הוּא שׁוֹגֵג וְהִיא מְזִידָה, וּבָדְקוּ אוֹתָהּ וְלֹא בָּדְקוּ אוֹתוֹ.

הוּא מְזִיד וְהִיא שׁוֹגֶגֶת - פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא מֻתֶּרֶת לְבֵיתָהּ. גֵּרֵשׁ, מַהוּ שֶׁיְּהֵא מָתָר בָּהּ? אֶפְשָׁר לוֹמַר מְזִיד בָּהּ, וְאַתְּ אָמַר הָכֵן? !

הוּא שׁוֹגֵג וְהִיא מְזִידָה - פְּשִׁיטָא שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ. גֵּרֵשׁ, מַהוּ שֶׁיְּהֵא מָתָר בָּהּ? אֶפְשָׁר לוֹמַר יוֹצֵאת מִתַּחַת יָדוֹ, וְתֹאמַר הָכֵן? !

וּמִנַּיִן שֶׁהַדָּבָר תָּלוּי בָּהּ? שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כְּתִיב (וַיִּקְרָא יח, כ): "וְאֶל אֵשֶׁת עֲמִיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׁכָבְתְּךָ לְזָרַע לְטָמְאָה בָהּ" - בָּהּ הַדָּבָר תָּלוּי:

[כא:]

אִם הָיְתָה מְזִידָה - אֲסוּרָה, שׁוֹגֶגֶת - מֻתֶּרֶת.

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה (וַיִּקְרָא יא, לג): "וְכָל כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֶל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא" - אֵינוֹ אוֹמֵר ׳טָמֵא׳, אֶלָּא ׳יִטְמָא׳, לְטַמֵּא אֶת אֲחֵרִים. לְמֵד עַל כְּפָר הַשֵּׁנִי שֶׁמְּטַמֵּא אֶת הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִי יְגַלֶּה עָפָר מֵעֵינֶיךָ רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי! שֶׁהָיִיתָה אוֹמֵר: עָתִיד דּוֹר אַחֵר לְטַהֵר אֶת כְּפָר הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁאֵין לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה. וַהֲרֵי עֲקִיבָה תַּלְמִידְךָ הֵבִיא לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא, שֶׁנֶּאֱמַר: "כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא".

גְּמָרָא: רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בּוּן אָמַר: רַב וּשְׁמוּאֵל, חַד אָמַר: בֵּין בַּתְּרוּמָה בֵּין בְּחֻלִּין אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה. וְחוֹרָנָה אָמַר: בַּתְּרוּמָה אֲבָל לֹא בְּחֻלִּין. וְלָא יָדְעִין מַאן אָמַר דָּא, וּמַאן אָמַר דָּא. מִן מָה דְּמַר רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָה, אָמְרֵי לָהּ רַב בְּשֵׁם רַבִּי חִיָּה רַבָּא: הַשְּׁלִישִׁי בָּא מֵחֲמַת הַשֶּׁרֶץ. הָוֵי אוֹמֵר: הוּא דּוּ אָמַר בֵּין בַּתְּרוּמָה בֵּין בְּחֻלִּין אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַב. ׳אֹכֶל מַעֲשֵׂר שֶׁהֻכְשַׁר בְּמַשְׁקֶה, וְנָגַע בּוֹ טְבוּל יוֹם אוֹ יָדַיִם מְסוֹאָבוֹת, מַפְרִישִׁין מִמֶּנּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּטָהֳרָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי, וְהַשְּׁלִישִׁי טָהוֹר בְּחֻלִּין׳! פְּתַר לְהָקֵל הוּא בְּיָדַיִם, שֶׁהֵן

מִדִּבְרֵיהֶן. וְהָא תָּנִינַן: טְבוּל יוֹם! תִּפְתֵּר בְּטְבוּל יוֹם בֵּית הַפְּרָס. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: וַאֲפִלּוּ תֵּימַר בְּטְבוּל יוֹם דִּבַּר תּוֹרָה, שָׁנְיָא הִיא דִּכְתִיב: "טָהוֹר", "טָמֵא" - טָהוֹר לְחֻלִּין מִבְּעוֹד יוֹם, וְלִתְרוּמָה מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ. הָתִיב רַבִּי חַגַּי קַמֵּי רַבִּי יוֹסֵי: אוֹ נֵימַר טָהוֹר בְּמַגָּע וְטָמֵא בָּאֲכִילָה? אֲמַר לֵיהּ: כֵּלִים אֲמוּרִים בַּפָּרָשָׁה, אִית לָךְ מֵימַר גַּבֵּי כֵּלִים - טְהוֹרִין בְּמַגָּע וּטְמֵאִים בָּאֲכִילָה?!

מַתְנִיתָא מְסַיְּעָא לְרַב: "הָרִאשׁוֹן שֶׁבְּחֻלִּין טָמֵא וּמְטַמֵּא, וְהַשֵּׁנִי פּוֹסֵל וְלֹא מְטַמֵּא, וְהַשְּׁלִישִׁי נֶאֱכָל בִּנְזִיד הַדְּמַע" -

[כב.]

הָא לַעֲשׂוֹתוֹ דְּמַע אָסוּר. וְאֵמוּר דִּבַּתְרָהּ: "הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי שֶׁבִּתְרוּמָה טְמֵאִין וּמְטַמְּאִין, וְהַשְּׁלִישִׁי פּוֹסֵל וְלֹא מְטַמֵּא, וְהָרְבִיעִי נֶאֱכָל בִּנְזִיד הַקֹּדֶשׁ". אִין תֵּימַר, הָא לַעֲשׂוֹתוֹ קֹדֶשׁ אָסוּר, אַשְׁכַּחְתְּ מֵימַר מְחַלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַב! דְּמַר רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב: שְׁלִישִׁי בָּא מֵחֲמַת הַשֶּׁרֶץ אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ תְּרוּמָה, וְהָרְבִיעִי מֻתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ קֹדֶשׁ, שֶׁלֹּא אָמְרוּ רְבִיעִי בְּקֹדֶשׁ, אֶלָּא בְּקָדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ מִקְדָּשִׁין. אָמַר רַב חוּנָה: וְלָא בִּתְרוּמָה אֲנַן קַיְמִין? וּתְרוּמָה אָסוּר לַעֲשׂוֹתָהּ קֹדֶשׁ שֶׁלֹּא לְהַמְצִיא בָּהּ תַּקָּלָה. וְאֵמוּר דִּבַּתְרָהּ: "הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי שֶׁבַּקֹּדֶשׁ טְמֵאִין וּמְטַמְּאִים, וְהָרְבִיעִי פָּסוּל וְלֹא מְטַמֵּא, וְהַחֲמִישִׁי נֶאֱכָל בִּנְזִיד הַקֹּדֶשׁ". אִין תֵּימַר, הָא לַעֲשׂוֹת קֹדֶשׁ אָסוּר, וְכִי יֵשׁ חֲמִישִׁי בְּקֹדֶשׁ?! וְאַתְּ אָמַר לֵית כֵּן, וְהָכָא לֵית כֵּן.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַשְּׁלִישִׁי בָּא מֵחֲמַת הַשֶּׁרֶץ - מֻתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ תְּרוּמָה. בָּעֵי קָמוֹי: אֲפִלּוּ כְּרַבִּי עֲקִיבָה? רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי הִילָא: וַאֲפִלּוּ כְּרַבִּי עֲקִיבָה. וְלָמָּה? טְבוּל יוֹם פְּסִיל, וְהַשֵּׁנִי פְּסִיל, מַה טְּבוּל יוֹם אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַחֻלִּין מִלַּעֲשׂוֹתָן תְּרוּמָה, אַף הַשֵּׁנִי אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַחוּלִּין מִלַּעֲשׂוֹתָן תְּרוּמָה.

רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: שְׁלִישִׁי בָּא מֵחֲמַת שֶׁרֶץ, אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ תְּרוּמָה, וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ קֹדֶשׁ. רַבִּי זְעִירָא בְּעָא קָמֵי רַבִּי יַסָּא: מְטַמֵּא בַּקֹּדֶשׁ וְאַתְּ אָמַר אָכֵן?! אֲמַר לֵיהּ: מְשׁוּם מַעֲלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: עִקָּר טֻמְאָתוֹ בַּקֹּדֶשׁ מְשׁוּם מַעֲלָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְלָמָּה הוּא מְטַמֵּא בְּקֹדֶשׁ מְשׁוּם מַעֲלָה.

אָמַר רַבִּי יוּדָן: וַאֲפִלּוּ כְּרַבָּנָן דְּאִינּוּן אָמְרִין אֵין הַשְּׁלִישִׁי בְּחֻלִּין, וְלָמָּה הוּא אָמוּר מְטַמֵּא בְּקֹדֶשׁ מְשׁוּם מַעֲלָה. אֲמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹסֵי: וְלֵית אֲנַן צְרִיכִין שָׁמְעִין לֵיהּ מִן בַּר נָשׁ רַב?!

[כב:]

תַּמָּן אָמְרִין: מִמַּה שֶּׁקִּלֵּס רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת רַבִּי עֲקִיבָה, הָדָא אָמְרָה: הֲלָכָה כַּיּוֹצֵא בּוֹ. רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין: לְמִדְרָשׁוֹ קִלְּסוֹ, אֲבָל לְמַעֲשֶׂה אֵין הֲלָכָה כַּיּוֹצֵא בּוֹ. דְּמַר רַב אַחָא, רַבִּי מְיָשָׁא בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: אֵין לוֹקִין עַל הַשְּׁלִישִׁי שֶׁבְּמַעֲשֵׂר. וַאֲפִלּוּ כְּרַבִּי עֲקִיבָה אֵינָן לוֹקִין, לָמָּה? טְבוּל יוֹם פּוֹסֵל, וְהַשֵּׁנִי פּוֹסֵל, מַה טְּבוּל יוֹם אֵין לוֹ מַגָּע אֶצֶל הַחֻלִּין, אַף הַשֵּׁנִי אֵין לוֹ מַגָּע אֶצֶל הַחֻלִּין. אָמַר רַבִּי אֶלִיעֶזֶר: כְּמִנְיַן הַחֻלִּין כָּךְ מִנְיַן הַמַּעֲשֵׂר.

וְאָתְיָא כַּיי דְּמַר רַבִּי יוֹנָה, רַבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ: בְּכָל חֻלִּין אֲנַן קַיְמִין, וְאַהֲדָן פִּרְקָא מַעֲשֵׂר אִנּוּן?! אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וַאֲפִלּוּ רִאשׁוֹן שֶׁבּוֹ אֵינוֹ מְחֻוָּר, 'לֹא תֹאכַל' אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא (דְּבָרִים כו, יד): "לֹא אָכַלְתִּי". אָמַר רַבִּי אַבָּא מָרִי: מִכְּיוָן דִּכְתִיב (שָׁם): "כְּכֹל מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי" - כְּמִי שֶׁאֵינוֹ מְחֻוָּר. רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי מָנָא: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ הַשֵּׁנִי שֶׁבְּחֻלִּין מְטַמֵּא מַשְׁקֶה חֻלִּין? מִפְּנֵי הַיָּדַיִם,

שֶׁהֵן מִדִּבְרֵיהֶן מְטַמְּאוֹת מַשְׁקֶה חֻלִּין, שֶׁנִּי שֶׁהוּא מִדָּבָר תּוֹרָה לֹא כָל שֶׁכֵּן? ! אִי מָה הַיָּדַיִם סְפֵקָן לְטַמֵּא אֶת אֲחֵרִים - טָהוֹר, אַף הַשֵּׁנִי סְפֵקוֹ לְטַמֵּא אֲחֵרִים - טָהוֹר.

הָתִיב רַבִּי חֲנִינָא לְרַבִּי מָנָא: הֲרֵי אוֹכֵל אוֹכְלִין טְמֵאִין וְשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין, סְפֵקָן לְטַמֵּא אֶת אֲחֵרִים - טָהוֹר. וְהַמַּשְׁקִין הַיּוֹצֵא מֵהֶן, סְפֵקָן לְטַמֵּא אֶת אֲחֵרִים - טָמֵא.

[כג.]

וְהָא שֵׁנִי שֶׁהוּא דְּבַר תּוֹרָה, סְפֵקוֹ לְטַמֵּא אֶת אֲחֵרִים - טָהוֹר! אָמַר רַבִּי מָנָא קַמֵּי רַבִּי חֲנִינָה: וְלָא בִּתְרוּמָה אֲנַן קָיְמִין? אֲמַר לֵהּ: וַאֲפִלּוּ תֵּימַר בִּתְרוּמָה אֲנַן קָיְמִין, מָה אִית לֵהּ "יִטְמָא" - "יִטַּמֵּא" דְּבַר תּוֹרָה? לֹא רַבִּי עֲקִיבָה?

תַּמָּן אָמְרִין: שְׁתֵּי שְׁאֵלוֹת שְׁאָלָן חַגַּי הַנָּבִיא, אַחַת הֵשִׁיבוּ אוֹתוֹ כָּרָאוּי וְאַחַת לֹא הֵשִׁיבוּ לוֹ כָּרָאוּי. "הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשַׂר קֹדֶשׁ בִּכְנַף בִּגְדּוֹ" (חַגַּי ב, יב). כָּנָף - תְּחִלָּה, בְּשַׂר קֹדֶשׁ - שֵׁנִי, לֶחֶם וְנָזִיד - שְׁלִישִׁי, יַיִן וְשֶׁמֶן וּמַאֲכָל - רְבִיעִי, וְכִי יֵשׁ רְבִיעִי בְּקֹדֶשׁ? "וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא". לֹא הֵשִׁיבוּ אוֹתוֹ כָּרָאוּי, שֶׁיֵּשׁ רְבִיעִי בַּקֹּדֶשׁ. "וַיֹּאמֶר חַגַּי אִם יִגַּע טְמֵא נֶפֶשׁ בְּכָל אֵלֶּה, הֲיִטְמָא"? (שָׁם, יג) - אִם תִּהְיֶה כָּנָף טְמֵא נֶפֶשׁ, וְנָגְעָה בְּכָל אֵלֶּה, הֲיִטְמָא? "וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ: יִטְמָא" - הֵשִׁיבוּ אוֹתוֹ כָּרָאוּי.

דְּמַר רַבִּי יִרְמְיָה, רַבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: קֹדֶם עַד שֶׁלֹּא גָּזְרוּ רְבִיעִי בַּקֹּדֶשׁ שְׁאָלָן. וְלָמָּה הוּא מִקַּלְלָן? כְּאֶנֶשׁ דְּבָעֵי עִלָּה עַל חַבְרֵיהּ. וּבְיתָא מָה אִכְפַּהּ לֵיהּ דְּהוּא אָמַר: "וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ שָׁם טָמֵא הוּא"? כְּמָה דְּמַר רַבִּי סִימוֹן בַּר זַבְדִּי: גַּלְגַּלְתּוֹ שֶׁל אָרְנָן הַיְבוּסִי מָצְאוּ תַּחַת הַמִּזְבֵּחַ.

תָּנֵי: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מִנַּיִן לִרְבִיעִי בְּקֹדֶשׁ שֶׁהוּא פָּסוּל? וְדִין הוּא: מָה אִם מְחַסַּר כִּפּוּרִים שֶׁאֵינוֹ פָּסוּל בִּתְרוּמָה, הֲרֵי הוּא פָּסוּל בְּקֹדֶשׁ, שְׁלִישִׁי שֶׁהוּא פָּסוּל בִּתְרוּמָה, אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפָּסֵל בְּקֹדֶשׁ? הֲרֵי לָמַדְנוּ לִשְׁלִישִׁי מִן הַכָּתוּב, וְלִרְבִיעִי מִקַּל וָחֹמֶר. הָתִיב רַבִּי יוֹחָנָן: הָאוֹכֵל הַבָּא מֵחֲמַת טְבוּל יוֹם יוֹכִיחַ, שֶׁהוּא פָּסוּל בִּתְרוּמָה וְאֵינוֹ פּוֹסֵל בְּקֹדֶשׁ.

רַבִּי חִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אָתְיָא דְּרַבִּי יוֹסֵי בְּשִׁיטַת רַבִּי עֲקִיבָה רַבּוֹ. כְּמָה דְּרַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: "יִטְמָא" "יִטַּמֵּא" דְּבַר תּוֹרָה, כֵּן רַבִּי יוֹסֵי אָמַר: "יִטְמָא" "יִטַּמֵּא" דְּבַר תּוֹרָה.

רַב אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּא בַּר כָּהֲנָא: בְּקִיאִין הָיוּ בְּהֶיסֵּטוֹת וְלֹא הָיוּ בְּקִיאִין בְּמַדָּפוֹת, "הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשַׂר קֹדֶשׁ", שְׁאָלָן: טְמֵא מֵת מְטַמֵּא בְּהֶסֵּט? "וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא". הֵשִׁיבוּ אוֹתוֹ כָּרָאוּי, שֶׁאֵין טְמֵא מֵת מְטַמֵּא בְּהֶסֵּט. שְׁאָלָן: טְמֵא מֵת עוֹשֶׂה מַדָּף? "וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ יִטְמָא" - לֹא הֵשִׁיבוּ אוֹתוֹ כָּרָאוּי,

[כג:]

שֶׁאֵין טְמֵא מֵת עוֹשֶׂה מַדָּף. רַבִּי תַּנְחוּמָא, רַבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רַבִּי לֵוִי: עַל הַחֲמִישִׁי בַּקֹּדֶשׁ שְׁאָלָן, "הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשַׂר קֹדֶשׁ בִּכְנַף בִּגְדּוֹ", כָּנָף תְּחִלָּה, וּבְשַׂר קֹדֶשׁ - שֵׁנִי, לֶחֶם וְנָזִיד - שְׁלִישִׁי, יַיִן וְשֶׁמֶן - רְבִיעִי, וּמַאֲכָל - חֲמִישִׁי. שְׁאָלָן: וְכִי יֵשׁ חֲמִישִׁי בְּקֹדֶשׁ? "וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא". הֵשִׁיבוּ אוֹתוֹ כָּרָאוּי, שֶׁאֵין חֲמִישִׁי בְּקֹדֶשׁ. וְלָמָּה הוּא מְקַלְלָן? כְּאֶנֶשׁ דְּבָעֵי עִלָּה עַל חַבְרֵיהּ. וּבְיתָא מָה אִכְפַּהּ לֵיהּ דְּהוּא אָמַר: "וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ שָׁם טָמֵא הוּא"? כְּמָה דְּמַר רַבִּי סִימוֹן בַּר זַבְדִּי: גַּלְגַּלְתּוֹ שֶׁל אָרְנָן הַיְבוּסִי מָצְאוּ תַּחַת הַמִּזְבֵּחַ.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה: לֵית רַבִּי יוֹסֵי צְרִיךְ לְהָדֵין קַל וָחוֹמֶר, קְרָיָה דָּרַשׁ רַבִּי יוֹסֵי (ויקרא ז, יט): "וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע" - זֶה שֵׁנִי שֶׁנִּגַּע בְּרִאשׁוֹן. "בְּכָל טָמֵא" - זֶה שְׁלִישִׁי שֶׁנִּגַּע בְּשֵׁנִי. "לֹא יֵאָכֵל" - סוֹף טָמֵא לֹא יֵאָכֵל. עַד כְּדוֹן בָּאָכְלִין שֶׁנִּטְמְאוּ בַּאֲוִיר כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁנִּטְמָא בְּשֶׁרֶץ, אָכְלִין עַצְמָן שֶׁנִּטְמְאוּ בְּשֶׁרֶץ מִנַּיִן? וְדִין הוּא: מָה אִם הַכֵּלִים שֶׁאֵינָן מִטַּמְּאִין מֵאֲוִיר כְּלִי חֶרֶשׂ שֶׁנִּטְמָא בְּשֶׁרֶץ - הֲרֵי הֵן מִטַּמְּאִין כְּשֶׁרֶץ לְטַמֵּא אָכְלִין, אָכְלִין עַצְמָן שֶׁנִּטְמְאוּ בְּשֶׁרֶץ - אֵינוֹ דִין שֶׁיִּטַּמְּאוּ כְּשֶׁרֶץ לְטַמֵּא אָכְלִין?

עַד כְּדוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָה,

[כד.]

כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל? תָּנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: "וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא" - זֶה רִאשׁוֹן שֶׁנִּגַּע בְּכָל טָמֵא. "לֹא יֵאָכֵל" - לְרַבּוֹת אֶת הַשֵּׁנִי. הַשְּׁלִישִׁי מִנַּיִן? וְדִין הוּא: וּמָה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵל בְּחֻלִּין - הֲרֵי הוּא פּוֹסֵל בִּתְרוּמָה, שֵׁנִי שֶׁהוּא פּוֹסֵל בְּחֻלִּין - אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפְסֹל בִּתְרוּמָה? רְבִיעִי בְּקֹדֶשׁ מִנַּיִן? וְדִין הוּא: מָה אִם מְחֻסַּר כִּפּוּרִים שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵל בִּתְרוּמָה הֲרֵי הוּא פּוֹסֵל בְּקֹדֶשׁ, שְׁלִישִׁי שֶׁהוּא פּוֹסֵל בִּתְרוּמָה אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפְסֹל בְּקֹדֶשׁ? הָא לָמַדְנוּ לְרִאשׁוֹן וּלְשֵׁנִי מִן הַכָּתוּב, וּלְשְׁלִישִׁי מִן הַדִּין, וּלְרְבִיעִי מִקַּל וָחוֹמֶר. דָּנִין לוֹ דִין מִן הַדִּין? שֶׁיְּהֵא הַכֹּל מִשֶּׁעָבַד לְהֶלְכָה שֶׁיְּהֵא הַשְּׁלִישִׁי פּוֹסֵל בִּתְרוּמָה וְהָרְבִיעִי בְּקֹדֶשׁ.

הֲלָכָה ג: מַתְנִיתִין: בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה (במדבר לה, ה): "וּמַדֹּתֶם מִחוּץ לָעִיר אֶת פְּאַת קֵדְמָה אַלְפַּיִם בָּאַמָּה", וּמִקְרָא אֶחָד אוֹמֵר (שם, ד): "מִקִּיר הָעִיר וָחוּצָה אֶלֶף אַמָּה סָבִיב", אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר אֶלֶף אַמָּה, שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר אַלְפַּיִם אַמָּה. וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר אַלְפַּיִם אַמָּה, שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר אֶלֶף אַמָּה! וְלָמָּה נֶאֱמַר אֶלֶף, וְלָמָּה נֶאֱמַר אַלְפַּיִם? אֶלָּא אֶלֶף אַמָּה מִגְרָשׁ, וְאַלְפַּיִם אַמָּה תְּחוּם שַׁבָּת. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אֶלֶף אַמָּה מִגְרָשׁ, וְאַלְפַּיִם שָׂדוֹת וּכְרָמִים.

גְּמָרָא: רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: אַלְפַּיִם אַמָּה תְּחוּם עָרֵי הַלְוִיִּם, צֵא מֵהֶן אֶלֶף אַמָּה מִגְרָשׁ, נִמְצָא רְבִיעַ מִגְרָשׁ, וְהַשְּׁאָר שָׂדוֹת וּכְרָמִים. רַבִּי יִרְמְיָה, רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב: רְבִיעַ מֵאֶלֶף. אָמַר רַבִּי יִצְחָק: וַאֲפִלּוּ תֵּימַר רְבִיעַ מִכָּל צַד רְבִיעַ הוּא, מַאן דְּמַרַבַּע אַרְבַּע גַּרְבִּין בְּעֵי אַשִּׁיתְסַר. רַבִּי מָנָא מְשַׁעֵר כַּהֲדָא לְבֵנָה. רַבִּי אָבִין מְשַׁעֵר כַּהֲדָא רְצוּעָה. רַבִּי אוֹשַׁעְיָה מְשַׁעֵר כַּהֲדָא דְּסִיקְרִין. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בוּן: חֲמִשִּׁין עַל חֲמִשִּׁין בֵּית סְאָה, מְאָת עַל מְאָת בֵּית אַרְבַּעַת סְאִין.

כְּהָדָא: רֵישׁ גָּלוּתָא אִיטְלַק עֲלוֹי חַד טְרִיקְלִין אַרְבְּעִין עַל אַרְבְּעִין, דִּימַלִּינֵיהּ חִטִּין. אֲתָא לְגַבֵּי רַב הוּנָא,

[כד:]

אֲמַר לֵיהּ: פַּיְיסוּן דְּיִסְבּוֹן מִנָּךְ עֶשְׂרִין עַל עֶשְׂרִין כְּדוֹן, וְעֶשְׂרִין עַל עֶשְׂרִין בָּתַר זְמַן, וְאַתְּ מִיתְגַּר פַּלְגָא.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי עֲקִבָא: אֵין מְקַדְּרִין אֶלָּא בְּחֻבָּל חֲמִשִּׁים אַמָּה. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב חִסְדַּי: אֵין מְקַדְּרִין לֹא בְּעָרֵי הַלְוִיִּם וְלֹא בְּמָקוֹם עֲרִיפָה בַּנַּחַל. נִיחָא כְּמַאן דְּאָמַר: אֶלֶף אַמָּה מִגְרָשׁ וְאַלְפַּיִם אַמָּה תְּחוּם שַׁבָּת, בְּרַם כְּמַאן דְּמַר: אֶלֶף אַמָּה מִגְרָשׁ וְאַלְפַּיִם אַמָּה שָׂדוֹת וּכְרָמִים - כְּלוּם לָמְדוּ תְּחוּם שַׁבָּת לֹא מֵעָרֵי הַלְוִיִּם? לָעִקָּר אֵין מְקַדְּרִין, וְלַטְּפֵילָה מְקַדְּרִין?

וּמִנַּיִן שֶׁלֹּא הָיוּ קוֹבְרִין בְּעָרֵי הַלְוִיִּם? רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה (בַּמִּדְבָּר לה, ג): "וּמִגְרְשֵׁיהֶם יִהְיוּ לִבְהֶמְתָּם וְלִרְכُשָׁם וּלְכֹל חַיָּתָם" - לִבְהֶמְתָּם וּלְחַיָּתָם נִתְּנוּ, וְלֹא נִתְּנוּ לִקְבוּרָה.

הֲלָכָה ד: מַתְנִיתִין: בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה (שְׁמוֹת טו, א): "אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיְיָ וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר" - שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר "לֵאמֹר", וְלָמָּה נֶאֱמַר "לֵאמֹר"? אֶלָּא שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹנִין אַחֲרָיו שֶׁל מֹשֶׁה עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּקוֹרִין אֶת הַהַלֵּל, לְכָךְ נֶאֱמַר "לֵאמֹר". רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: כְּקוֹרִין אֶת שְׁמַע הָיוּ קוֹרִין, לֹא כְּקוֹרִין אֶת הַהַלֵּל.

גְּמָרָא: לְקָטָן שֶׁהוּא מַקְרֵא אֶת הַהַלֵּל בַּבַּיִת הַכְּנֶסֶת, וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר. מֹשֶׁה אָמַר "אָשִׁירָה...", וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו "אָשִׁירָה...". מֹשֶׁה אָמַר "עָזִּי...", וְהֵן אוֹמְרִים "עָזִּי...". רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: לְגָדוֹל שֶׁהוּא מַקְרֵא אֶת הַהַלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו דָּבָר רִאשׁוֹן: מֹשֶׁה אָמַר "אָשִׁירָה", וְהֵן עוֹנִין "אָשִׁירָה", מֹשֶׁה אָמַר "עָזִּי", וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו "אָשִׁירָה". רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: בְּשָׁעָה שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּם הָיָה מָטָל עוֹלֶל עַל בִּרְכָּהּ שֶׁל אִמּוֹ, וְתִינוֹק יוֹנֵק מִשְׁדֵּי אִמּוֹ, וְכֵיוָן שֶׁרָאוּ אֶת הַשְּׁכִינָה הִגְבִּיהַּ עוֹלֶל אֶת רֹאשׁוֹ מִבִּרְכָּהּ שֶׁל אִמּוֹ, וְשׂוֹמֶט הַתִּינוֹק אֶת פִּיו מִדַּדָּהּ שֶׁל אִמּוֹ, אַף הֵן פָּתְחוּ אֶת פִּיהֶן בְּשִׁירָה וּבְשֶׁבַח וְאָמְרוּ: "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ". רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ עֻבְּרִין מִמְּעֵי אִמּוֹתֵיהֶן הָיוּ אוֹמְרִים שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים סח, כז): "בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים יְיָ מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל". רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: בְּשָׁעָה שֶׁעָלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִן הַיָּם, רָאוּ פִּגְרֵי אֲנָשִׁים חֲטָאִים שֶׁהָיוּ מְשַׁעְבְּדִין בָּהֶן בְּפֶרֶךְ בָּעֲבוֹדָה קָשָׁה, וְכֻלָּם פִּגָּרִים מֻתִּים מֻשְׁלָכִים עַל שְׂפַת הַיָּם, בִּקְּשׁוּ לוֹמַר שִׁירָה וְשָׂרַת עֲלֵיהֶן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וַאֲפִלּוּ קָטָן שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר שִׁירָה כְּמֹשֶׁה, הָדָא הִיא דִכְתִיב (יְשַׁעְיָה סג, יא): "וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ אַיֵּה הַמַּעֲלֵם מִיָּם" - אֶת רוֹעֵה הַצֹּאן אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא "אֶת רֹעֵי צֹאנוֹ", מְלַמֵּד שֶׁעָשָׂה כֻּלָּם רוֹעִים. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "לֵאמֹר"? לֵאמֹר לְדוֹרוֹת.

רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָה:

[כה.]

כְּהֶדֶן פְּסוֹקָא[טו]. מֹשֶׁה אָמַר: "אָשִׁירָה", וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: "אָשִׁירָה לַיְיָ כִּי גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם". מֹשֶׁה אָמַר: "עָזִּי וְזִמְרָת", וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: "עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ..."

כְּתִיב: (שׁוֹפְטִים ה, ב): "בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם" - אִתְנַדְּבוּ רָאשֵׁי עָם! כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לָהֶן נִסִּים, יְהוּ אוֹמְרִים שִׁירָה. הֲתִיבוֹן: הֲרֵי גְאֻלַּת מִצְרַיִם? שְׁנִיָּא הִיא, שֶׁהִיא תְּחִלַּת גְּאֻלָּתָן. הֲתִיבוֹן: הֲרֵי גְאֻלַּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר? שְׁנִיָּא הִיא, שֶׁהָיוּ בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר: מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר מִשּׁוֹנְאֵיהֶן נִגְאֲלוּ, לֹא נִגְאֲלוּ מִן הַמַּלְכוּת.

הֲלָכָה ה: מַתְנִיתִין: בּוֹ בַּיּוֹם דָּרַשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן הוּרְקָנוֹס, שֶׁלֹּא עָבַד אִיּוֹב אֶת הַמָּקוֹם אֶלָּא מֵאַהֲבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב יג, טו): "הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אֲיַחֵל". עֲדַיִן הַדָּבָר שָׁקוּל: 'לוֹ אֲנִי מְצַפֶּה', אוֹ 'אֵינִי מְצַפֶּה לוֹ'? תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם כז, ה): "עַד אֶגְוָע לֹא אָסִיר תֻּמָּתִי מִמֶּנִּי" - לְמֵד שֶׁמֵּאַהֲבָה עָשָׂה.

מְלַמֵּד תִּינוֹקוֹת, שֶׁאוֹמֵר אֶת תְּחִלַּת הַפָּסוּק וְהֵם אוֹמְרִים אַחֲרָיו אֶת
[טו] כָּל הַפָּסוּק.

גְּמָרָא: תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה (שָׁם, ב): ״חַי אֵל הֵסִיר מִשְׁפָּטִי וְשַׁדַּי הֵמַר נַפְשִׁי״ - שֶׁאֵין אָדָם נוֹדֵר בְּחַיָּיו שֶׁל מֶלֶךְ אֶלָּא אִם כֵּן אוֹהֲבוֹ. מְשׁוּם רַבִּי נָתָן אָמְרוּ (שָׁם יג, טז): ״גַּם הוּא לִי לִישׁוּעָה, כִּי לֹא לְפָנָיו חָנֵף יָבוֹא״.

כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דְּבָרִים ו, ה): ״וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ״; וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר (שָׁם, יג): ״אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד״! עֲשֵׂה מֵאַהֲבָה, וַעֲשֵׂה מִיִּרְאָה. עֲשֵׂה מֵאַהֲבָה - שֶׁאִם בָּאתָ לִשְׁנֹא, דַּע שֶׁאַתְּ אוֹהֵב, וְאֵין אוֹהֵב שׂוֹנֵא. עֲשֵׂה מִיִּרְאָה - שֶׁאִם בָּאתָ לִבְעֹט, דַּע שֶׁאַתָּה יָרֵא, וְאֵין יָרֵא מִבַּעֵט.

שִׁבְעָה פְּרוּשִׁין הֵן: פָּרוּשׁ שִׁכְמִי, פָּרוּשׁ נִקְפִּי, פָּרוּשׁ קִיזַי, פָּרוּשׁ מַה נַכְיָיתָא, פָּרוּשׁ אֵדַע חוֹבָתִי וְאֶעֱשֶׂנָּה, פָּרוּשׁ יִרְאָה, פָּרוּשׁ אַהֲבָה. פָּרוּשׁ שִׁכְמִי - טְעִין מִצְוָתֵיהּ עַל כְּתֵפֵיהּ. פָּרוּשׁ נִקְפִּי - ׳אַקִּיף לִי וַאֲנָה עָבִיד מִצְוָה׳. פָּרוּשׁ קִיזַי - עֲבַד חָדָא חוֹבָה וַחֲדָא מִצְוָה, וּמְקַזֵּז הָדָא עִם הָדָא. פָּרוּשׁ מַה נַכְיָיתָא - ׳מַאן דִּית לִי מָה, אֲנָא מְנַכֵּי וַאֲנָא עָבִיד מִצְוָה׳. פָּרוּשׁ אֵדַע חוֹבָתִי וְאֶעֱשֶׂנָּה - ׳אַיְידֵי חוֹבְתָא עֲבָדִית דְּנַעֲבִיד מִצְוָה דְּכְוָתַהּ!׳. פָּרוּשׁ יִרְאָה - כְּאִיּוֹב. פָּרוּשׁ אַהֲבָה - כְּאַבְרָהָם. אֵין לְךָ חָבִיב מִכֻּלָּן אֶלָּא פָּרוּשׁ אַהֲבָה, כְּאַבְרָהָם. אַבְרָהָם עָשָׂה יֵצֶר רַע טוֹב, וּמַה טַעֲמָא? ״וּמָצָאתָ אֶת לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ״ (נְחֶמְיָה ט, ח). אָמַר רַבִּי אַחָא: וְהִפְשִׁיר עִמּוֹ (שָׁם): ״וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית״. אֲבָל דָּוִד לֹא הָיָה יָכוֹל בּוֹ, וַהֲרָגוֹ בִּלְבָבוֹ, מַה טַעֲמָא? ״וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי״ (תְּהִלִּים קט, כב).

רַבִּי עֲקִיבָה הֲוָה מִיתְדִּין קַמֵּי טוּרְנוּסְרוּפוּס הָרָשָׁע. אֲתַת עִנְתָּה דְּקְרַיַת שְׁמַע שְׁרֵי קָרֵי וּגְחַךְ. אֲמַר לֵהּ: ׳סָבָא סָבָא! אוֹ חָרַשׁ אַתְּ, אוֹ מְבַעֵט בְּיִסּוּרִין אַתְּ׳! אֲמַר לֵהּ: ׳תִּפַּח רוּחֵיהּ דְּהָהוּא גַּבְרָה! לָא חָרַשׁ אֲנָא וְלָא מְבַעֵט בְּיִסּוּרִין אֲנָא, אֶלָּא כָּל יָמַי הָיִיתִי קוֹרֵא אֶת הַפָּסוּק הַזֶּה (דְּבָרִים ו, ה): ״וְאָהַבְתָּ אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ״.

[כה:]

רְחַמְתֵּיהּ בְּכָל לִבִּי, וּרְחַמְתֵּיהּ בְּכָל מָמוֹנִי, וּבְכָל נַפְשִׁי לֹא הֲוָת בְּדִיקָה לִי. וּכְדוֹן דְּמָטַת לִי בְּכָל נַפְשִׁי, וַאֲתַת עִנְתָּה דְּקְרַיַת שְׁמַע וְלֹא אַפְלְגִית עָלֶיהָ - בְּגִין כֵּן אֲנָה קָרֵי שְׁמַע וּגְחַךְ׳!

נְחֶמְיָה עַמְסוֹנִי שֶׁשִּׁמֵּשׁ אֶת רַבִּי עֲקִיבָה עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, הוּא הָיָה אוֹמֵר: אֶתִּים גַּמִּים - רְבוּיִין. אַכִּין וְרַקִּין - מְעוּטִין. אֲמַר לֵהּ: מַהוּ דֵן דִּכְתִיב (שָׁם, יג): ״אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִּירָא״ וְגוֹ׳? אֲמַר לֵהּ: אוֹתוֹ וְאֶת תּוֹרָתוֹ.

הֲלָכָה ו: מַתְנִיתִין: אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִי יְגַלֶּה עָפָר מֵעֵינֶיךָ, רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי! שֶׁהָיִיתָ דּוֹרֵשׁ כָּל יָמֶיךָ שֶׁלֹּא עָבַד אִיּוֹב אֶת הַמָּקוֹם אֶלָּא מִיִּרְאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב א, ח): ״אִישׁ תָּם וְיָשָׁר וִירֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע״, וַהֲרֵי יְהוֹשֻׁעַ תַּלְמִיד תַּלְמִידְךָ, לְמֵד שֶׁמַּאֲהֲבָה עָשָׂה.

גְּמָרָא: אֵימָתַי הָיָה אִיּוֹב? רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא: בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה, הָדָא הִיא דִּכְתִיב (שָׁם א, א): ״אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ עוּץ אִיּוֹב שְׁמוֹ״, וּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כב, כא): ״אֶת עוּץ בְּכֹרוֹ״. רַבִּי אַבָּא אָמַר: בִּימֵי אָבִינוּ יַעֲקֹב הָיָה, וְדִינָה הָיְתָה אִשְׁתּוֹ. הָדָא הִיא דִּכְתִיב (אִיּוֹב א, י): ״כִּדַּבֵּר אַחַת הַנְּבָלוֹת תְּדַבֵּרִי״, וּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית לד, ז): ״כִּי נְבָלָה עָשָׂה בְיִשְׂרָאֵל״. רַבִּי לֵוִי אָמַר: בִּימֵי הַשְּׁבָטִים הָיָה, הָדָא הִיא דִּכְתִיב (אִיּוֹב טו, יח): ״אֲשֶׁר חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא כִחֲדוּ מֵאֲבוֹתָם״.

רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲלַפְתָּא אָמַר: בִּירִידָתָן לְמִצְרַיִם הָיָה, וּבַעֲלִיָּתָן מֵת.

מָשָׁל לְרוֹעֶה, שֶׁבָּא זְאֵב וְנִזְדַּוֵּג לְצֹאנוֹ. מֶה עָשָׂה? הֶעֱמִיד תַּיִשׁ אֶחָד לְנֶגְדּוֹ. הָדָא הִיא דִכְתִיב (שָׁם טז, יא): "יַסְגִּירֵנִי אֵל אֶל עָוִיל, וְעַל יְדֵי רְשָׁעִים יְרִטֵנִי". תָּנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: אִיּוֹב מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה הָיָה, וּמִגְּדוֹלֵי פַּמִּילְיָא[טז] שֶׁלּוֹ הָיָה, הָדָא הִיא דִכְתִיב (שְׁמוֹת ט, כ): "הַיָּרֵא אֶת דְּבַר יְיָ" וְגוֹ'; וּכְתִיב בֵּיהּ: "אִישׁ תֹּם וְיָשָׁר וְיֵרֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע".

רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּימֵי שְׁפוֹט הַשּׁוֹפְטִים הָיָה. הָדָא הִיא דִכְתִיב (אִיּוֹב כז, יב): "הֵן אַתֶּם כֻּלְּכֶם חֲזִיתֶם וְלָמָּה זֶּה הֶבֶל תֶּהְבָּלוּ" - 'חֲזִיתֶם מַעֲשֶׂה דּוֹרִי, שֶׁהָיוּ נוֹטְלִין מַעֲשֵׂר בִּגְרָנוֹת', "אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל גָּרְנוֹת דָּגָן" (הוֹשֵׁעַ ט, א).

רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: בִּימֵי מַלְכוּת שְׁבָא הָיָה, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב א, טו): "וַתִּפֹּל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם". רַבִּי נָתָן אָמַר: בִּימֵי כַּשְׁדִּים הָיָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם, יז): "כַּשְׂדִּים שָׂמוּ שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים".

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה אָמַר: בִּימֵי אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הָיָה, שֶׁנֶּאֱמַר (אֶסְתֵּר ב, ב): "יְבַקְשׁוּ לַמֶּלֶךְ נְעָרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מַרְאֶה"; וּכְתִיב (אִיּוֹב מב, טו): "וְלֹא נִמְצָא נָשִׁים יָפוֹת כִּבְנוֹת אִיּוֹב".

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: מֵעוֹלֵי גוֹלָה הָיָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מֵעוֹלֵי גוֹלָה הָיָה, וְיִשְׂרָאֵל הָיָה. לְפִם כֵּן, רַבִּי יוֹחָנָן לָמַד מִמֶּנּוּ הִלְכוֹת אֵבֶל. "וַיָּקָם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת מְעִלוֹ" (שָׁם א, כ) - רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פָּזִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִכָּן שֶׁאָבֵל צָרִיךְ לִקְרֹעַ מֵעָמֵד. תָּנֵי רַבִּי חִיָּה: 'הָיָה לִי בְּעוֹלְמִי גּוֹי אֶחָד צַדִּיק, וְנָתַתִּי לוֹ שְׂכָרוֹ וּפִטַּרְתִּיו מֵעוֹלְמִי'.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אִיּוֹב לֹא הָיָה וְלֹא עָתִיד לִהְיוֹת. מְחַלְפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ! תַּמָּן אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא: בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה, וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵן?! אֶלָּא הוּא הָיָה, וְיִסּוּרִין לֹא הָיוּ. וְלָמָּה נִכְתְּבוּ עָלָיו? אֶלָּא לוֹמַר שֶׁאֲלוּלֵי בָּאוּ עָלָיו, הָיָה יָכוֹל לַעֲמֹד בָּהֶן.

דָּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָה (שָׁם לב, ב): "וַיִּחַר אַף אֱלִיהוּא בֶן בַּרַכְאֵל הַבּוּזִי מִמִּשְׁפַּחַת רָם"; "אֱלִיהוּא - זֶה בִּלְעָם, "בֶּן בַּרַכְאֵל" - שֶׁבָּא לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל, וּבֵרְכָן, "וְלֹא אָבָה יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם" (דְּבָרִים כג, ו). "הַבּוּזִי" - שֶׁהָיְתָה נְבוּאָתוֹ בְּזוּיָה (בַּמִּדְבָּר כד, ד): "נֹפֵל וּגְלוּי עֵינָיִם". "מִמִּשְׁפַּחַת רָם" - "מִן אֲרָם יַנְחֵנִי בָלָק" (שָׁם כג, ז).

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: אִן הוּא הוּא, כְּבָר כִּסָּה עָלָיו הַמָּקוֹם. וְאִן לֵית הוּא, עָתִיד לְהִתְוַכֵּחַ עִמָּךְ! אֶלָּא: "אֱלִיהוּא" - זֶה יִצְחָק. "בֶּן בַּרַכְאֵל" - בֵּן שֶׁבֵּרְכוֹ הָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כו, יב): "וַיְבָרְכֵהוּ יְיָ. "הַבּוּזִי" -

[כו.]

שֶׁבִּזָּה כָּל בָּתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה בְּשָׁעָה שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. "מִמִּשְׁפַּחַת רָם" - בֶּן אַבְרָם. 'מֹשֶׁה כָּתַב חֲמִשָּׁה סִפְרֵי תוֹרָה, וְחָזַר וְכָתַב פָּרָשַׁת בָּלָק וּבִלְעָם, וְכָתַב סִפְרוֹ שֶׁל אִיּוֹב'.

"אִישׁ תֹּם וְיָשָׁר יְרֵא אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע" (אִיּוֹב א, ח). אָמַר רַב תַּחְלִיפָא קֵיסָרְיָא: שֶׁהָיָה וַתְּרָן. אָמַר לֵהּ רַבִּי זְעֵירָא: וּמַאן דְּלֵית הוּא וַתְּרָן, לֵית הוּא כָּשֵׁר?! אֶלָּא שֶׁהָיָה מְוַתֵּר עַל קְלָלָתוֹ.

[טז] יוֹעֲצָיו.

פֶּרֶק שִׁשִּׁי

הֲלָכָה א: מַתְנִיתִין: מִי שֶׁקִּנֵּא לָהּ, וְנִסְתְּרָה, אֲפִלּוּ שָׁמַע מִן הָעוֹף הַפּוֹרֵחַ - יוֹצִיא וְיִתֵּן כְּתָבָהּ; דִּבְרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְשֻׁיְּשִׁאוּ וְיִתְּנוּ בָהּ מוֹזְרוֹת בַּלְבָנָה.

גְּמָרָא: רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יַנַּאי: כָּל הָהֶן פְּרָקָא, מְשֻׁהְתְרָה בָהּ וְאָמַר לָהּ: ׳אַל תִּסָּתְרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי׳, וְנִסְתְּרָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: אֲפִלּוּ לֹא נִסְתְּרָה. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא קָמֵי רַבִּי יַסָּא: לָא דְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פְּלִיג, אֶלָּא סָבַר כְּהָהֶן תַּנָּיָה וְהוּא מֵקֵל בְּעֵדֵי סְתִירָה.

אֲנַן תָּנֵינַן: מַחֲלֶקֶת. אִית תַּנַּי תָּנֵי: סְתָם. אָמַר רַבִּי זְעֵירָא קָמֵי רַבִּי מָנָא:

[כו:]

לָא עַל מַה דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פְּלִיג. אֶלָּא? בְּגִין דְּתָנֵינַן: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: עַד שֶׁיְּשִׁיְּשׁוּ וְיִתְּנוּ בָהּ מוֹזְרוֹת בַּלְבָנָה[ז]. רַבִּי אַבָּא מָרִי בָּעֵי: תַּמָּן אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, רַבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה רַבִּי מַחֲלֶקֶת, וְחָזַר וְשָׁנָה סְתָם, הֲלָכָה כִּסְתָם, וְכָא הוּא אָמַר הָכֵן?

אֲנַן תָּנֵינַן: מוֹזְרוֹת. אִית תַּנַּי תָּנֵי: מוֹזְרוֹת. מַאן דְּמַר: ׳מוֹזְרוֹת׳ - מְזָרָן עֲמַר. וּמַאן דְּמַר: ׳מוֹזְרוֹת׳ - שָׁזְרָן כִּיתָּן.

מָה נַן קַיְמִין? אִין בְּהָן דִּשְׁמַע וְלָא יְדַע מִן מַאן שְׁמַע - כְּעוֹף הַפּוֹרֵחַ הוּא! וְאִין בְּהָן דִּשְׁמַע וְיִדַּע מִמַּאן שְׁמַע - כְּעֵד מִפִּי עֵד הוּא! אֶלָּא כֵּן אֲנַן קַיְמִין: פְּלוֹנִי מִפְּלוֹנִי, וּפְלוֹנִי מִפְּלוֹנִי, מִלָּה דְּלֵית בָּהּ תִּמְלִיוּסִים[ח].

הֲלָכָה ב: מַתְנִיתִין: אָמַר עֵד אֶחָד: ׳אֲנִי רְאִיתִיהָ שֶׁנִּטְמֵאת׳ - לֹא הָיְתָה שׁוֹתָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲפִלּוּ עֶבֶד אֲפִלּוּ שִׁפְחָה, הֲרֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנִין אַף לְפָסְלָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ. חֲמוֹתָהּ, וּבַת חֲמוֹתָהּ, וְצָרָתָהּ, וִיבִמְתָּהּ, וּבַת בַּעְלָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ נֶאֱמָנוֹת. לֹא לְפָסְלָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ אָמְרוּ, אֶלָּא שֶׁלֹּא תִּשְׁתֶּה.

גְּמָרָא: "וְעֵד אֵין בָּהּ" (בַּמִּדְבָּר ה, יג) - אֵין לִי אֶלָּא עֵד, מִנַּיִן אֲפִלּוּ עֶבֶד, אֲפִלּוּ שִׁפְחָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "וְעֵד אֵין בָּהּ" - מִכָּל מָקוֹם. וּכְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל? דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה "עֵד" סְתָם, הֲרֵי אֵלּוּ בִּכְלַל שְׁנֵי עֵדִים, עַד שֶׁיְּפָרֵשׁ הַכָּתוּב שֶׁהוּא עֵד אֶחָד! אַשְׁכַּח תָּנֵי: רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: שְׁנֵי עֵדִים.

מַתְנִיתָא מִשֶּׁהוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָה לְרַבִּי טַרְפוֹן, דְּתָנֵי: רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: עֵד אֶחָד נֶאֱמָן לְטַמְּאוֹתָהּ, וְאֵין עֵד אֶחָד נֶאֱמָן לְהַפְסִידָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: כְּשֵׁם שֶׁעֵד אֶחָד נֶאֱמָן לְטַמּוֹתָהּ, כָּךְ עֵד אֶחָד נֶאֱמָן לְהַפְסִידָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ. אָמַר לוֹ רַבִּי טַרְפוֹן: אֵיכָן מָצִינוּ עֵד אֶחָד בְּמָמוֹן כְּלוּם? אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָה: וְאֵיכָן מָצִינוּ עֵד אֶחָד בְּאֵשֶׁת אִישׁ כְּלוּם? אֶלָּא כְּשֵׁם שֶׁעֵד אֶחָד נֶאֱמָן לְטַמּוֹתָהּ, כָּךְ עֵד אֶחָד נֶאֱמָן לְהַפְסִידָהּ מִכְּתֻבָּתָהּ. חָזַר רַבִּי עֲקִיבָה לִהְיוֹת שׁוֹנֶה כְּרַבִּי טַרְפוֹן.

רַבִּי בּוֹן בַּר חִיָּה בָּעֵי: חֲמוֹתָהּ שֶׁאָמְרָה: ׳אֲנִי רָאִיתִי שֶׁנִּטְמֵאת׳, וּבָא אֶחָד וְאָמַר: ׳אֲנִי רְאִיתִיהָ שֶׁנִּטְמֵאת׳?

[ז] נָשִׁים הַסּוֹרְקוֹת צֶמֶר לְאוֹר הַלְּבָנָה

[ח] שְׁמוּעָה בְּלִי יְסוֹד בָּרוּר

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת תְּמוּרָה פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הַנִּרְבָּע, בֵּין מִשֶּׁלּוֹ וּבֵין מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ, בֵּין לִפְנֵי הֶקְדֵּשׁוֹ וּבֵין לְאַחַר הֶקְדֵּשׁוֹ, בֵּין בְּשׁוֹגֵג וּבֵין בְּמֵזִיד, בֵּין בְּאֹנֶס וּבֵין בְּרָצוֹן - פָּסוּל לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. מֻקְצֶה שֶׁלּוֹ - אָסוּר. וְשֶׁל חֲבֵרוֹ - מֻתָּר. מֵאֵימָתַי נִקְרָא מֻקְצֶה? מִשָּׁעַת מַעֲשֶׂה שֶׁעָבַד, בֵּין מִשֶּׁלּוֹ וּבֵין מִשֶּׁל חֲבֵרוֹ, בֵּין לִפְנֵי הֶקְדֵּשׁוֹ, בֵּין לְאַחַר הֶקְדֵּשׁוֹ, בֵּין בְּשׁוֹגֵג וּבֵין בְּמֵזִיד - פָּסוּל לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. בְּאֹנֶס - כָּשֵׁר. בְּרָצוֹן - פָּסוּל. אֵיזֶה נֶעֱבַד? כָּל שֶׁעוֹבְדִין אוֹתוֹ, בֵּין בְּאֹנֶס וּבֵין בְּרָצוֹן. אֵיזֶהוּ מֻקְצֶה? - זֶהוּ מֻקְצֶה לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. אֲבָל אָמַר: "שׁוֹר זֶה לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים", וּ"בַּיִת זֶה לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים" - לֹא אָמַר כְּלוּם, שֶׁאֵין הֶקְדֵּשׁ לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. אֵיזוֹ מְחִיר כֶּלֶב? אֵלּוּ חִלּוּפֵי כֶּלֶב, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים מד, יג): "תִּמְכֹּר עַמְּךָ בְּלֹא הוֹן" וְגוֹ'. הֶחֱלִיף עִמּוֹ פָּרְכֵילֵי עֲנָבִים וַעֲטָרוֹת שֶׁל שְׁבֶלִין, יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת, כָּל דָּבָר שֶׁהוּא כַּיּוֹצֵא בּוֹ קָרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ - אָסוּרָה. הָאַחִין שֶׁהָיוּ לָהֶן תֵּשַׁע בְּהֵמוֹת וְכֶלֶב, חָלְקוּ אַרְבַּע כְּנֶגֶד אַרְבַּע, וְאֶחָד כְּנֶגֶד כֶּלֶב - שֶׁכְּנֶגֶד הַכֶּלֶב - אָסוּר, שֶׁעִם הַכֶּלֶב - מֻתָּר.

ב. אֵיזֶהוּ אֶתְנַן? זֶה שְׂכָרָהּ שֶׁל זוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל טז, לג): "לְכָל זֹנוֹת יִתְּנוּ" וְגוֹ'. שְׂכַר זָכָר - הֲרֵי זֶה אָסוּר. הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: הִילָּךְ טָלֶה זֶה וְתָלִין שִׁפְחָתְךָ אֵצֶל עַבְדִּי. רַבִּי אוֹמֵר: אֶתְנַן. רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין אֶתְנַן, שֶׁאֵין אֶתְנַן אֶלָּא מִן עֲרָיוֹת, שֶׁבִּיאָתָן בַּעֲבֵרָה. נָתַן לָהּ חִטִּין לַעֲשׂוֹת סֹלֶת, עֲנָבִים לַעֲשׂוֹת יַיִן, זֵיתִים לַעֲשׂוֹת שֶׁמֶן, בְּהֵמָה מְעֻבֶּרֶת וְיָלְדָה אֲצָלוֹ - הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין. אֲבָל נָתַן לָהּ מָעוֹת, לָקְחָה בָּהֶן יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת, בְּהֵמָה וְנִתְעַבְּרָה אֲצָלוֹ וְיָלְדָה - הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. וּכְשֶׁם שֶׁאֲסוּרִין בְּאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּמִּדְבָּר, כָּךְ אֲסוּרִין בְּאֹהֶל מוֹעֵד שֶׁבַּגִּלְגָּל, וּכְשֵׁרִין לְהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת. נָתַן לָהּ זָהָב; רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין עוֹשִׂין אוֹתוֹ רְקוּעִין, אֲפִלּוּ אֲחוֹרֵי בֵּית הַכִּפֹּרֶת, נָתַן לָהּ וְלֹא בָּא עָלֶיהָ - הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין. בָּא עָלֶיהָ אֲפִלּוּ לְאַחַר שְׁלֹשׁ שָׁנִים - הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין, וְזֶהוּ אֶתְנַן. רַבִּי אוֹמֵר: מִן עֲרָיוֹת שֶׁבִּיאָתָן עֲבֵרָה, אֲבָל הַנּוֹתֵן לְאִשְׁתּוֹ בִּנְדָתָהּ, אוֹ שֶׁנָּתְנָה לוֹ הִיא, אוֹ שֶׁנָּתַן לָהּ שְׂכַר פְּקָעָתָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאָיָה לַדָּבָר זֶכֶר לַדָּבָר (יְחֶזְקֵאל טז, לד): "וּבְתַתֵּךְ אֶתְנָן, וְאֶתְנָן לֹא נִתַּן לָךְ" וְגוֹ'. נָתַן לָהּ מֻקְדָּשִׁין - הֲרֵי אֵלּוּ מֻתָּרִין, וְהַדִּין נוֹתֵן שֶׁיִּהְיוּ אֲסוּרִין, וּמַה אִם הָעוֹף שֶׁאֵין הַמּוּם פּוֹסֵל בּוֹ, אֶתְנָן וּמְחִיר חָל עָלָיו, קָדָשִׁים שֶׁהַמּוּם פּוֹסֵל בָּהֶן, אֵינוֹ דִין שֶׁיְּהֵא אֶתְנָן וּמְחִיר חָל עֲלֵיהֶן, תַּלְמוּד לוֹמַר (דְּבָרִים כג, יט): "לְכָל נֶדֶר" - פָּרַט לְדָבָר הַנִּדּוּר.

ג. כָּל אֲסוּרִין לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ - וְלִדּוֹתֵיהֶן מֻתָּרִין. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹסֵר. וְלַד טְרֵפָה - רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר: לֹא יִקָּרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: יִקָּרֵב. וּמוֹדֶה רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בְּאֶפְרוֹחַ שֶׁיָּצָא מִבֵּיצָה טְרֵפָה, שֶׁיִּקָּרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חִסְמָא: בְּהֵמָה כְּשֵׁרָה שֶׁנִּקְנָה מִן הַטְּרֵפָה - אָסוּרָה לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

ד. כָּל הַקָּדָשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ טְרֵפָה לִפְנֵי הֶקְדֵּשָׁן וְאַחַר כָּךְ מֵתוּ - יֵשׁ לָהֶן פִּדְיוֹן. אַחַר הֶקְדֵּשָׁן וּמֵתוּ - אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן, שֶׁאֵין פּוֹדִין אֶת הַקָּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לַכְּלָבִים. הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר אֵין לָהֶן פִּדְיוֹן. חֹמֶר בְּהֶקְדֵּשׁ מִזְבֵּחַ מַה שֶּׁאֵין בְּהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת, וְחֹמֶר בְּהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת מַה שֶּׁאֵין בְּהֶקְדֵּשׁ מִזְבֵּחַ, נוֹתְנִין הֵימֶנּוּ לְהֶקְדֵּשׁ הַבַּיִת אֶת הָרָאוּי לוֹ מֵאֵילֶךָ וְשֶׁלֹּא מֵאֵילֶךָ. וְהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת אֵינוֹ אֶלָּא מֵאֵילֶךָ. חֹמֶר בְּהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת, שֶׁהֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת תְּחִלַּת הֶקְדֵּשׁוֹ מוּעָלִין בּוֹ. וְהֶקְדֵּשׁ הַמִּזְבֵּחַ יֵשׁ הֵימֶנּוּ שְׁמוּעָלִין בּוֹ, יֵשׁ הֵימֶנּוּ שֶׁאֵין מוּעָלִין בּוֹ. וְלֹא הֻתְּרוּ לַאֲכִילָה אֶלָּא בְּפִדְיוֹן. אִם מֵתוּ בֵּין תְּמִימִין וּבֵין בַּעֲלֵי מוּמִין לֹא יִפָּדוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: יִפָּדוּ. בְּהֶקְדֵּשׁ הַמִּזְבֵּחַ - תְּמִימִין לֹא יִפָּדוּ, וּבַעֲלֵי מוּמִין יִפָּדוּ. אֶחָד קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וְאֶחָד קָדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת, שֶׁאִם מֵתוּ, אוֹ שֶׁהִפִּילוּ אוֹ שֶׁנִּטְמְאוּ - הֲרֵי אֵלּוּ

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

יִשָּׂרְפוּ. חַטָּאת הָעוֹף הַבָּאָה עַל הַסָּפֵק, וְאָשָׁם תָּלוּי, וְחִלִּין שֶׁנִּשְׁחֲטוּ בָּעֲזָרָה - רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יִשָּׂרְפוּ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יִקָּבְרוּ. כֵּיצַד קוֹבְרִין חַטָּאת הָעוֹף? הָיוּ נוֹתְנִין אוֹתָהּ עַל גַּבֵּי אַמַּת הַמַּיִם, וְהִיא מִתְגַּלְגֶּלֶת וְיוֹרֶדֶת לְנַחַל קִדְרוֹן. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: חֲלוֹן הָיְתָה שָׁם לְמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ, אַמָּה עַל אַמָּה, ׳רְבוּבָהּ׳ הָיְתָה נִקְרֵאת, שֶׁשָּׁם נוֹתְנִין חַטָּאת הָעוֹף, תִּעָבֵר צוּרָתָהּ וְתֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. פְּסוּלֵי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאֵמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים, וְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּפָנִים, וּמְנָחוֹת, וְהַסֹּלֶת, וְהַיַּיִן, וְהַשֶּׁמֶן - הֲרֵי אֵלּוּ יִשָּׂרְפוּ. כֵּיצַד שׂוֹרְפִין יַיִן וְשֶׁמֶן? הָיוּ נוֹתְנִין אוֹתָן עַל גַּבֵּי מְדוּרָה כְּמוֹת שֶׁהֵן. פְּסוּלֵי קָדָשִׁים קַלִּים וְאֵמוּרֵי קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמְאוּ בַּחוּץ, וְהַפֶּסַח שֶׁיָּצָא רֻבּוֹ - שׂוֹרְפִין אוֹתָן לִפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה.

מַסֶּכֶת כְּרִיתוּת פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. הַמְגַדֵּף, רַבִּי עֲקִיבָא מְחַיֵּב קָרְבָּן, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר ט, יג): ״חֶטְאוֹ יִשָּׂא הָאִישׁ הַהוּא״. סָךְ שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר - הֲרֵי זֶה חַיָּב כָּרֵת. הַפֶּסַח וְהַמִּילָה, אַף עַל פִּי שֶׁחַיָּבִים עַל זְדוֹנָן כָּרֵת - אֵין בָּהֶן קָרְבָּן, לְפִי שֶׁהֵן בְּ׳קוּם עֲשֵׂה׳. טָמֵא שֶׁאָכַל אֶת הַקֹּדֶשׁ וְהַבָּא לַמִּקְדָּשׁ טָמֵא, אַף עַל פִּי שֶׁחַיָּבִין עַל זְדוֹנָן כָּרֵת, וְעַל שִׁגְגָתָן חַטָּאת - אֵין בָּהֶם אָשָׁם תָּלוּי, לְפִי שֶׁהֵן בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד. הַמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ, וְהָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: ׳לֵךְ וַעֲבֹד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים׳, וְהַמַּסִּית וְהַמַּדִּיחַ, וּנְביאֵי הַשֶּׁקֶר, וְעֵדִים זוֹמְמִין, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין - אֵין בָּהֶן קָרְבָּן, שֶׁאֵין בָּהֶן מַעֲשֶׂה. הַמַּכֶּה אָבִיו וְאִמּוֹ, וְגוֹנֵב נֶפֶשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְזָקֵן מַמְרֶא עַל פִּי בֵית דִּין, וּבֶן סוֹרֵר וּמוֹרֶה, וְהָרוֹצֵחַ, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מַעֲשֶׂה, וְיֵשׁ בָּהֶן מִיתַת בֵּית דִּין - אֵין בָּהֶן קָרְבָּן, לְפִי שֶׁהֵן אֵינָן בְּהִכָּרֵת.

ב. אֵלּוּ הֵן שֶׁבְּמִיתָה, הָאוֹכֵל טֶבֶל, וְזָר שֶׁאָכַל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וְכֹהֵן טָמֵא שֶׁאָכַל

הַשָּׁלֵם

תְּרוּמָה. וְזָר, וּטְבוּל יוֹם, וּמְחָסֵר בְּגָדִים, וּמְחָסֵר כִּפּוּרִים, וּפְרוּעֵי רֹאשׁ, וּשְׁתוּיֵי יַיִן שֶׁשִּׁמְּשׁוּ - כֻּלָּן בְּמִיתָה. אֲבָל הֶעָרֵל וְהָאוֹנֵן, וְהַיּוֹשֵׁב - הֲרֵי אֵלּוּ בְּאַזְהָרָה. בַּעַל מוּם - בְּמִיתָה; דִּבְרֵי רַבִּי וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּלֹא תַעֲשֶׂה. מְזִיד - בְּמִעִילָה. רַבִּי אוֹמֵר: בְּמִיתָה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳. זֶה הַכְּלָל: כָּל מִצְוַת ׳לֹא תַעֲשֶׂה׳ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מַעֲשֶׂה - לוֹקִין עָלֶיהָ אֶת הָאַרְבָּעִים. וְשֶׁאֵין בָּהֶן מַעֲשֶׂה - אֵין לוֹקִין עָלֶיהָ אֶת הָאַרְבָּעִים. וּשְׁאָר כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּתּוֹרָה - הֲרֵי אֵלּוּ בְּאַזְהָרָה, כְּעוֹבֵר עַל גְּזֵרַת מַלְךְ. הַמַּפֶּלֶת לְאַחַר מִלֹּאת, וְהַמַּפֶּלֶת בֵּן שְׁמוֹנָה חֳדָשִׁים אוֹ מֵת, וְגֵר שֶׁנִּתְגַּיֵּר מָהוּל, וְתִינוֹק שֶׁעוֹבֵר זְמַנּוֹ, וְחֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן שֶׁהָיוּ מְחַסְּרֵי כַּפָּרָה - מְבִיאִים קָרְבָּן וְנֶאֱכָל. סָפֵק הַפִּילָה סָפֵק לֹא הִפִּילָה, סָפֵק בֵּן קַיָּמָא סָפֵק שֶׁאֵין בֵּן קַיָּמָא, סָפֵק יֵשׁ בּוֹ מְצוּרַת אָדָם סָפֵק אֵין בּוֹ מְצוּרַת אָדָם - מְבִיאָה קָרְבָּן וְאֵין נֶאֱכָל. הַמַּפֶּלֶת בְּתוֹךְ מִלֹּאת - פְּטוּרָה מִכֻּלָּם. מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, בְּרוֹאָה אוֹר שְׁמוֹנִים וְאֶחָד שֶׁדָּמֶיהָ טְמֵאִים, וְהַמַּפֶּלֶת שְׁמוֹנִים וְאֶחָד - תְּהֵא חַיֶּבֶת בְּקָרְבָּן. מַה לִּי בֵּין יוֹם וְלַיְלָה וּבֵין דָּם לְלֵידָה? אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי: לֹא! אִם אֲמַרְתֶּם בְּיוֹם שֶׁרָאוּי לַהֲבָאַת קָרְבָּן, תֹּאמְרוּ בַּלַּיְלָה שֶׁאֵין רָאוּי לַהֲבָאַת קָרְבָּן? כְּלַפֵּי דָּמִים שֶׁאֲמַרְתֶּם, הִפְרִישׁ בֵּין דָּם לְלֵידָה, שֶׁהָרוֹאָה בְּתוֹךְ מִלֹּאת - דָּמֶיהָ טְמֵאִין, וְהַמַּפֶּלֶת בְּתוֹךְ מִלֹּאת - דָּמֶיהָ טְמֵאִין. הַמַּפֶּלֶת בְּתוֹךְ מִלֹּאת - פְּטוּרָה מִכֻּלּוֹם. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל: הֲרֵי הַמַּפֶּלֶת לְיוֹם שְׁמוֹנִים וְאֶחָד שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת תּוֹכִיחַ, שֶׁלֹּא יָצְאַת בְּשָׁעָה שֶׁרָאוּיָה לְהָבִיא בָּהּ קָרְבָּן, וְהוּא יוֹכִיחַ, הַמַּפֶּלֶת לְאוֹר שְׁמוֹנִים וְאֶחָד שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, שֶׁכֵּן יָצְאַת בְּשָׁעָה שֶׁרָאוּיָה לְהָבִיא בָּהּ קָרְבָּן - חַיֶּבֶת קָרְבָּן. אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שַׁמַּאי: לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּמַפֶּלֶת לְיוֹם שְׁמוֹנִים וְאֶחָד שֶׁהוּא מִצְטָרֵף עִם הַיּוֹם הַבָּא אַחֲרָיו, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין רָאוּי לְקָרְבַּן יָחִיד - רָאוּי לְקָרְבַּן צִבּוּר, תֹּאמַר בְּמַפֶּלֶת לְאוֹר שְׁמוֹנִים וְאֶחָד

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, שֶׁאֵין הַלַּיְלָה רָאוּי, לֹא לְקָרְבָּן יָחִיד וְלֹא לְקָרְבַּן צִבּוּר? אָמְרוּ לָהֶן בֵּית הִלֵּל: הָרֵי אָמַרְתֶּם, הַלַּיְלָה מִצְטָרֵף עִם הַיּוֹם הַבָּא אַחֲרָיו, כְּשֵׁם שֶׁחַיֶּבֶת לְיוֹם שְׁמוֹנִים וְאֶחָד - כָּךְ תְּהֵא חַיֶּבֶת לְאוֹר שְׁמוֹנִים וְאֶחָד, וְאַל יוֹכִיחַ יוֹם שְׁמוֹנִים וּשְׁנַיִם, שֶׁיָּצְאת בְּשָׁעָה שֶׁרְאוּיָה לְהָבִיא בָּהּ קָרְבָּן.

ג. הָאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ לֵידָה וְלֵידָה, זִיבָה וְזִיבָה - מְבִיאָה קָרְבָּן אֶחָד. לֵידָה וְזִיבָה - מְבִיאָה שְׁנֵי קָרְבָּנוֹת. לֵידָה סָפֵק וְלֵידָה וַדַּאי, זִיבָה סָפֵק וְזִיבָה וַדַּאי - מְבִיאָה קָרְבָּן עַל וַדַּאי שֶׁבָּהֶן יָצְאת. לֵידָה וַדַּאי, לֵידָה סָפֵק, זִיבָה וַדַּאי, זִיבָה סָפֵק - מְבִיאָה קָרְבָּן אֶחָד, וְאוֹמֶרֶת: ׳אִם הָיָה וַדַּאי - הוּא עָלָיו. אִם לָאו - הֲרֵי הוּא עַל וַדַּאי שֶׁבָּהֶן׳; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: מְבִיאָה עַל וַדַּאי שֶׁבָּהֶן יָצְאת.

ד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: נָזִיר מְחֻסָּר כַּפָּרָה לִשְׁתּוֹת יַיִן. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: גֵּר מְחֻסָּר כַּפָּרָה לֶאֱכֹל בַּזְּבָחִים.

ה. כָּל חַיָּבֵי קִינִין שֶׁבַּתּוֹרָה, חֻצְיָן חַטָּאוֹת וְחֻצְיָן עוֹלוֹת, חוּץ מִקְנוֹ שֶׁל שֵׁל גֵּר, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהֵן חוֹבָה - שְׁתֵּיהֶן הָיוּ עוֹלוֹת, רָצָה לְהָבִיא חוֹבָתוֹ מִן בְּהֵמָה - יָבִיא, הֵבִיא עוֹלוֹת בְּהֵמָה לְכִפּוּרִים - יָצָא. מְנָחוֹת וּנְסָכִין - לֹא יָצָאוּ, לֹא אָמְרוּ קֶן אֶלָּא לְהָקֵל עָלָיו. הֵבִיא לְצָרְעָתוֹ - יַחֲזֹר וְיָבִיא לְכַפָּרָתוֹ. לְנִזִּירוּתוֹ - יַחֲזֹר וְיָבִיא לְכַפָּרָתוֹ. אַרְבָּעָה מְבִיאִין עַל זְדוֹן כִּשְׁגָגָה, כֶּלֶן בְּאֹנֶס פְּטוּרִין, חוּץ מִן הַנְּזִיר.

ו. חֲמִשָּׁה מְבִיאִין קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד, יֵשׁ בָּהֶן דַּל וְעָשִׁיר, יֵשׁ בָּהֶן דַּל דַּלִּים. מְצוֹרָע וְיוֹלֶדֶת, דַּל וְעָשִׁיר - מֵבִיא אֶחָד תַּחַת אֶחָד, מְטַמֵּא מְקֻדָּשׁ דַּל דַּלִּים - מֵבִיא שְׁנַיִם תַּחַת אֶחָד, מִכָּאן אַתָּה מְחַשֵּׁב לַעֲשִׁירִית הָאֵיפָה בְּשֶׁוֶה פְּרוּטָה.

ז. מְצוֹרָע שֶׁנִּתְנַגַּע, חָזַר וְנִתְנַגַּע, חָזַר וְנִתְנַגַּע - מֵבִיא קָרְבָּן אֶחָד עַל הַכֹּל, הֵבִיא צִפָּרָיו

הַשָּׁלֵם

וְנִתְנַגַּע, הֵבִיא צִפָּרָיו וְנִתְנַגַּע - מֵבִיא קָרְבָּן עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: קָרְבָּן אֶחָד עַל הַכֹּל, עַד שֶׁיָּבִיא אֲשָׁמוֹ. הֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְנִתְנַגַּע, הֵבִיא אֲשָׁמוֹ וְנִתְנַגַּע - מֵבִיא קָרְבָּן עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: קָרְבָּן אֶחָד עַל הַכֹּל, עַד שֶׁיָּבִיא חַטָּאתוֹ. נָזִיר שֶׁנִּטְמָא וְחָזַר וְנִטְמָא, מֵבִיא קָרְבָּן אֶחָד עַל הַכֹּל. נִטְמָא יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ, וְחָזַר וְנִטְמָא יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ - מֵבִיא קָרְבָּן אֶחָד עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד; דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: קָרְבָּן אֶחָד עַל הַכֹּל, עַד שֶׁיָּבִיא חַטָּאתוֹ.

ח. הָאִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה וְלָדוֹת הַרְבֵּה, הַפִּילָה בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים נְקֵבָה, וְחָזְרָה וְהִפִּילָה בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים נְקֵבָה, הַמַּפֶּלֶת בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים נְקֵבָה, הַמַּפֶּלֶת תְּיוֹמִין - מְבִיאָה קָרְבָּן אֶחָד עַל הַכֹּל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְבִיאָה לְרֹאשׁוֹן וְאֵין מְבִיאָה לַשֵּׁנִי, מְבִיאָה לַשְּׁלִישִׁי וְאֵין מְבִיאָה לְרִבִיעִי.

ט. אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁבֵּין שַׁפְחָה חֲרוּפָה לְכָל עֲרָיוֹת: כָּל עֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה - הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין עַל זְדוֹנָן כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָן חַטָּאת, וְעַל לֹא הִוְדְּעוּ אָשָׁם תָּלוּי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשַׁפְחָה חֲרוּפָה. כָּל עֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה - עוֹשֶׂה אֶנֶס כִּרְצוֹן, שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן כְּמִתְכַּוֵּן, מְעֹרֶה כְּגוֹמֵר, וְשָׁנָה כְּדַרְכָּהּ וְשָׁלֹא כְּדַרְכָּהּ - חַיֶּבֶת עַל כָּל בִּיאָה וּבִיאָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשַׁפְחָה חֲרוּפָה. כָּל עֲרָיוֹת, עָשָׂה קָטָן כַּגָּדוֹל לְחַיֵּב עַל הַגָּדוֹל. וּבְשַׁפְחָה, אִם הָיָה קָטָן - הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. כָּל עֲרָיוֹת - שְׁנֵיהֶם לוֹקִין. וּבְשַׁפְחָה - הִיא לוֹקָה וְהוּא אֵינוֹ לוֹקֶה. כָּל עֲרָיוֹת - שְׁנֵיהֶם מְבִיאִין קָרְבָּן. וּבְשַׁפְחָה - הוּא מֵבִיא וְהִיא אֵינָהּ מְבִיאָה. כָּל עֲרָיוֹת - בְּחַטָּאת. וְשַׁפְחָה - בְּאָשָׁם. כָּל עֲרָיוֹת - בִּנְקֵבָה. וְשַׁפְחָה - בִּזָּכָר. כָּל עֲרָיוֹת - חַיָּב עַל כָּל בִּיאָה וּבִיאָה. בְּשַׁפְחָה - אַחַת עַל בִּיאוֹת הַרְבֵּה. כָּל עֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה - בֵּית דִּין חַיָּב עַל הוֹרָאָתָן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשַׁפְחָה חֲרוּפָה. כָּל עֲרָיוֹת - כֹּהֵן מָשׁוּחַ שֶׁהוֹרָה וְעָשָׂה - חַיָּב. וּבְשַׁפְחָה - עָשָׂה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הוֹרָה - מֵבִיא אָשָׁם וַדַּאי. רַבִּי

תּוֹסֶפְתָּא

יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: בִּשְׁפָחָה כְּנַעֲנִית הַכָּתוּב מְדַבֵּר, נְשׁוּאָה לְעֶבֶד כְּנַעֲנִי. אֲחֵרִים אוֹמְרִים מִשְּׁמוֹ: נְשׁוּאָה לְבֶן חוֹרִין. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: מִן הַתּוֹרָה חֲצָיָהּ שִׁפְחָה וְחֲצָיָהּ בַּת חוֹרִין - נְשׁוּאָה לְבֶן חוֹרִין.

י. הַבָּא עַל אַחַת מִכָּל עֲרָיוֹת הָאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה, הוּא בְּהֶעְלֵם אֶחָד וְהִיא בַּחֲמִשָּׁה הֶעְלֵמוֹת, הוּא מֵבִיא חַטָּאת וְהִיא מְבִיאָה חָמֵשׁ חַטָּאוֹת. כָּל עֲרָיוֹת בְּהֶעְלֵם אַחַת, וְהִיא בַּחֲמִשָּׁה הֶעְלֵמוֹת. הִיא מְבִיאָה חַטָּאת אַחַת וְהוּא מֵבִיא חָמֵשׁ חַטָּאוֹת. כָּל עֲרָיוֹת אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן - הַקָּטָן פָּטוּר. אֶחָד נַעַר וְאֶחָד יָשֵׁן - הַיָּשֵׁן פָּטוּר. אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד - הַשּׁוֹגֵג בְּחַטָּאת וְהַמֵּזִיד בְּהִכָּרֵת.

יא. חָמְשָׁה אֲשָׁמוֹת הֵן: אֶשֶׁם גְּזֵלָה, אֶשֶׁם מְעִילָה, אֶשֶׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה, אֶשֶׁם נָזִיר, וְאֶשֶׁם מְצוֹרָע. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֶשֶׁם תָּלוּי.

יב. שְׁתוּי יַיִן פּוֹסֵל בְּעֲבוֹדָה וְחַיָּב בְּמִיתָה. אֵיזֶהוּ שְׁתוּי יַיִן? כָּל שֶׁשָּׁתָה רְבִיעִית יַיִן בֶּן אַרְבָּעִים יוֹם הֵימֶנּוּ לְמַעְלָה, שָׁתָה מִגּוֹתוֹ, יֶתֶר מֵרְבִיעִית - פָּטוּר. שָׁתָה פָּחוֹת מֵרְבִיעִית בֶּן אַרְבַּע בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים - חַיָּב. בֵּין שֶׁמָּזְגוּ וּבֵין שֶׁשָּׁתָאוּ חֲצָאִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: שָׁתָאוּ כְּלוֹ כְּאֶחָד - חַיָּב. מָזְגוּ וְשָׁתָאוּ, אוֹ שָׁתָאוּ חֲצָאִין - פָּטוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל הַיַּיִן בְּמִיתָה, וְעַל הַמִּשְׁכָּרִין בְּאַזְהָרָה. לְפִיכָךְ, אִם אָכַל דְּבֶלָה קְעִילִית אוֹ שֶׁשָּׁתָה חָלָב וּדְבַשׁ - הֲרֵי זֶה לוֹקֶה אַרְבָּעִים, וְעוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. וּכְשֵׁם שֶׁאִם הָיָה כֹּהֵן פָּסוּל בַּעֲבוֹדָה - חַיָּב בָּהּ מִיתָה, כָּךְ אִם הָיָה חָכָם אוֹ תַּלְמִיד חָכָם - אָסוּר לְלַמֵּד וּלְהוֹרוֹת. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם הָיָה חָכָם - מָתָר לְלַמֵּד.

יג. הַבָּא עַל אִמּוֹ - חַיָּב מִשּׁוּם שְׁנֵי לָאוִין. הַבָּא עַל אֲחוֹת אָבִיו - חַיָּב מִשּׁוּם שְׁנֵי לָאוִין. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: יֵשׁ לִי עוֹד בָּהֶן תֹּשַׁע! כֵּיצַד? נָשָׂא אֶת הָאִשָּׁה וְחָזַר וְנָשָׂא אֶת בַּת אָחִיהָ, חָזַר וְנָשָׂא אֶת בַּת אֲחוֹתָהּ, חָזַר וּבָא עַל הַזְּקֵנָה - חַיָּב מִשּׁוּם אוֹתוֹ הַשֵּׁם, וְכֻלָּתוֹ, וְאֵשֶׁת אָחִיו וְאֵשֶׁת אֲחִי אָבִיו, וְאֵשֶׁת אִישׁ וְהַנִּדָּה. אָמְרוּ לוֹ: אֲחֵרִים שֶׁקָּרוּ לְפָנֶיךָ לֹא אָמְרוּ ׳חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ וְאִם חָמִיו׳ וְכִי מָה הָיָה עָנִין שְׁחִיטָה אֵצֶל אֲכִילָה? שֶׁרַבִּי עֲקִיבָה שָׁאַל שְׁחִיטָה וְהֵן מֵשִׁיבִין אוֹתוֹ אֲכִילָה?! אֶלָּא שֶׁרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שָׁאַל אֲכִילָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְהֶשִּׁיבוּהוּ אֲכִילָה מִתּוֹךְ אֲכִילָה, אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: בְּהֵמָה כַּשַּׁבָּת, אֶלָּא שֶׁקִּפַּחְתַּנִי בִּשְׁעַת הַדִּין.

מַסֶּכֶת כְּרִיתוּת פֶּרֶק שֵׁנִי

א. עַד אוֹמֵר: ׳חֵלֶב אָכַל׳, וְעֵד אוֹמֵר: ׳שֶׁמֶן אָכַל׳. עֵד אוֹמֵר: ׳חֵלֶב אָכַל׳. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת: ׳שֶׁמֶן אָכַל׳. אִשָּׁה אוֹמֶרֶת: ׳חֵלֶב אָכַל׳. וְאִשָּׁה אוֹמֶרֶת: ׳שֶׁמֶן אָכַל׳ - מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. עֵד אוֹמֵר לוֹ: ׳חֵלֶב אָכַלְתְּ׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳שֶׁמֶן אָכַלְתִּי׳ - פָּטוּר. שְׁנַיִם אוֹמְרִים לוֹ: ׳חֵלֶב אָכַלְתְּ׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳שֶׁמֶן אָכַלְתִּי׳ - הֵן נֶאֱמָנִין; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: הֵיאַךְ אַתָּה אוֹמֵר לָזֶה: ׳עֲמֹד וְהִתְוַדֵּה׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳כָּל עַצְמִי לֹא חָטָאתִי׳, מַה אִם יִרְצֶה וְיֹאמַר: ׳מְזִיד אָנִי׳ - אֵין נֶאֱמָן. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֵימָתַי? בִּזְמַן שֶׁהוּדוּ לָכֵן מִתְּחִלָּה, אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: ׳חֵלֶב אָכַלְתָּ׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳שֶׁמֶן אָכַלְתִּי׳, מְשֻׁגָּיעוּהוּ חָזַר וְאָמַר: ׳מֵזִיד אָנִי׳ - אֵין נֶאֱמָן.

ב. אֶחָד הָאוֹכֵל, וְאֶחָד מַמְחֶה וְשׁוֹתֶה, וְאֶחָד הַסָּךְ. אָכַל וְחָזַר וְאָכַל, וְחָזַר וְאָכַל, אִם יֵשׁ מִתְּחִלַּת אֲכִילָה רִאשׁוֹנָה וְעַד סוֹף אֲכִילָה הָאַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פְּרָס - מִצְטָרְפִין. וְאִם לָאו - אֵין מִצְטָרְפִין. שָׁתָה וְחָזַר וְשָׁתָה, וְחָזַר וְשָׁתָה, אִם יֵשׁ מִתְּחִלַּת שְׁתִיָּה רִאשׁוֹנָה וְעַד סוֹף שְׁתִיָּה אַחֲרוֹנָה כְּדֵי שְׁתִית רְבִיעִית - מִצְטָרְפִין, וְאִם לָאו - אֵין מִצְטָרְפִין. כֵּיצַד שֶׁאֲכִילָתָהּ בְּכַזַּיִת - כָּךְ שְׁתִיָּה בְּכַזַּיִת. וַאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה - אֵין מִצְטָרְפִין. הָאוֹכֵל כַּזַּיִת אֲפִלּוּ מֻחְמֶשֶׁת הַמִּינִין - הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין. אָכַל כַּחֲצִי זַיִת, וְנוֹדַע לוֹ, וְחָזַר

תּוֹסֶפְתָּא

וְאָכַל כַּחֲצִי זַיִת, אֲפִלּוּ מִמִּין אֶחָד - אֵין מִצְטָרְפִין.

ג. סָפֵק חָטָא סָפֵק לֹא חָטָא - מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. חָטָא וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵיזֶה חֵטְא חָטָא - מֵבִיא חַטָּאת. חָטָא וְנוֹדַע לוֹ חַטָּאתוֹ, שְׁכָחוֹ בְּאֵיזֶה חֵטְא חָטָא - הֲרֵי זֶה מֵבִיא חַטָּאת, וְתַשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהוּא וְתֵאָכֵל. וּמֵבִיא חַטָּאת עַל הַיְּדִיעָה, וְתִשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהוּא וְתֵאָכֵל.

ד. הַמֵּבִיא חַטָּאת עַל שְׁנֵי חֲטָאִים - תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְתִמָּכֵר, וְיָבִיא בִּדְמֵי חֻצָיָהּ לָזֶה, וּבִדְמֵי חֻצָיָהּ לָזֶה. שְׁתֵּי חֲטָאוֹת עַל חֵטְא אֶחָד - יָבִיא אֶת אֵיזוֹ מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. שְׁנֵיהֶ - תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְתִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דְּמֵיהֶ לִנְדָבָה. שְׁתֵּי חֲטָאוֹת עַל שְׁנֵי חֲטָאִים, זוֹ תִּשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהִיא, וְזוֹ תִּשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהִיא.

ה. שְׁנַיִם שֶׁהֵבִיאוּ חַטָּאת עַל שְׁנֵי חֲטָאִים - תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב, וְתִמָּכֵר, וְיָבִיא בִּדְמֵי חֻצָיָהּ לָזֶה, וּבִדְמֵי חֻצָיָהּ לָזֶה. שְׁתֵּי חֲטָאוֹת עַל חֵטְא אֶחָד - יָבִיא אֶת אֵיזוֹ מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. שְׁנֵיהֶ - תִּרְעֶה עַד שֶׁתִּסְתָּאֵב וְתִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דְּמֵיהֶ לִנְדָבָה. שְׁתֵּי חֲטָאוֹת עַל שְׁנֵי חֲטָאִים - זוֹ תִּשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהִיא, וְזוֹ תִּשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהִיא.

ו. שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעָרְבוּ חַטאוֹתֵיהֶן - חַטַּאת יָחִיד וְחַטַּאת יָחִיד, חַטַּאת צִבּוּר וְחַטַּאת צִבּוּר, חַטַּאת יָחִיד בְּחַטַּאת צִבּוּר, אֲפִלּוּ הֵן מִשְׁנֵי מִינִין - זוֹ תִּשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהִיא, וְזוֹ תִּשָּׁחֵט לִשְׁוּם מַה שֶּׁהִיא.

ז. הַמֵּבִיא חַטָּאתוֹ וּשְׁחָטָהּ, סָפַק נִזְרַק הַדָּם סָפֵק לֹא נִזְרַק הַדָּם - יָצָא. אִם הָיָה מְחֻסָּר כִּפָּרָה, סָפֵק חֲשֻׁכָּה סָפֵק לֹא חֲשֻׁכָּה - הֲרֵי זֶה מֵבִיא חַטָּאת הָעוֹף סָפֵק. שְׁנַיִם שֶׁחָטָא אֶחָד מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה, יְבִיאוּ חַטַּאת בְּשָׁתְפוּת, יִתְנוּ עָלֶיהָ וְתֵאָכֵל; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְרַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר. מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי, שֶׁזֶּה מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי, וְזֶה מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. וּמוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי בִּשְׁנַיִם, שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן מְחֻסָּר כִּפָּרָה, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶהוּ, יְבִיאוּ חַטָּאת בְּשָׁתְפוּת, וְיִתְנוּ עָלֶיהָ, וְתֵאָכֵל.

הַשָּׁלֵם

ח. שָׁכַח אֶת הַתּוֹרָה וְעָבַר עֲבֵרוֹת הַרְבֵּה - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. כֵּיצַד? הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ חֵלֶב, וְאָמַר: 'אֵין זֶה חֵלֶב שֶׁחַיַּבְנוּ עָלָיו'. הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ דָּם, וְאָמַר: 'אֵין זֶה דָּם שֶׁחַיַּבְנוּ עָלָיו' - חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. הָאוֹכֵל כַּזַּיִת חֵלֶב, כַּזַּיִת פִּגּוּל, כַּזַּיִת נוֹתָר, וְכַזַּיִת טָמֵא, בְּהֶעְלֵם אֶחָד - מֵבִיא חַטָּאת. סָפֵק אָכַל סָפֵק לֹא אָכַל - מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי.

ט. הַבָּא עַל אֲחוֹתוֹ, וְעַל אֲחוֹת אָבִיו, וְעַל אֲחוֹת אִמּוֹ, וְעַל אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ, וְעַל אֵשֶׁת אָחִיו, וְעַל אֵשֶׁת אָחִי אָבִיו, וְעַל הַנִּדָּה - מֵבִיא חַטָּאת. סָפֵק בָּא סָפֵק לֹא בָּא - מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. אִשְׁתּוֹ וַאֲחוֹתוֹ, בָּא עַל אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ עַל אֵיזוֹ בָּא; שְׁתֵּי נָשָׁיו, אַחַת נִדָּה וְאַחַת שֶׁאֵינָהּ נִדָּה, בָּא עַל אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ עַל אֵיזוֹ בָּא; חֵלֶב וְנוֹתָר לְפָנָיו, אָכַל מֵאֶחָד מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ מֵאֵיזֶה מֵהֶן אָכַל; שַׁבָּת וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, עָשָׂה מְלָאכָה בְּאֶחָד מֵהֶם, וְאֵין יָדוּעַ בְּאֵיזֶה מֵהֶן עָשָׂה; רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר אוֹמֵר: "חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא" (ויקרא ד, כג) - זֶה מִכָּל מָקוֹם. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא" - לְכְשֶׁיִּוָּדַע לוֹ חַטָּאתוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר מִן הַחַטָּאת - מְחַיְּבוּ הָיָה אָשָׁם תָּלוּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָשָׁם תָּלוּי. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְלֹא בָזֶה חַיֵּב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָשָׁם תָּלוּי, אֶלָּא סָפֵק חָטָא סָפֵק לֹא חָטָא. אֲבָל זֶה שֶׁחָטָא וַדַּאי הֵיאַךְ מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי? אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן: כָּל עַצְמוֹ בָּזֶה דִּבֵּר הַכָּתוּב, "וְלֹא יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ" (ויקרא ה, יז), וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן הַצֹּאן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נֶחְלְקוּ רַבִּי אֶלְיֶעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל הַמִּתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וְעָשָׂה כַּיּוֹצֵא בָּהּ. כֵּיצַד? אִשְׁתּוֹ וַאֲחוֹתוֹ, נִתְכַּוֵּן לָבֹא עַל זוֹ וּבָא עַל זוֹ; שְׁתֵּי

תּוֹסֶפְתָּא

נָשָׁיו, אַחַת נִדָּה וְאַחַת שֶׁאֵינָהּ נִדָּה, נִתְכַּוֵּן לָבֹא עַל זוֹ וּבָא עַל זוֹ; תְּאֵנִים וַעֲנָבִים לְפָנָיו, נִתְכַּוֵּן לְלַקֵּט תְּאֵנִים וְלִקֵּט עֲנָבִים, עֲנָבִים וְלִקֵּט תְּאֵנִים. שְׁחוֹרוֹת וְלִקֵּט לְבָנוֹת, לְבָנוֹת וְלִקֵּט שְׁחוֹרוֹת; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטְרוֹ. הָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אַף אָשָׁם תָּלוּי. רַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁזּוּרִי אוֹמֵר: לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁמִּשּׁוּם שְׁנֵי שֵׁמוֹת, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר.

ב. יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת, עָשָׂה מְלָאכָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֵינִי רוֹאֶה דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּזוֹ, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּתָב שִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, אַחַת בְּשַׁבָּת וְאַחַת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים - פָּטוּר, שֶׁאֵין שְׁנֵי יָמִים מִצְטָרְפִין לִמְלָאכָה אַחַת. אָמְרוּ לוֹ: מַכֶּה בַּפַּטִּישׁ יוֹכִיחַ! אָמַר לָהֶן: הַגַּבָּהָה הָיְתָה בְּשַׁבָּת וְהוֹרָדָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, עָשָׂה מְלָאכָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, בֵּין מִלְפָנָיו וּבֵין מֵאַחֲרָיו - פָּטוּר מֵאָשָׁם תָּלוּי, שֶׁכָּל הַיּוֹם מְכַפֵּר. עָשָׂה מְלָאכָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל שַׁבָּת, בֵּין מִלְפָנָיו וּבֵין מֵאַחֲרָיו - חַיָּב.

יא. יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, וְעָשָׂה מְלָאכָה בֵּין מִלְפָנָיו וּבֵין מֵאַחֲרָיו - פָּטוּר מֵאָשָׁם תָּלוּי, שֶׁכָּל הַיּוֹם מְכַפֵּר. עָשָׂה מְלָאכָה בַּחֲצִי הַיּוֹם; רַבִּי יִשְׁמָעֵאל מְחַיֵּב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת וְרַבִּי עֲקִיבָה פּוֹטֵר. שָׁרְבִי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: שַׁבָּת הִיא לְחַיֵּב עַל שַׁבָּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְיוֹם הַכִּפּוּרִים בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

יב. הָאוֹכֵל כַּזַּיִת דָּם מִן בְּהֵמָה, מִן חַיָּה מִן עוֹפוֹת טְהוֹרִין - מֵבִיא חַטָּאת. סָפֵק אָכַל סָפֵק לֹא אָכַל - מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי, וְאֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא דַּם שְׁחִיטָה בִּלְבַד. דַּם נְחִירָה, וְדַם הָעִכּוּר, וְדַם הַקָּזָה שֶׁהַנֶּפֶשׁ יוֹצֵאת בּוֹ - חַיָּבִין עָלָיו. דַּם הַתְּמְצִית - בְּאַזְהָרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּהִכָּרֵת. דַּם הַטְּחוֹל וְדַם הַלֵּב, דַּם כְּלָיוֹת וְדַם אֲבָרִים - הֲרֵי אֵלּוּ בְּלֹא תַעֲשֶׂה. דַּם מְהַלְּכֵי שְׁתַּיִם, דַּם בֵּיצִים, וְדַם שְׁרָצִים - אָסוּר, וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו. דַּם דָּגִים וְדַם חֲגָבִים - הֲרֵי זֶה מָתָר.

יג. הַמְחָה אֶת הַחֵלֶב וּגְמָאוֹ, הִקְפָּה אֶת הַדָּם וַאֲכָלוֹ, אִם יֵשׁ בּוֹ כַּזַּיִת - חַיָּב. נִתְעָרֵב עִם אֲחֵרִים, אִם יֵשׁ בּוֹ כַּזַּיִת - הֲרֵי זֶה חַיָּב. נִתְבַּשֵּׁל עִם אֲחֵרִים - הֲרֵי זֶה בְּנוֹתֵן טַעַם, אָכַל כַּחֲצִי זַיִת וְשָׁתָה כַּחֲצִי זַיִת מִמַּיִן אֶחָד - הֲרֵי זֶה חַיָּב.

יד. הַמֵּבִיא אָשָׁם תָּלוּי עַל סָפֵק מְעִילָה כְּדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה, וְנוֹדַע לוֹ שֶׁחָטָא, שֶׁמִּמַּיִן שֶׁמֵּבִיא עַל לֹא הוֹדַע - מֵבִיא עַל הוֹדַע. הָאִשָּׁה שֶׁהֵבִיאָה חַטָּאת הָעוֹף עַל סָפֵק לֵידָתָהּ, וְנוֹדַע לָהּ שֶׁלֹּא יָלְדָה - הֲרֵי זֶה חֹלִין. תִּתְעַנֶּה לַחֲבֵרְתָּהּ וְשֶׁיָּלְדָה וַדַּאי - תַּעֲשֶׂנָּה וַדַּאי, שֶׁמִּמַּיִן שֶׁמֵּבִיאָה עַל 'לֹא הוֹדַע' - מְבִיאָה עַל הוֹדַע, מִמִּלְיָקְתָהּ וְנוֹדַע לָהּ שֶׁמִּצָּה דָּמָהּ כַּפָּרָה - אָסוּר בָּאֲכִילָה. מִשֶּׁמִּצָּה דָּמָהּ כַּפָּרָה - אָסוּר בַּהֲנָאָה, שֶׁעַל הַסָּפֵק בָּאָה מִתְּחִלָּתָהּ, כִּפְּרָה סְפֵקָהּ וְהָלְכָה לָהּ.

מַסֶּכֶת כְּרִיתוּת פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. חֲתִיכָה שֶׁל חֵלֶב קֹדֶשׁ וַחֲתִיכָה שֶׁל חֹלִין, אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן, וְאֵין זוֹ יָדוּעַ אֵיזוֹ מֵהֶן אָכַל - מֵבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם תָּלוּי. וּכְדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה: מֵבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין. אָכַל שְׁנַיָּה - מֵבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם וַדַּאי. אָכַל אֶחָד אֶת הָרִאשׁוֹנָה, וּבָא אַחֵר וְאָכַל אֶת הַשְּׁנִיָּה - הֵן הֵן כִּדְבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, הֵן הֵן כִּדְבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי.

ב. חֲתִיכָה קֹדֶשׁ וַחֲתִיכָה חֹלִין, אָכַל אֶת הָרִאשׁוֹנָה וְחָזַר וְאָכַל אֶת הַשְּׁנִיָּה בְּהֶעְלֵם אֶחָד, מֵבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם וַדַּאי, בִּשְׁתֵּי הַעֲלָמוֹת - מֵבִיא שְׁתֵּי חַטָּאוֹת וְאָשָׁם וַדַּאי.

ג. חֲתִיכָה שֶׁל פִּגּוּל וַחֲתִיכָה שֶׁל חֹלִין, אָכַל אֶת אֶחָד מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן אָכַל - מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. אָכַל שְׁנַיָּה - מֵבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם. אָכַל אֶת הָרִאשׁוֹנָה, וּבָא אַחֵר וְאָכַל אֶת הַשְּׁנִיָּה - יָבִיא חַטָּאת בְּשֻׁתָּפוּת, וְיִתְּנֶה עָלֶיהָ וְתֹאכֵל; דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְרַבִּי יוֹסֵי,

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

פּוֹטֵר. מוֹדֶה רַבִּי יוֹסֵי, שֶׁזֶּה מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי, וְזֶה מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. חֲתִיכָה שֶׁל חֵלֶב פִּגּוּל, וַחֲתִיכָה שֶׁל חֵלִין, אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן אָכַל, מֵבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין. אָכַל שְׁנַיִם, מֵבִיא שְׁתֵּי חַטָּאוֹת. אָכַל אֶחָד אֶת הָרִאשׁוֹנָה, וּבָא אַחֵר וְאָכַל אֶת הַשְּׁנִיָּה - הֵן הֵן דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, הֵן הֵן דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי.

ד. חֲתִיכָה שֶׁל חֵלֶב פִּגּוּל וַחֲתִיכָה שֶׁל נוֹתָר. אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן אָכַל. מֵבִיא שְׁנֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִן; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מֵבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם תָּלוּי. אָכַל שְׁנַיִם - מֵבִיא שָׁלֹשׁ חַטָּאוֹת. אָכַל אֶחָד אֶת הָרִאשׁוֹנָה, וּבָא אַחֵר וְאָכַל שְׁנַיִם; הֵן הֵן דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן, הֵן הֵן דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי.

ה. חֲתִיכָה שֶׁל פִּגּוּל וַחֲתִיכָה שֶׁל נוֹתָר, אָכַל אֶת אֶחָד מֵהֶן וְאֵין יָדוּעַ אֵיזוֹ מֵהֶן אָכַל; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָכַל שְׁנַיִם - מֵבִיא שְׁתֵּי חַטָּאוֹת.

ו. חֲתִיכָה שֶׁל חֵלֶב פִּגּוּל וַחֲתִיכָה שֶׁל חֵלֶב נוֹתָר, אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אֶת אֵיזוֹ מֵהֶן אָכַל - מֵבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם תָּלוּי; וּכְדִבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מֵבִיא שְׁתֵּי חַטָּאוֹת. אָכַל שְׁנַיִם בְּהֶעְלֵם אֶחָד - מֵבִיא שְׁנֵי חַטָּאוֹת וְאָשָׁם וַדַּאי. בִּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת - מֵבִיא שָׁלֹשׁ חַטָּאוֹת וְאָשָׁם וַדַּאי.

ז. חֲתִיכָה שֶׁל חֵלֶב פִּגּוּל קֹדֶשׁ וַחֲתִיכָה שֶׁל נוֹתָר, אָכַל אֶת אַחַת מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אֶת אֵיזוֹ מֵהֶן אָכַל - מֵבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם תָּלוּי. וּכְדִבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא: מֵבִיא חַטָּאת וּשְׁנֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִן. וּכְדִבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מֵבִיא שָׁלֹשׁ חַטָּאוֹת. אָכַל שְׁנַיִם בְּהֶעְלֵם אֶחָד - מֵבִיא שָׁלֹשׁ חַטָּאוֹת וְאָשָׁם וַדַּאי. בִּשְׁנֵי הַעֲלָמוֹת - מֵבִיא אַרְבַּע חַטָּאוֹת וְאָשָׁם וַדַּאי.

מַסֶּכֶת כְּרִיתוּת פֶּרֶק רְבִיעִי

א. הָאוֹכֵל חֲמֵשׁ חֲתִיכוֹת מִזֶּבַח אֶחָד, בַּחֲמִשָּׁה תַּמְחוּיִין בְּהֶעְלֵם אֶחָד - אֵין מֵבִיא אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. וְעַל סְפֵקָן - אֵין מֵבִיא אֶלָּא אָשָׁם תָּלוּי אֶחָד. בַּחֲמִשָּׁה הַעֲלָמוֹת -

הַשָּׁלֵם

מֵבִיא חֲמֵשׁ חַטָּאוֹת. וְעַל סְפֵקָן מֵבִיא חֲמִשָּׁה אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין. רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אָכַל חֲמֵשׁ חֲתִיכוֹת מֵחֲמִשָּׁה זְבָחִים בְּהֶעְלֵם אֶחָד - אֵין מֵבִיא אֶלָּא חַטָּאת אַחַת. וְעַל סְפֵקָן - אֵין מֵבִיא אֶלָּא אָשָׁם תָּלוּי אֶחָד. זֶה הַכְּלָל: כָּל הַמֵּבִיא עַל הַוָּדָעוֹ חַטָּאת - מֵבִיא עַל לֹא הַוָּדָעוֹ אָשָׁם תָּלוּי. וְכָל שֶׁאֵין מֵבִיא עַל הַוָּדָעוֹ חַטָּאת - אֵין מֵבִיא עַל לֹא הַוָּדָעוֹ אָשָׁם. אֲבָל אִם אָכַל חֲמֵשׁ חֲתִיכוֹת מִזֶּבַח אֶחָד לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, אֲפִלּוּ בְּהֶעְלֵם אֶחָד - מֵבִיא חַטָּאת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת.

ב. הַמֵּבִיא חַטָּאת וְאָשָׁם עַל חֵטְא, וְנוֹדַע לוֹ שֶׁלֹּא חָטָא. עַד שֶׁלֹּא נִשְׁחַט - יֵצֵא וְיִרְעֶה בָּעֵדֶר, מִשֶּׁנִּשְׁחַט - תֵּעָבֵר צוּרָתוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.

ג. שׁוֹר הַנִּסְקָל, נִמְצְאוּ עֵדָיו זוֹמְמִין - מֵתָר בַּהֲנָאָה. עֶגְלָה עֲרוּפָה, נִמְצְאוּ עֵדֶיהָ זוֹמְמִין - מֻתֶּרֶת בַּהֲנָאָה. חַיְבֵי עֶגְלָה עֲרוּפָה שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּפּוּרִים - חַיָּבִין לְהָבִיא לְאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים. מְצָאוּ אֶת הַהוֹרֵג - בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ הוֹרְגִין אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר לה, לג): "וְלָאָרֶץ לֹא יְכֻפַּר לַדָּם אֲשֶׁר שֻׁפַּךְ בָּהּ כִּי אִם בְּדַם שֹׁפְכוֹ".

ד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִתְנַדֵּב אָדָם אָשָׁם תָּלוּי בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה שֶׁיִּרְצֶה, הָיָה נִקְרָא "אָשָׁם חָסִידִים". אָמְרוּ עָלָיו עַל בָּבָא בֶּן בּוּטִי, שֶׁהָיָה מִתְנַדֵּב אָשָׁם תָּלוּי בְּכָל יוֹם וְיוֹם, חוּץ מֵאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים יוֹם אֶחָד. אָמַר: הַמָּעוֹן! אִלּוּ הָיוּ מַנִּיחִים לִי - הָיִיתִי מֵבִיא, אֶלָּא אוֹמֵר: הַמְתֵּן עַד שֶׁתִּכָּנֵס לְבֵית הַסָּפֵק. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְבִיאִין אָשָׁם תָּלוּי אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁזְּדוֹנוֹ כָּרֵת וְשִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. אָשָׁם גְּזֵלָה, אָשָׁם מְעִילָה, אָשָׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה שֶׁהֵבִיאָה פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ וְיוֹם אֶחָד, שֶׁלֹּא בְּכֶסֶף שְׁקָלִים - פְּסוּלִין. הֵבִיאָן יֶתֶר עַל שְׁלֹשָׁה עָשָׂר חֹדֶשׁ וְיוֹם אֶחָד, אֲפִלּוּ הֵן זְקֵנִים - כְּשֵׁרִין. אָשָׁם נָזִיר, וְאָשָׁם מְצֹרָע, שֶׁהֵבִיאָן יֶתֶר עַל שְׁנַיִם

תּוֹסֶפְתָּא

עָשָׂר חֹדֶשׁ - פְּסוּלִין. הֶבְיאָן פָּחוֹת מִשְּׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ, אֲפִלּוּ לְיוֹם הַשְּׁמִינִי - כְּשֵׁרִין. הֶבְיאָן בְּסֶלַע, הֶבִיאָן בְּשֶׁקֶל, הֶבְיאָן בַּחֲמִשָּׁה דִינָרִין - כְּשֵׁרִין.

ה. הַמַּפְרִישׁ שְׁתֵּי סְלָעִים לְאָשָׁם, לָקַח בְּאַחַת מֵהֶן אַיִל לְאָשָׁם, אִם הָיָה יָפֶה שְׁתֵּי סְלָעִים - יִקָּרֵב אֲשָׁמוֹ, וּשְׁנִיָּה - תִּפּוֹל לִנְדָבָה. אִם לָאו - יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיָבִיא בִּדְמָיו אָשָׁם יָפֶה שְׁתֵּי סְלָעִים וּשְׁנִיָּה תִּפֹּל לִנְדָבָה. לָקַח בָּהֶן שְׁנֵי אֵילִים לְאָשָׁם, אִם הָיָה אֶחָד מֵהֶן יָפֶה שְׁנֵי סְלָעִים - יִקָּרֵב אֲשָׁמוֹ, וְהַשֵּׁנִי - יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר וְיִפְּלוּ דְמָיו לִנְדָבָה, אִם לָאו - שְׁנֵיהֶם יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ וְיָבִיא מֵהֶן אָשָׁם הַיָּפֶה שְׁתֵּי סְלָעִים, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה. לָקַח בָּהֶן שְׁנֵי אֵילִים לְחֻלִּין אֶחָד יָפֶה שְׁתֵּי סְלָעִים וְאֶחָד יָפֶה עֲשָׂרָה זוּז; הַיָּפֶה שְׁנֵי סְלָעִים - יִקָּרֵב לַאֲשָׁמוֹ, וְהַשֵּׁנִי לִמְעִילָתוֹ. אֶחָד לְאָשָׁם וְאֶחָד לְחֻלִּין, אִם הָיָה שֶׁל אָשָׁם יָפֶה שְׁנֵי סְלָעִים - יִקָּרֵב לַאֲשָׁמוֹ, וְהַשֵּׁנִי לִמְעִילָתוֹ. יָבִיא סֶלַע וַחֲמִשָּׁה מִבֵּיתוֹ. לָקַח אַיִל אֶחָד בְּסֶלַע וּפִטְּמוֹ, וַהֲרֵי הוּא יָפֶה שְׁתַּיִם - כָּשֵׁר, יָבִיא סֶלַע מִבֵּיתוֹ. הִפְרִישׁ אַיִל אֶחָד מֵעֶדְרוֹ בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁתוֹ יָפֶה סֶלַע, וּבִשְׁעַת הַקָּרָבָתוֹ יָפֶה שְׁתַּיִם - כָּשֵׁר. בִּשְׁעַת הַפָּרָשָׁה יָפֶה שְׁתַּיִם וּבִשְׁעַת הַקָּרָבָתוֹ יָפֶה סֶלַע - פָּסוּל.

ו. הַמֵּבִיא אָשָׁם תָּלוּי עַל סָפֵק חֵלֶב, וְעַל סָפֵק דָּם, וְנוֹדַע לוֹ שֶׁלֹּא חָטָא; עַד שֶׁלֹּא נִשְׁחַט - יֵצֵא וְיִרְעֶה בָּעֶדֶר. מִשֶּׁנִּשְׁחַט - תִּעָבֵר צוּרָתוֹ וְיוֹצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. הִפְרִישׁ חַטָּאת לְחֵלֶב, וְהֵבִיא לְדָם, לְדָם וְהֵבִיאָה לְחֵלֶב - הֲרֵי זֶה מָעַל וְלֹא כִפֶּר. הִפְרִישׁ מָעוֹת לְחַטָּאת הַחֵלֶב, וְהֵבִיאָן לְחַטָּאת דָּם, לְחַטָּאת דָּם וְהֵבִיאָן לְחַטָּאת חֵלֶב, בְּשׁוֹגֵג - מָעַל, לְפִיכָךְ כִּפֶּר, בְּמֵזִיד - לֹא מָעַל, לְפִיכָךְ לֹא כִפֶּר. הִפְרִישׁ עֶשִׂירִית הָאֵיפָה וְהֶעֱשִׁיר. עַד שֶׁלֹּא קִדְּשָׁהּ בִּכְלִי - הֲרֵי הִיא כְּכָל הַמְּנָחוֹת, תִּפְדֶּה וְתֵאָכֵל. מִשֶּׁקִּדְּשָׁהּ בִּכְלִי - תִּעָבֵר צוּרָתָהּ וְתֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. הִפְרִישׁ מָעוֹת לַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה, וְהֶעֱשִׁיר - יוֹסִיף

הַשָּׁלֵם

וְיִקַּח בָּהּ תּוֹרִין וּבְנֵי יוֹנָה. הִפְרִישׁ תּוֹרִין וּבְנֵי יוֹנָה, וְהֶעֱשִׁיר - סְתוּמִים יָמוּתוּ, שֶׁאֵין פִּדְיוֹן לָעוֹף. מְפֹרָשִׁים, חַטָּאת - תָּמוּת, וְעוֹלָה - תִּקָּרֵב עוֹלָה. הִפְרִישׁ מָעוֹת תּוֹרִין וּבְנֵי יוֹנָה, וְהֶעֱשִׁיר - יוֹסִיף וְיִקַּח בָּהֶן כִּשְׁבָּה וּשְׂעִירָה.

ז. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: בְּכָל מָקוֹם הַקָּדִים בְּרִיאַת שָׁמַיִם לְאָרֶץ, בְּמָקוֹם אֶחָד הוּא אוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית ב, ד): "בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם" - מְלַמֵּד שֶׁשִּׁקּוּלִין זֶה כְּזֶה. בְּכָל מָקוֹם הִקְדִּים אַבְרָהָם לָאָבוֹת, בְּמָקוֹם אֶחָד הוּא אוֹמֵר (וַיִּקְרָא כו, מב): "וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב" וְגוֹ' - מְלַמֵּד שֶׁשִּׁקּוּלִין זֶה כְּזֶה, שְׁלָשְׁתָּן. בְּכָל מָקוֹם הִקְדִּים מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, בְּמָקוֹם אֶחָד הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת ו, כו): "הוּא אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה" - מְלַמֵּד שֶׁשִּׁקּוּלִין זֶה כְּזֶה. בְּכָל מָקוֹם הִקְדִּים יְהוֹשֻׁעַ לְכָלֵב, בְּמָקוֹם אֶחָד הוּא אוֹמֵר (בְּמִדְבַּר לב, יב): "בִּלְתִּי כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן" - מְלַמֵּד שֶׁשְּׁנֵיהֶן שִׁקּוּלִין זֶה כְּזֶה.

מַסֶּכֶת מְעִילָה פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁשְּׁחָטָן בַּדָּרוֹם - מוֹעֲלִין בְּהֶן. שְׁחָטָן בַּדָּרוֹם וְקִבֵּל דָּמָן בַּצָּפוֹן, בַּצָּפוֹן וְקִבֵּל דָּמָן בַּדָּרוֹם, שָׁחַט בַּיּוֹם וְזָרַק בַּלַּיְלָה, בַּלַּיְלָה וְזָרַק בַּיּוֹם, נָתַן אֶת הַנְּתָנִין לְמַטָּה לְמַעְלָה, וְאֶת הַנְּתָנִין לְמַעְלָה לְמַטָּה, וְאֶת הַנְּתָנִין בִּפְנִים בַּחוּץ, וְאֶת הַנְּתָנִין בַּחוּץ בִּפְנִים, אוֹ שֶׁשְּׁחָטָן חוּץ לִזְמַנָּן וְחוּץ לִמְקוֹמָן - מוֹעֲלִין בָּהֶן. כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: כָּל שֶׁהָיָה לָהּ שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים - מוֹעֲלִין בָּהּ, וְכָל שֶׁלֹּא הָיָה לָהּ שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים - אֵין מוֹעֲלִין בָּהּ. פִּגֵּל בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים - מוֹעֲלִין בּוֹ, וּבְקָדָשִׁים קַלִּים - אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ. יֵשׁ נוֹתָר שֶׁמּוֹעֲלִין בּוֹ, וְיֵשׁ נוֹתָר שֶׁאֵין מוֹעֲלִין בּוֹ. כֵּיצַד? לֶן לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים - מוֹעֲלִין בּוֹ, לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ. אֲבָל טָמֵא שֶׁנִּטְמָא, בֵּין לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים וּבֵין לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַצִּיץ מְרַצֶּה עָלָיו.

תּוֹסֶפְתָּא

ב. בְּשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁיָּצָא לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, וְנִזְרַק אֶת הַדָּם עָלָיו; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מוֹעֲלִין בּוֹ, וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הָרָצָה הַצִּיץ עַל הַיּוֹצֵא, אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ, אֲבָל חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: כְּשֶׁשָּׁבַתִּי בְּכְפַר עַכּוֹ, מְצָאַנִי תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וְאָמַר לִי: בָּשָׂר שֶׁיָּצָא חוּץ לַקְּלָעִים וְנִזְרַק אֶת הַדָּם עָלָיו – הָרָצָה! וּכְשֶׁבָּאתִי וְהִרְצֵתִי הַדְּבָרִים לִפְנֵי חֲבֵרַי בַּגָּלִיל, אָמְרוּ לִי: וַהֲלֹא פָּסוּל הוּא! הָאֵיךְ מְרַצֶּה עַל הַפָּסוּל? וּבָאתִי וְהִרְצֵתִי הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, וְאָמַר לִי: הֲרֵי הַמַּפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה, וְהִפְרִישׁ אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ, וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאַת הָרִאשׁוֹנָה, וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת – מוֹעֲלִים בִּשְׁתֵּיהֶן. שְׁחָטָהּ וַהֲרֵי דָמָהּ מֻנָּח בַּכּוֹסוֹת – מוֹעֲלִין בִּשְׁתֵּיהֶן, נִזְרַק דָּמָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן – הִצִּיל אֶת הַבָּשָׂר חֲבֶרְתָּהּ מִן הַמְּעִילָה, אִם הִצִּיל אֶת הַבָּשָׂר חֲבֶרְתָּהּ מִן הַמְּעִילָה, אַף עַל פִּי שֶׁפָּסוּל, דִּין הוּא שֶׁיַּצִּיל אֶת בְּשָׂרָהּ.

ג. אֲמוּרֵי קָדְשֵׁי קָלִים שֶׁיָּצְאוּ לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים, וְנִזְרַק אֶת הַדָּם עֲלֵיהֶן; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְאֵין חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הָרָצָה הַצִּיץ עַל הַיּוֹצֵא, מוֹעֲלִין בָּהֶן וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים, כֵּיוָן שֶׁשְּׁחָטָן וְזָרַק דָּמָן – מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְחַיָּבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין פִּגּוּל בִּפְנִים. כָּל חַטָּאוֹת הַמֵּתוֹת – הַדָּמִים יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח, לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין. חַטָּאת שֶׁמֵּתָה מֵעַצְמָהּ, וְעוֹלָה שֶׁמֵּתָה מֵעַצְמָהּ – אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן. עוֹלַת הָעוֹף שֶׁמְּצָאָהּ אֶת דָּמָהּ – יָצָא מִידֵי מְעִילָה, הַנּוֹצָה וְהַמּוֹרָאָה – מוֹעֲלִין בָּהּ עַד שֶׁתֵּצֵא לְבֵית הַדֶּשֶׁן.

ד. הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לְנְזִירוּתוֹ – לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִין לְהָבִיא בְּכָלָן שְׁלָמִים. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּזְמַן שֶׁהָיוּ סְתוּמִים, אֲבָל אִם מְפֹרָשִׁין – מוֹעֲלִין בִּדְמֵי

הַשָּׁלֵם

חַטָּאת וּבִדְמֵי עוֹלָה, וְאֵין מוֹעֲלִין בִּדְמֵי שְׁלָמִים. אִם הָיְתָה בְּהֵמָה – מוֹעֲלִין בְּחַטָּאת וּבְעוֹלָה, וְאֵין מוֹעֲלִין בִּשְׁלָמִים. מֵת, הָיוּ סְתוּמִין – יִפְּלוּ לִנְדָבָה, אִם הָיוּ מְפֹרָשִׁין, דְּמֵי חַטָּאת יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח, דְּמֵי עוֹלָה וּדְמֵי שְׁלָמִים יִקָּרְבוּ. אִם הָיְתָה חַטָּאת תְּמוּתִּת, עוֹלָה וּשְׁלָמִים יִקָּרְבוּ.

ה. ״אֵלּוּ לְעוֹלָתִי וְהַשְּׁאָר לִשְׁאָר נְזִירוּתִי״, וָמֵת – דְּמֵי עוֹלָה יָבִיא עוֹלָה, וּמוֹעֲלִין בָּהֶן, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. ״אֵלּוּ לִשְׁלָמַי וְהַשְּׁאָר לִשְׁאָר נְזִירוּתִי״, וָמֵת, דְּמֵי שְׁלָמִים יָבִיא שְׁלָמִים וְאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְהַשְּׁאָר יִפְּלוּ לִנְדָבָה וּמוֹעֲלִין בָּהֶן. ״אֵלּוּ לְחַטָּאת וְהַשְּׁאָר לִשְׁאָר נְזִירוּתִי״, וָמֵת, דְּמֵי חַטָּאת יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח, וְלֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין, וְהַשְּׁאָר רוֹצֶה לְהָבִיא בָּהֶן עוֹלָה – יָבִיא. שְׁלָמִים – יָבִיא. וּמוֹעֲלִין בְּכָלָן, וְאֵין מוֹעֲלִין בְּמִקְצָתָן. הָיָה חַיָּב חַטָּאת הָעוֹף, וְאָמַר: ״הֲרֵי עָלַי עוֹלָה״ וְהִפְרִישׁ מָעוֹת, וְאָמַר: הֲרֵי אֵלּוּ לְחוֹבָתִי, רָצָה לְהָבִיא בָּהֶן חַטָּאת הָעוֹף – לֹא יָבִיא עוֹלַת הָעוֹף, מוֹעֲלִין בְּכָלָן וּמוֹעֲלִין בְּמִקְצָתָן. מֵת, הַדָּמִים יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח, מִפְּנֵי שֶׁדְּמֵי חַטָּאת מְעֹרָבִין בָּהֶן, אֵלּוּ לְחַטָּאתוֹ וְאֵלּוּ לְעוֹלָתוֹ, וְאֵלּוּ לִשְׁלָמִים, וְנִתְעָרְבוּ בּוֹ – הֲרֵי זֶה לוֹקֵחַ בָּהֶן שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת, בֵּין מְקוֹם אֶחָד וּבֵין מִשְּׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת, מְחַלֵּל דְּמֵי חַטָּאת עַל חַטָּאת, דְּמֵי עוֹלָה עַל עוֹלָה, דְּמֵי שְׁלָמִים עַל שְׁלָמִים – מוֹעֲלִין בְּכָלָן וּמוֹעֲלִין בְּמִקְצָתָן.

ו. הַזָּב וְהַזָּבָה וְהַיּוֹלֶדֶת וְהַמְצֹרָע, וְכָל חַיְבֵי קִינִין שֶׁבַּתּוֹרָה, שֶׁהִפְרִישׁ מָעוֹת, וְאָמַר: ״הֲרֵי אֵלּוּ לְחוֹבָתִי״, רָצָה לְהָבִיא בָּהֶן חַטָּאת הָעוֹף – יָבִיא, עוֹלַת הָעוֹף – יָבִיא. מוֹעֲלִין בְּכָלָן וּמוֹעֲלִין בְּמִקְצָתָן. מֵת – יִפְּלוּ לִנְדָבָה וּמוֹעֲלִין בָּהֶן.

ז. ״כִּיס מִכִּיסֵי הַקֹּדֶשׁ״, וְ״שׁוֹר מִשְּׁוָרֵי הַקֹּדֶשׁ״ – מוֹעֲלִין בְּכָלָן וּמוֹעֲלִין בְּמִקְצָתָן. כֵּיצַד הָיָה עוֹשֶׂה? מֵבִיא אֶת הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן, וְאוֹמֵר: אִם הַקֹּדֶשׁ הוּא הֲרֵי הוּא הַקֹּדֶשׁ,

תּוֹסֶפְתָּא

אִם לָאו הֶקְדֵּשׁ בְּכָל מָקוֹם מְחַלֵּל עַל זֶה. הָעֲצָמוֹת וְהַגִּידִים וְהַטְּלָפַיִם שֶׁפֵּרְשׁוּ מְקֻדָּשִׁין לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים - מוּעָלִין בָּהֶן, לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - אֵין מוּעָלִין בָּהֶן. אֲבָל גַּחֶלֶת שֶׁפָּקְעָה מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ, בֵּין לִפְנֵי חֲצוֹת בֵּין לְאַחַר חֲצוֹת - הֲרֵי זֶה לֹא יַחְזִיר, אֵין נֶהֱנִין וְלֹא מוּעָלִין בָּהֶן.

ח. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַדָּם קַל בִּתְחִלָּתוֹ חָמוּר בְּסוֹפוֹ, מִתְעָרֵב בָּאֲמָה, מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד לַנַּחַל קִדְרוֹן, וְנִמְכָּרִין לַגַּנָּנִין וּמוּעָלִין בָּהֶן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְעִילָה בַּדָּמִים. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַמַּקְדִּישׁ דָּמִים לְבֶדֶק הַבַּיִת - מוּעָלִין בָּהֶן; וּנְסָכִין, חֹמֶר בִּתְחִלָּתָן וְקַל בְּסוֹפָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: לוּל קָטָן הָיָה בֵּין הָאוּלָם לַמִּזְבֵּחַ לְמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׁ, אֶחָד לְשִׁשִּׁים וְשִׁבְעִים שָׁנָה, פְּרָחֵי כְהוּנָּה יוֹרְדִין לְשָׁם, וּמְלַקְּטִין מִשָּׁם יַיִן קָרוּשׁ כְּעִגּוּלֵי דְּבֵלָה, מַעֲלִין וְשׁוֹרְפִין אוֹתָן בְּקֹדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כט, ז): "בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַה'" - כְּשֵׁם שֶׁנִּסְיכְתּוֹ בְּקֹדֶשׁ כָּךְ שְׂרֵפָתוֹ בְּקֹדֶשׁ. וְאוֹמֵר (ישעיה ה, ב): "וַיְבַצְּרֵהוּ מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ וְגַם יֶקֶב חָצַב בּוֹ". "וַיְבַצְּרֵהוּ מִגְדָּל" - זֶה הֵיכָל. "יֶקֶב חָצַב בּוֹ" - זֶה מִזְבֵּחַ. "וְגַם יֶקֶב חָצַב בּוֹ" - זֶה הַשִּׁית. כָּל הָרְאוּי לַמִּזְבֵּחַ וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת, לְבֶדֶק הַבַּיִת וְלֹא לַמִּזְבֵּחַ, אֲפִלּוּ חֶלֶב וַאֲפִלּוּ גְּבִינָה, וַאֲפִלּוּ מוֹרֶס - מוּעָלִין בָּהֶן. הִקְדִּישׁ אֶת הַפָּרָה - מוּעָלִין בְּהֶן וְלָדָהּ וַחֲלָבָהּ. חֲמוֹרָהּ - מוּעָלִין בָּהּ וַחֲלָבָהּ, וְתַרְנְגֹלֶת מוּעָלִין בָּהּ וּבְבֵיצָה.

ט. בֵּיצַת תּוֹרִין וּמוֹרַאת הָעוֹף, וְקֻרְבָּנוֹת - לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוּעָלִין. הַמַּקְדִּישׁ תּוֹרִין לְבֶדֶק הַבַּיִת - מוּעָלִין בְּבֵיצֵיהֶן.

י. אֶשָּׁפָה - מוּעָלִין בָּהּ וּבְזִבְלָהּ. בּוֹר - מוּעָלִין בּוֹ וּבְמֵימָיו. שׁוֹבָךְ - מוּעָלִין בּוֹ וּבְיוֹנָיו. הִקְדִּישׁ רֵיקָנִין וְאַחַר כָּךְ נִתְמַלְּאוּ - מוּעָלִין בָּהֶן, וְאֵין מוּעָלִין בְּמֶה שֶּׁבְּתוֹכָן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַף מוּעָלִין בְּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ. אָמַר רַבִּי

הַשָּׁלֵם

יוֹסֵי: רוֹאֶה אֲנִי בְּכָלָן דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר, חוּץ מִן הַשָּׂדֶה וּמִן הָאֵילָן, מִפְּנֵי שֶׁדַּרְכָּן לְהִתְמַלְּאוֹת.

יא. פּוֹעֲלִין שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין בְּהֶקְדֵּשׁ - לֹא יֹאכְלוּ מִגְּרוֹגָרוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, אֲבָל אֲחֵרִים מִתְנַדְּבִין לָהֶן. וְכֵן פָּרָה שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה בְּהֶקְדֵּשׁ - לֹא תֹּאכַל מִכַּרְשִׁינֵי הֶקְדֵּשׁ, אֲבָל אֲחֵרִים מִתְנַדְּבִין לָהּ. הִקְדִּישׁ אֶת הַפָּרָה וְאֶת הַכַּרְשִׁינִין וְאֶת הֶעָמִיר - אֵין אוֹמְרִים תֹּאכַל פָּרָה זוֹ אֶת הַכַּרְשִׁינִין וְאֶת הֶעָמִיר, אֲבָל אֲחֵרִים מִתְנַדְּבִין לָהּ. פּוֹעֵל שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה, בֵּין בְּמָנָה בֵּין בְּמֵאתַיִם, לֹא יֹאמַר: 'תְּנוּ לִי פָּרָה זוֹ בְּמָנָה וְטַלִּית זוֹ בַּחֲמִשִּׁים זוּז', שֶׁאֵין הֶקְדֵּשׁ מִתְחַלֵּל עַל מְלָאכָה אֶלָּא עַל הַמָּעוֹת בִּלְבַד. כֵּיצַד הֵן עוֹשִׂין? מַפְרִישִׁין שָׂכָר הָאוּמָנִין, מְחַלְּקִין אוֹתָן עַל מָעוֹת הָאוּמָנִין, וְנוֹתְנִין אוֹתָן לָאוּמָנִין בְּשָׂכָרָן, וְחוֹזְרִין וְלוֹקְחִין אוֹתָן מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה. הַזֶּבֶל וְהַפֶּרֶשׁ שֶׁל מֻקְדָּשִׁין - הֲרֵי אֵלּוּ אֲסוּרִין וְיִפָּלוּ דִּמֵיהֶן לַלִּשְׁכָּה.

יב. הַדֶּדֶר בְּצִלּוֹ שֶׁל שׁוֹבָךְ וּבְצִלּוֹ שֶׁל מְעָרָה - לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוּעָלִין. וְשִׁבַּקְרְקָעוֹת - מוּעָלִין בָּהֶם. מַיִם שֶׁבְּחָבִית - אֵין מוּעָלִין בָּהֶן. נוֹתְנִין לִצְלוֹחִיתָהּ - מוּעָלִין בָּהֶן. אֲבָל חָבִית וּצְלוֹחִית עַצְמָם - מוּעָלִין בָּהֶן, מִפְּנֵי שֶׁגּוּפָן הֶקְדֵּשׁ. הִקְדִּישׁ חֹרֶשׁ לְקוֹרוֹת - מוּעָלִין בְּקוֹרוֹת, וּמוּעָלִין בְּשִׁפּוּד וּבִנְמוּיָה. אֲבָל גִּזְבְּרִין שֶׁלָּקְחוּ חֹרֶשׁ לְעֵצִים - מוּעָלִין בְּעֵצִים, וְאֵין מוּעָלִין לֹא בְּשִׁפּוּד וְלֹא בְּנִמוּיָה.

יג. הַמַּפְרִישׁ שִׁקְלוֹ וְהוֹצִיאוּ - הֲרֵי זֶה מָעַל. הַמַּפְרִישׁ שִׁקְלוֹ לַחֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה מָעַל. לָקַח בּוֹ קְנֵי זָבִין, קְנֵי זָבוֹת, וְקְנֵי יוֹלְדוֹת, הַמֵּבִיא חַטָּאתוֹ וַאֲשָׁמוֹ וּפִסְחוֹ מִן הַהֶקְדֵּשׁ, הַשּׁוֹקֵל שִׁקְלוֹ מִן הַקֹּדֶשׁ - כֵּיוָן שֶׁלָּקַח מָעַל. דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא מָעַל עַד שֶׁיְּזָרְקוּ דָּמִים.

יד. מִכָּאן אָמְרוּ: אֵין מְבִיאִין מְנָחוֹת וּנְסָכִים, וּמִנְחַת בְּהֵמָה, וְלַחְמָהּ שֶׁל תּוֹדָה מִן הַטֶּבֶל וּמִן הַתְּרוּמָה מִמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן

תּוֹסֶפְתָּא

שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ, מִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, מִן הַמְּדֻמָּע וּמִן הֶחָדָשׁ מִפְּרוֹת שְׁבִיעִית. וְאִם הֵבִיא - לֹא מָעַל, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מֵעֲרֵלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם.

טו. כַּחֲצִי פְּרוּטָה מִקֶּדְשֵׁי מִזְבֵּחַ וְכַחֲצִי פְּרוּטָה מִקֶּדְשֵׁי בֶּדֶק הַבַּיִת - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְמַעֲלָה. עוֹלָה וְאָמוּרִין - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְמַעֲלָן בַּחוּץ, לְחַיֵּב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. עוֹלָה וּנְסָכֶיהָ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְמַעֲלָן בַּחוּץ, וּלְחַיֵּב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. עוֹלָה וּנְסָכֶיהָ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְמַעֲלָן בַּחוּץ וּלְחַיֵּב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. תּוֹדָה וְלַחְמָהּ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְמַעְלָן בַּחוּץ, וּלְחַיֵּב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר וְכַחֲצִי זַיִת לֶחֶם - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְפַגֵּל בַּלֶּחֶם, אֲבָל לֹא בַבָּשָׂר. פִּגּוּל בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. נוֹתָר - בֵּין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וּבֵין קָדָשִׁים קַלִּים - אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. כָּל הַמַּשְׁקִין - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לִרְבִיעִית, וְלִשְׁפִיכַת שַׁבָּת. הַשֶּׁרֶץ - דָּמוֹ בְּשָׂרוֹ וְאִמּוּרָיו מִצְטָרְפִין לְכַעֲדָשָׁה. כָּל הָאֲסוּרִין בְּנָזִיר - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְכַזַּיִת. כַּחֲצִי זַיִת מִן בְּהֵמָה טְהוֹרָה בְּחַיֶּיהָ וְכַחֲצִי זַיִת בְּמִיתָתָהּ - הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין. וְכַחֲצִי זַיִת מִן בְּהֵמָה טְמֵאָה בְּחַיֶּיהָ וְכַחֲצִי זַיִת בְּמִיתָתָהּ - אֵין מִצְטָרְפִין. כַּחֲצִי זַיִת מִן בְּהֵמָה טְהוֹרָה וְכַחֲצִי זַיִת מִן בְּהֵמָה טְמֵאָה, בֵּין בְּחַיֶּיהָן וּבֵין בְּמִיתָתָן - אֵין מִצְטָרְפִין.

טז. כָּל הַמִּתִּים מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְכַזַּיִת. כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר, וְכַחֲצִי זַיִת נֵצֶל - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. וּשְׁאָר כָּל הַטֻּמְאוֹת שֶׁבַּמַּת - אֵין מִצְטָרְפוֹת זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁווּ בִּשְׁעוּרִין. כַּחֲצִי זַיִת בָּשָׂר וְכַחֲצִי זַיִת חֶלְב - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, לְחַיֵּב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם אוֹכֶל וּמִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. אַבְנֵי בַּיִת מְנֻגָּע, וְעֵצָיו, וַעֲפָרוֹ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַבֶּגֶד, וְהַשַּׂק, וְהָעוֹר, וְהַמַּפָּץ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁשָּׁווּ טֶפַח עַל טֶפַח מִשֵּׁם קִצּוּעַ.

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת מְעִילָה פֶּרֶק שֵׁנִי

א. הַנֶּהֱנֶה וְהַפּוֹגֵם בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הֶקְדֵּשׁ - מוֹעֵל, נֶהֱנָה וְלֹא פָּגַם, פָּגַם וְלֹא נֶהֱנָה - הֲרֵי זֶה לֹא מָעַל, עַד שֶׁיֵּהָנֶה וְיִתְכַּוֵּן לֶהָנוֹת, עַד שֶׁתְּהֵא הֲנָאתוֹ וּפְגִימָתוֹ כְּאֶחָד, בְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לִיפָּגֵם, וּבְשָׁעָה שֶׁנֶּהֱנָה פָּגַם וּבְשָׁלִיחַ שֶׁעָשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אִם נֶהֱנָה - אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָּגַם - מָעַל. מוֹדֶה רַבִּי עֲקִיבָה לַחֲכָמִים, בַּדְּבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶם פְּגַם, כְּגוֹן הַשִּׁירִים וְנָזְמִים קַטְלָאוֹת וְטַבָּעוֹת, שֶׁאִם נֶהֱנָה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָּגַם - מָעַל. מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי עֲקִיבָה, בְּדְבָרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן פְּגַם, שֶׁאִם נֶהֱנָה וְלֹא פָּגַם - שֶׁלֹּא מָעַל. נָטַל קְרֻדּוֹם שֶׁל הֶקְדֵּשׁ וּבָקַע בּוֹ, אִם נֶהֱנָה וּפָגַם בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה - מָעַל. אִם לְאוֹ - לֹא מָעַל. בָּא חֲבֵרוֹ וּבָקַע בּוֹ - כֻּלָּן מָעֲלוּ. נְטָלוֹ הָרִאשׁוֹן וְנָתַנוֹ לַשֵּׁנִי - הָרִאשׁוֹן מָעַל וְהַשֵּׁנִי לֹא מָעַל. נָטַל חֲמוֹר שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, וְרָכַב עָלָיו, אִם נֶהֱנָה וּפָגַם בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה - מָעַל, וְאִם לְאוֹ - לֹא מָעַל. בָּא חֲבֵרוֹ וְרָכַב - כֻּלָּן מָעֲלוּ. נְטָלוֹ הָרִאשׁוֹן וְנָתְנוֹ לַשֵּׁנִי - הָרִאשׁוֹן מָעַל וְהַשֵּׁנִי לֹא מָעַל. נָטַל אֶבֶן שֶׁל הֶקְדֵּשׁ וּבְנָאָהּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, קוֹרָה וְקֵירָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ - הֲרֵי זֶה לֹא מָעַל עַד שֶׁיְּדוּר תַּחְתֶּיהָ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. נָטַל פְּרוּטָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, וְאָמַר: הֲרֵי הִיא שֶׁלּוֹ - לֹא אָמַר כְּלוּם, עַד שֶׁיּוֹצִיאֶנָּה לְחֻלִּין. נְתָנוֹ לַסַּפָּר, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא סִפֵּר - מָעַל. וּבְעוֹלָה, נְתָנוֹ לַחֲבֵרוֹ, וְחֲבֵרוֹ לַחֲבֵרוֹ - כֻּלָּן מָעֲלוּ.

ב. אֵין הַמּוֹעֵל אַחַר הַמּוֹעֵל בְּמֻקְדָּשִׁין אֶלָּא בְּהֵמָה. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: בְּהֵמָה וּכְלֵי שָׁרֵת. הַנֶּהֱנֶה מֵחַטָּאת כְּשֶׁהִיא חַיָּה - לֹא מָעַל עַד שֶׁיִּפְגֹּם כְּשֶׁהִיא מֵתָה, כֵּיוָן שֶׁנֶּהֱנָה מָעַל, שֶׁאֵין פְּגַם לְמִיתָה. נֶהֱנָה וְלֹא פָּגַם, פָּגַם וְלֹא נֶהֱנָה - הֲרֵי זֶה לֹא מָעַל עַד שֶׁתְּהֵא הֲנָאתוֹ וּפְגִימָתוֹ כְּאֶחָד, וּבְתָלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע וּבְשָׁלִיחַ בִּשְׁעַת שְׁלִיחוּתוֹ. הִקְדִּישׁ בָּשָׂר לְאוֹרְחִין, וְאָמַר לוֹ: ׳תֵּן לָהֶן חֲתִיכָה חֲתִיכָה׳, וְהוּא אוֹמֵר: ׳טְלוּ שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם׳,

תּוֹסֶפְתָּא

וְהֵן נָטְלוּ שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ - כֻּלָּן מָעֲלוּ, וּבְעוֹלָה - לֹא מָעֲלוּ אֶלָּא אוֹכְלִין בִּלְבַד.

ג. ׳פְּרוּטָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ יֵשׁ לִי בַּחֲלוֹן׳, וְהָלַךְ הַבֵּן וְהוֹצִיאָהּ - הַבֵּן מָעַל וְהָאָב לֹא מָעַל. אִם אָמַר לוֹ אָבִיו: ׳צֵא וְטוֹל׳ - הָאָב מָעַל וְהַבֵּן לֹא מָעַל. נָתַן לוֹ פְּרוּטָה, וְאָמַר לוֹ: ׳צֵא וְקַח לִי מֶקַח מִן הַשּׁוּק׳, וְנִזְכַּר בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהוּא שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, וְלֹא נִזְכַּר הַשְּׁלִיחַ - שָׁלִיחַ מָעַל, נִזְכְּרוּ שְׁנֵיהֶן - שְׁנֵיהֶן לֹא מָעֲלוּ, וְחָנְוָנִי מָעַל, כְּשֶׁיּוֹצֵא נִזְכְּרוּ שְׁלָשְׁתָּן - לֹא מָעַל וְהַמֶּקַח תָּפוּס לַהֶקְדֵּשׁ, כֵּיצַד יַעֲשֶׂה? יוֹצִיא אֶת חֲבֵרוֹ יְדֵי מְעִילָה, נוֹטֵל פְּרוּטָה אוֹ כְלִי, אוֹמֵר: ׳פְּרוּטָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִיא - מִתְחַלֶּלֶת עַל סֶלַע זוֹ, וְעַל קִתּוֹן זֶה, וְעַל טַלִּית זוֹ׳; שֶׁהֶקְדֵּשׁ חָל עַל הַכֹּל. אֵין חָל, לֹא עַל הָעֲבָדִים, וְלֹא עַל שְׁטָרוֹת, וְלֹא עַל קַרְקָעוֹת.

ד. נָתַן לוֹ פְּרוּטָה, וְאָמַר: ׳הָבֵא לִי בְּחֻצְיָהּ נֵרוֹת וּבְחֻצְיָהּ פְּתִילוֹת׳, וְהָלַךְ וְהֵבִיא לוֹ בְּכֻלָּהּ נֵרוֹת, בְּכֻלָּהּ פְּתִילוֹת - שְׁנֵיהֶם לֹא מָעֲלוּ. בַּעַל הַבַּיִת שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וְשָׁלִיחַ שֶׁלֹּא שִׁנָּה שְׁלִיחוּתוֹ - בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. אֲבָל נָתַן לוֹ מָעָה כֶּסֶף, וְאָמַר לוֹ: הָבֵא לִי בְּכֻלָּהּ נֵרוֹת, בְּכֻלָּהּ פְּתִילוֹת, וְהָלַךְ וְהֵבִיא לוֹ בְּחֻצְיָהּ נֵרוֹת וּבְחֻצְיָהּ פְּתִילוֹת - שְׁנֵיהֶם מָעֲלוּ, בַּעַל הַבַּיִת שֶׁנַּעֲשָׂה שְׁלִיחוּתוֹ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. וְשָׁלִיחַ שֶׁשִּׁנָּה שְׁלִיחוּתוֹ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. אֲבָל אָמַר לוֹ: ׳הָבֵא לִי מִיּוֹסֵף׳ וְהֵבִיא לוֹ מִשִּׁמְעוֹן, ׳מִשִּׁיחִין׳ וְהֵבִיא מִצִּפּוֹרִי - הַשָּׁלִיחַ מָעַל. נָתַן לוֹ שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת, וְאָמַר לוֹ: ׳הָבֵא לִי אֶתְרוֹג׳, וְהָלַךְ וְהֵבִיא לוֹ בִּפְרוּטָה אֶתְרוֹג, וּבִפְרוּטָה שְׁנַיָּה רִמּוֹן - שְׁנֵיהֶן מָעֲלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּעַל הַבַּיִת לֹא מָעַל, שֶׁאוֹמֵר: ׳אֶתְרוֹג גָּדוֹל הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ וְהֵבֵאתָ לִי קָטָן רַע׳. נָתַן לוֹ דִּינָר זָהָב, וְאָמַר לוֹ: ׳הָבֵא לִי חָלוּק׳, וְהָלַךְ וְהֵבִיא לוֹ בִּשְׁלִישׁ חָלוּק, וּבִשְׁלִישׁ טַלִּית - שְׁנֵיהֶן מָעֲלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בַּעַל הַבַּיִת לֹא מָעַל, שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ - ׳לֶחָלוּק גָּדוֹל הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ וְהֵבֵאתָ לִי קָטָן רַע׳. וּמוֹדֶה רַבִּי יְהוּדָה בְּקַטְנִית, שֶׁשְּׁנֵיהֶן מָעֲלוּ, שֶׁקַּטְנִית שֶׁל סֶלַע כְּקַטְנִית שֶׁל פְּרוּטָה.

הַשָּׁלֵם

ה. הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל שֻׁלְחָנִי: אִם צְרוּרִין - לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא - לֹא מָעַל. אִם מְתָרִין - יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא - מָעַל. אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת - בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא - לֹא מָעַל. חֲנָוָנִי כְּבַעַל הַבַּיִת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּשֻׁלְחָנִי.

יואל פרק ב

א תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן וְהָרִיעוּ בְּהַר קָדְשִׁי יִרְגְּזוּ כֹּל
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ כִּי־בָא יוֹם־יְהוָה כִּי קָרוֹב: **ב** יוֹם
חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל כְּשַׁחַר פָּרֻשׂ עַל־
הֶהָרִים עַם רַב וְעָצוּם כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה מִן־הָעוֹלָם
וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסֵף עַד־שְׁנֵי דּוֹר וָדוֹר: **ג** לְפָנָיו
אָכְלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו תְּלַהֶטֶ לֶהָבָה כְּגַן־עֵדֶן הָאָרֶץ
לְפָנָיו וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם־פְּלֵיטָה לֹא־
הָיְתָה לוֹ: **ד** כְּמַרְאֵה סוּסִים מַרְאֵהוּ וּכְפָרָשִׁים כֵּן
יְרוּצוּן: **ה** כְּקוֹל מַרְכָּבוֹת עַל־רָאשֵׁי הֶהָרִים
יְרַקֵּדוּן כְּקוֹל לַהַב אֵשׁ אֹכְלָה קֶשׁ כְּעַם עָצוּם
עֶרוּךְ מִלְחָמָה: **ו** מִפָּנָיו יָחִילוּ עַמִּים כָּל־פָּנִים
קִבְּצוּ פָּארוּר: **ז** כִּגִבּוֹרִים יְרֻצוּן כְּאַנְשֵׁי מִלְחָמָה
יַעֲלוּ חוֹמָה וְאִישׁ בִּדְרָכָיו יֵלֵכוּן וְלֹא יְעַבְּטוּן
אָרְחוֹתָם: **ח** וְאִישׁ אָחִיו לֹא יִדְחָקוּן גֶּבֶר
בִּמְסִלָּתוֹ יֵלֵכוּן וּבְעַד הַשֶּׁלַח יִפֹּלוּ לֹא
יִבְצָעוּ: **ט** בָּעִיר יָשֹׂקוּ בַּחוֹמָה יְרֻצוּן בַּבָּתִּים יַעֲלוּ
בְּעַד הַחַלּוֹנִים יָבֹאוּ כַּגַּנָּב: **י** לְפָנָיו רָגְזָה אֶרֶץ
רָעֲשׁוּ שָׁמַיִם שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ
נָגְהָם: **יא** וַיהוָה נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ כִּי רַב מְאֹד
מַחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֹשֵׂה דְבָרוֹ כִּי־גָדוֹל יוֹם־יְהוָה
וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יְכִילֶנּוּ: **יב** וְגַם־עַתָּה נְאֻם־יְהוָה
שֻׁבוּ עָדַי בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְצוֹם וּבִבְכִי
וּבְמִסְפֵּד: **יג** וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל־בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־הָרָעָה: **יד** מִי יוֹדֵעַ
יָשׁוּב וְנִחַם וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה וָנֶסֶךְ
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: {פ}
טו תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ
עֲצָרָה: **טז** אִסְפוּ־עָם קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְצוּ זְקֵנִים
אִסְפוּ עוֹלָלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא חָתָן מֵחִדְרוֹ וְכַלָּה
מֵחֻפָּתָהּ: **יז** בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ יִבְכּוּ הַכֹּהֲנִים
מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה עַל־עַמֶּךָ וְאַל־
תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ
בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: **יח** וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ
וַיַּחְמֹל עַל־עַמּוֹ: **יט** וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר לְעַמּוֹ הִנְנִי
שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת־הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וּשְׂבַעְתֶּם
אֹתוֹ וְלֹא־אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה בַּגּוֹיִם: **כ** וְאֶת־
הַצְּפוֹנִי אַרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל־אֶרֶץ צִיָּה
וּשְׁמָמָה אֶת־פָּנָיו אֶל־הַיָּם הַקַּדְמֹנִי וְסֹפוֹ אֶל־הַיָּם
הָאַחֲרוֹן וְעָלָה בָאְשׁוֹ וְתַעַל צַחֲנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל
לַעֲשׂוֹת: **כא** אַל־תִּירְאִי אֲדָמָה גִּילִי וּשְׂמָחִי כִּי־
הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת: **כב** אַל־תִּירְאוּ בַּהֲמוֹת שָׂדָי
כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת מִדְבָּר כִּי־עֵץ נָשָׂא פִרְיּוֹ תְּאֵנָה
וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם: **כג** וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם כִּי־נָתַן לָכֶם אֶת־הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד
לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן: **כד** וּמָלְאוּ
הַגְּרָנוֹת בָּר וְהֶשִׁיקוּ הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ
וְיִצְהָר: **כה** וְשִׁלַּמְתִּי לָכֶם אֶת־הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל
הָאַרְבֶּה הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם חֵילִי הַגָּדוֹל אֲשֶׁר
שִׁלַּחְתִּי בָּכֶם: **כו** וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם
אֶת־שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם
לְהַפְלִיא וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: **כז** וִידַעְתֶּם כִּי
בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד
וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: {פ}

יואל פרק ג

א וְהָיָה אַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁפֹּךְ אֶת־רוּחִי עַל־כָּל־בָּשָׂר
וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחֲלֹמוּן

בַּחוּרֵיכֶם חֶזְיֹנוֹת יִרְאוּ: **ב** וְגַם עַל־הָעֲבָדִים וְעַל־
הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים הָהֵמָּה אֶשְׁפּוֹךְ אֶת־
רוּחִי: **ג** וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ
וְתִימְרוֹת עָשָׁן: **ד** הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ וְהַיָּרֵחַ
לְדָם לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא: **ה** וְהָיָה
כָּל אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְהַר־צִיּוֹן
וּבִירוּשָׁלַם תִּהְיֶה פְלֵיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
וּבַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר יְהוָה קֹרֵא:

יואל פרק ד

א כִּי הִנֵּה בַיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא אֲשֶׁר
אשוב אָשִׁיב אֶת־שְׁבוּת יְהוּדָה
וִירוּשָׁלִָם: **ב** וְקִבַּצְתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהוֹרַדְתִּים
אֶל־עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט וְנִשְׁפַּטְתִּי עִמָּם שָׁם עַל־עַמִּי
וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצִי
חִלָּקוּ: **ג** וְאֶל־עַמִּי יַדּוּ גוֹרָל וַיִּתְּנוּ הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה
וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ בַיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ: **ד** וְגַם מָה־אַתֶּם לִי צֹר
וְצִידוֹן וְכֹל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת הֲגְמוֹל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים
עָלָי וְאִם־גֹּמְלִים אַתֶּם עָלַי קַל מְהֵרָה אָשִׁיב
גְּמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם: **ה** אֲשֶׁר־כַּסְפִּי וּזְהָבִי לְקַחְתֶּם
וּמַחֲמַדַּי הַטּוֹבִים הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵיכֶם: **ו** וּבְנֵי
יְהוּדָה וּבְנֵי יְרוּשָׁלִַם מְכַרְתֶּם לִבְנֵי הַיְוָנִים לְמַעַן
הַרְחִיקָם מֵעַל גְּבוּלָם: **ז** הִנְנִי מְעִירָם מִן־הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר־מְכַרְתֶּם אֹתָם שָׁמָּה וַהֲשֵׁבֹתִי גְמֻלְכֶם
בְּרֹאשְׁכֶם: **ח** וּמָכַרְתִּי אֶת־בְּנֵיכֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם
בְּיַד בְּנֵי יְהוּדָה וּמְכָרוּם לִשְׁבָאִים אֶל־גּוֹי רָחוֹק
כִּי יְהוָה דִּבֵּר: {פ}
ט קִרְאוּ־זֹאת בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ מִלְחָמָה הָעִירוּ
הַגִּבּוֹרִים יִגְּשׁוּ יַעֲלוּ כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה: **י** כְּתֻתוּ
אִתֵּיכֶם לַחֲרָבוֹת וּמַזְמְרֹתֵיכֶם לְרֻמָחִים הַחַלָּשׁ
יֹאמַר גִּבּוֹר אָנִי: **יא** עוּשׁוּ וָבֹאוּ כָּל־הַגּוֹיִם מִסָּבִיב
וְנִקָּבְצוּ שָׁמָּה הַנְחֵת יְהוָה גִּבּוֹרֶיךָ: **יב** יֵעֹרְרוּ וְיַעֲלוּ
הַגּוֹיִם אֶל־עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט כִּי שָׁם אֵשֵׁב לִשְׁפֹּט
אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם מִסָּבִיב: **יג** שִׁלְחוּ מַגָּל כִּי בָשַׁל
קָצִיר בֹּאוּ רְדוּ כִּי־מָלְאָה גַּת הֵשִׁיקוּ הַיְקָבִים כִּי
רַבָּה רָעָתָם: **יד** הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ
כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ: **טו** שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ
קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ נָגְהָם: **טז** וַיהוָה מִצִּיּוֹן
יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלִַם יִתֵּן קוֹלוֹ וְרָעֲשׁוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וַיהוָה מַחֲסֶה לְעַמּוֹ וּמָעוֹז לִבְנֵי
יִשְׂרָאֵל: **יז** וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שֹׁכֵן
בְּצִיּוֹן הַר־קָדְשִׁי וְהָיְתָה יְרוּשָׁלִַם קֹדֶשׁ וְזָרִים לֹא־
יַעַבְרוּ־בָהּ עוֹד: {ס} **יח** וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִטְּפוּ
הֶהָרִים עָסִיס וְהַגְּבָעוֹת תֵּלַכְנָה חָלָב וְכָל־אֲפִיקֵי
יְהוּדָה יֵלְכוּ מָיִם וּמַעְיָן מִבֵּית יְהוָה יֵצֵא וְהִשְׁקָה
אֶת־נַחַל הַשִּׁטִּים: **יט** מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה תִּהְיֶה
וֶאֱדוֹם לְמִדְבַּר שְׁמָמָה תִּהְיֶה מֵחֲמַס בְּנֵי יְהוּדָה
אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ דָם־נָקִיא בְּאַרְצָם: **כ** וִיהוּדָה לְעוֹלָם
תֵּשֵׁב וִירוּשָׁלִַם לְדֹר וָדֹר: **כא** וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא־
נִקֵּיתִי וַיהוָה שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן: {ש}

עמוס פרק א

א דִּבְרֵי עָמוֹס אֲשֶׁר־הָיָה בַּנֹּקְדִים מִתְּקוֹעַ אֲשֶׁר
חָזָה עַל־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי | עֻזִּיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבִימֵי
יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שְׁנָתַיִם לִפְנֵי
הָרַעַשׁ: **ב** וַיֹּאמַר | יְהוָה מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלִַם
יִתֵּן קוֹלוֹ וְאָבְלוּ נְאוֹת הָרֹעִים וְיָבֵשׁ רֹאשׁ הַכַּרְמֶל:
{פ}
ג כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי דַמֶּשֶׂק וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־דּוּשָׁם בַּחֲרִצוֹת הַבַּרְזֶל

אֶת־הַגִּלְעָד: **ד** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּבֵית חֲזָאֵל וְאָכְלָה
אַרְמְנוֹת בֶּן־הֲדָד: **ה** וְשָׁבַרְתִּי בְּרִיחַ דַּמֶּשֶׂק
וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מִבִּקְעַת־אָוֶן וְתֹמֵךְ שֵׁבֶט מִבֵּית
עֵדֶן וְגָלוּ עַם־אֲרָם קִירָה אָמַר יְהוָה: {פ}
ו כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי עַזָּה וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־הַגְלוֹתָם גָּלוּת שְׁלֵמָה
לְהַסְגִּיר לֶאֱדוֹם: **ז** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת עַזָּה
וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ: **ח** וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מֵאַשְׁקְלוֹן וְתֹמֵךְ שֵׁבֶט מֵאַשְׁדּוֹד
וְאָבְדוּ שְׁאֵרִית פְּלִשְׁתִּים אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}
ט כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי־צֹר וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־הַסְגִּירָם גָּלוּת שְׁלֵמָה
לֶאֱדוֹם וְלֹא זָכְרוּ בְּרִית אַחִים: **י** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ
בְּחוֹמַת צֹר וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ: {פ}
יא כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי אֱדוֹם וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־רָדְפּוֹ בַחֶרֶב אָחִיו וְשִׁחֵת
רַחֲמָיו וַיִּטְרֹף לָעַד אַפּוֹ וְעֶבְרָתוֹ שָׁמְרָה
נֶצַח: **יב** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בִּתֵּימָן וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת
בָּצְרָה: {פ}
יג כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי בְנֵי־עַמּוֹן
וְעַל־אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־בְּקָעָם הָרוֹת
הַגִּלְעָד לְמַעַן הַרְחִיב אֶת־גְּבוּלָם: **יד** וְהִצַּתִּי אֵשׁ
בְּחוֹמַת רַבָּה וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ בְּתְרוּעָה בְּיוֹם
מִלְחָמָה בְּסַעַר בְּיוֹם סוּפָה: **טו** וְהָלַךְ מַלְכָּם
בַּגּוֹלָה הוּא וְשָׂרָיו יַחְדָּו אָמַר יְהוָה: {פ}

עמוס פרק ב

א כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי מוֹאָב וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־שָׂרְפּוֹ עַצְמוֹת מֶלֶךְ־
אֱדוֹם לַשִּׂיד: **ב** וְשִׁלַּחְתִּי־אֵשׁ בְּמוֹאָב וְאָכְלָה
אַרְמְנוֹת הַקְּרִיּוֹת וּמֵת בְּשָׁאוֹן מוֹאָב בִּתְרוּעָה
בְּקוֹל שׁוֹפָר: **ג** וְהִכְרַתִּי שׁוֹפֵט מִקִּרְבָּהּ וְכָל־
שָׂרֶיהָ אֶהֱרֹג עִמּוֹ אָמַר יְהוָה: {פ}
ד כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יְהוּדָה וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־מָאֲסָם אֶת־תּוֹרַת יְהוָה
וְחֻקָּיו לֹא שָׁמָרוּ וַיַּתְעוּם כִּזְבִיהֶם אֲשֶׁר־הָלְכוּ
אֲבוֹתָם אַחֲרֵיהֶם: **ה** וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בִּיהוּדָה
וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת יְרוּשָׁלִָם: {פ}
ו כֹּה אָמַר יְהוָה עַל־שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־
אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק
וְאֶבְיוֹן בַּעֲבוּר נַעֲלָיִם: **ז** הַשֹּׁאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ
בְּרֹאשׁ דַּלִּים וְדֶרֶךְ עֲנָוִים יַטּוּ וְאִישׁ וְאָבִיו יֵלְכוּ
אֶל־הַנַּעֲרָה לְמַעַן חַלֵּל אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי: **ח** וְעַל־
בְּגָדִים חֲבֻלִים יַטּוּ אֵצֶל כָּל־מִזְבֵּחַ וְיֵין עֲנוּשִׁים
יִשְׁתּוּ בֵּית אֱלֹהֵיהֶם: **ט** וְאָנֹכִי הִשְׁמַדְתִּי אֶת־
הָאֱמֹרִי מִפְּנֵיהֶם אֲשֶׁר כְּגֹבַהּ אֲרָזִים גָּבְהֹו וְחָסֹן
הוּא כָּאַלוֹנִים וָאַשְׁמִיד פִּרְיוֹ מִמַּעַל וְשָׁרְשָׁיו
מִתָּחַת: **י** וְאָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
וָאוֹלֵךְ אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה לָרֶשֶׁת אֶת־
אֶרֶץ הָאֱמֹרִי: **יא** וָאָקִים מִבְּנֵיכֶם לִנְבִיאִים
וּמִבַּחוּרֵיכֶם לִנְזִרִים הַאַף אֵין־זֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נְאֻם־יְהוָה: **יב** וַתַּשְׁקוּ אֶת־הַנְּזִרִים יָיִן וְעַל־
הַנְּבִיאִים צִוִּיתֶם לֵאמֹר לֹא תִנָּבְאוּ: **יג** הִנֵּה אָנֹכִי
מֵעִיק תַּחְתֵּיכֶם כַּאֲשֶׁר תָּעִיק הָעֲגָלָה הַמְלֵאָה לָהּ
עָמִיר: **יד** וְאָבַד מָנוֹס מִקָּל וְחָזָק לֹא־יְאַמֵּץ כֹּחוֹ
וְגִבּוֹר לֹא־יְמַלֵּט נַפְשׁוֹ: **טו** וְתֹפֵשׂ הַקֶּשֶׁת לֹא
יַעֲמֹד וְקַל בְּרַגְלָיו לֹא יְמַלֵּט וְרֹכֵב הַסּוּס לֹא יְמַלֵּט
נַפְשׁוֹ: **טז** וְאַמִּיץ לִבּוֹ בַּגִּבּוֹרִים עָרוֹם יָנוּס בַּיּוֹם־
הַהוּא נְאֻם־יְהוָה: {פ}

עמוס פרק ג

א שִׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר הֶעֱלֵיתִי
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: **ב** רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי מִכֹּל
מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה עַל־כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל־
עֲוֹנֹתֵיכֶם: **ג** הֵיִלְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בִּלְתִּי אִם־
נוֹעָדוּ: **ד** הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר וְטֶרֶף אֵין לוֹ הֲיִתֵּן
כְּפִיר קוֹלוֹ מִמְּעֹנָתוֹ בִּלְתִּי אִם־לָכָד: **ה** הֲתִפֹּל
צִפּוֹר עַל־פַּח הָאָרֶץ וּמוֹקֵשׁ אֵין לָהּ הֲיַעֲלֶה־פַּח
מִן־הָאֲדָמָה וְלָכוֹד לֹא יִלְכֹּד: **ו** אִם־יִתָּקַע שׁוֹפָר
בְּעִיר וְעָם לֹא יֶחֱרָדוּ אִם־תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיהוָה
לֹא עָשָׂה: **ז** כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי יְהוִה דָּבָר כִּי אִם־
גָּלָה סוֹדוֹ אֶל־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים: **ח** אַרְיֵה שָׁאָג מִי
לֹא יִירָא אֲדֹנָי יְהוִה דִּבֶּר מִי לֹא
יִנָּבֵא: **ט** הַשְׁמִיעוּ עַל־אַרְמְנוֹת בְּאַשְׁדּוֹד וְעַל־
אַרְמְנוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְאִמְרוּ הֵאָסְפוּ עַל־הָרֵי
שֹׁמְרוֹן וּרְאוּ מְהוּמֹת רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ וְעֲשׁוּקִים
בְּקִרְבָּהּ: **י** וְלֹא־יָדְעוּ עֲשׂוֹת־נְכֹחָה נְאֻם־יְהוָה
הָאוֹצְרִים חָמָס וָשֹׁד בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם: {פ}
יא לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צַר וּסְבִיב הָאָרֶץ
וְהוֹרִיד מִמֵּךְ עֻזֵּךְ וְנָבְזוּ אַרְמְנוֹתָיִךְ: **יב** כֹּה אָמַר
יְהוָה כַּאֲשֶׁר יַצִּיל הָרֹעֶה מִפִּי הָאַרְיֵה שְׁתֵּי כְרָעַיִם
אוֹ בְדַל־אֹזֶן כֵּן יִנָּצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים
בְּשֹׁמְרוֹן בְּפִאַת מִטָּה וּבְדִמֶּשֶׂק עָרֶשׂ: **יג** שִׁמְעוּ
וְהָעִידוּ בְּבֵית יַעֲקֹב נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוִה אֱלֹהֵי
הַצְּבָאוֹת: **יד** כִּי בְיוֹם פָּקְדִי פִשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל עָלָיו
וּפָקַדְתִּי עַל־מִזְבְּחוֹת בֵּית־אֵל וְנִגְדְּעוּ קַרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ וְנָפְלוּ לָאָרֶץ: **טו** וְהִכֵּיתִי בֵית־הַחֹרֶף עַל־
בֵּית הַקַּיִץ וְאָבְדוּ בָּתֵּי הַשֵּׁן וְסָפוּ בָּתִּים רַבִּים
נְאֻם־יְהוָה: {ס}

עמוס פרק ד

א שִׁמְעוּ הַדָּבָר הַזֶּה פָּרוֹת הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּהַר
שֹׁמְרוֹן הָעֹשְׁקוֹת דַּלִּים הָרֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים
הָאֹמְרֹת לַאֲדֹנֵיהֶם הָבִיאָה וְנִשְׁתֶּה: **ב** נִשְׁבַּע
אֲדֹנָי יְהוִה בְּקָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם
וְנִשָּׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת וְאַחֲרִיתְכֶן בְּסִירוֹת
דּוּגָה: **ג** וּפְרָצִים תֵּצֶאנָה אִשָּׁה נֶגְדָּהּ וְהִשְׁלַכְתֶּנָה
הַהַרְמוֹנָה נְאֻם־יְהוָה: **ד** בֹּאוּ בֵית־אֵל וּפִשְׁעוּ
הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לְפַשֵּׁעַ וְהָבִיאוּ לַבֹּקֶר זִבְחֵיכֶם
לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים מַעְשְׂרֹתֵיכֶם: **ה** וְקַטֵּר מֻחְמֵץ
תּוֹדָה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְׁמִיעוּ כִּי כֵן אֲהַבְתֶּם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: **ו** וְגַם־אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם
נְקִיּוֹן שִׁנַּיִם בְּכָל־עָרֵיכֶם וְחֹסֶר לֶחֶם בְּכֹל
מְקוֹמֹתֵיכֶם וְלֹא־שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: **ז** וְגַם
אָנֹכִי מָנַעְתִּי מִכֶּם אֶת־הַגֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים לַקָּצִיר וְהִמְטַרְתִּי עַל־עִיר אֶחָת וְעַל־עִיר
אַחַת לֹא אַמְטִיר חֶלְקָה אַחַת תִּמָּטֵר וְחֶלְקָה
אֲשֶׁר־לֹא־תַמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבָשׁ: **ח** וְנָעוּ שְׁתַּיִם
שָׁלֹשׁ עָרִים אֶל־עִיר אַחַת לִשְׁתּוֹת מַיִם וְלֹא
יִשְׂבָּעוּ וְלֹא־שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: **ט** הִכֵּיתִי
אֶתְכֶם בַּשִּׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן הַרְבּוֹת גַּנּוֹתֵיכֶם
וְכַרְמֵיכֶם וּתְאֵנֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם יֹאכַל הַגָּזָם וְלֹא־
שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: {ס} **י** שִׁלַּחְתִּי בָכֶם דֶּבֶר
בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הָרַגְתִּי בַחֶרֶב בַּחֻרֵיכֶם עִם שִׁבְיַ
סוּסֵיכֶם וָאַעֲלֶה בְּאַשׁ מַחֲנֵיכֶם וּבְאַפְּכֶם וְלֹא־
שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־יְהוָה: **יא** הָפַכְתִּי בָכֶם
כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה וַתִּהְיוּ

כְּאֹוד מֵצַל מִשְׁרַפֶּה וְלֹא־שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם־
יְהוָה: **יב** לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה־לְּךָ יִשְׂרָאֵל עֵקֶב כִּי־
זֹאת אֶעֱשֶׂה־לָּךְ הִכּוֹן לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ
יִשְׂרָאֵל: **יג** כִּי הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד
לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה וְדֹרֵךְ עַל־
בָּמֳתֵי אָרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי־צְבָאוֹת שְׁמוֹ: {פ}

הודפס לזכות

יהושע לוי יצחק

בן רות נ"י

ורחל בת לאה תחי'

לרפואה שלימה

ומהירה ונחת דקדושא

מכל יוצאי חלציהם

אמן כן יהי רצון.

הודפס לזכות

ולרפואה שלימה ברמ"ח
אבריו ושס"ה גידיו של

ר' מרדכי

בן חנה נ"י

ויחזיר אותו לכוחותיו
שימשיך להפיץ כל ימי חייו.
בעבור שנדבו סכום הגון
להדפסת חוברות לימוד
הבי"ת והמשניות זהר.

שנת תשפ"ו – תשרי ..... ספטמבר \ אוקטובר - 2025

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת האזינו

ו	יום **ראשון**	עלות השחר (72 דק') ... 5:18 נץ החמה ..... 6:30 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:29 שקיעה ..... 6:26 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:39	**ליקוד יומי:** **בבלי:** זבחים יד **ירושלמי:** סוטה כא **תוספתא:** תמורה ד **נ"ך:** יואל ב **משניות:** מקואות א **זהר:** חלק ג עמ' עא-עב	**28**
ז	יום **שני**	עלות השחר (72 דק') ... 5:19 נץ החמה ..... 6:31 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:44 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:29	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:28 שקיעה ..... 6:24 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:37	**ליקוד יומי:** **בבלי:** זבחים טו **ירושלמי:** סוטה כב **תוספתא:** כריתות א **נ"ך:** יואל ג **משניות:** מקואות ב **זהר:** חלק ג עמ' עג-עד	**29**
ח	יום **שלישי**	עלות השחר (72 דק') ... 5:19 נץ החמה ..... 6:31 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:30	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:28 שקיעה ..... 6:23 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:36	**ליקוד יומי:** **בבלי:** זבחים טז **ירושלמי:** סוטה כג **תוספתא:** כריתות ב **נ"ך:** יואל ד **משניות:** מקואות ג **זהר:** חלק ג עמ' עה-עו	**30**
ט	יום **רביעי** הדלקת נרות (40 דק'): 5:42 (20 דק'): 6:02	ערב יום כיפור עלות השחר (72 דק') ... 5:20 נץ החמה ..... 6:32 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:30	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:28 שקיעה ..... 6:22 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:35	**ליקוד יומי:** **בבלי:** זבחים יז **ירושלמי:** סוטה כד **תוספתא:** כריתות ג **נ"ך:** עמוס א **משניות:** מקואות ד **זהר:** חלק ג עמ' עז-עח	**1**
י	יום **חמישי** מוצאי יום כיפור לשיטת ר"ת: 7:33	יום כיפור, יזכור עלות השחר (72 דק') ... 5:21 נץ החמה ..... 6:33 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:30	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:27 שקיעה ..... 6:20 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:33	**ליקוד יומי:** **בבלי:** זבחים יח **ירושלמי:** - **תוספתא:** כריתות ד **נ"ך:** עמוס ב **משניות:** מקואות ה **זהר:** חלק ג עמ' עט-פ	**2**
יא	יום **שישי** הדלקת נרות (40 דק'): 5:39 (20 דק'): 5:59	עלות השחר (72 דק') ... 5:21 נץ החמה ..... 6:33 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:30	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:27 שקיעה ..... 6:19 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:32	**ליקוד יומי:** **בבלי:** זבחים יט **ירושלמי:** סוטה כה **תוספתא:** מעילה א **נ"ך:** עמוס ג **משניות:** מקואות ו **זהר:** חלק ג עמ' פא-פב	**3**
יב	שב"ק מוצש"ק לשיטת ר"ת: 7:31	שבת קודש פרשת האזינו עלות השחר (72 דק') ... 5:22 נץ החמה ..... 6:34 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:45 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:30	סו"ז תפילה ..... 10:29 חצות היום ..... 12:27 שקיעה ..... 6:18 צה"כ לשיטת ר"ת ... 7:31	**ליקוד יומי:** **בבלי:** זבחים כ **ירושלמי:** סוטה כו **תוספתא:** מעילה ב **נ"ך:** עמוס ד **משניות:** מקואות ז **זהר:** חלק ג עמ' פג-פד	**4**

כְּשֶׁיֵּשׁ דִּין לְמַטָּה, אֵין דִּין לְמַעְלָה; אָדָם שֶׁשּׂוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ - בָּזֶה הוּא מַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים ! מָתַי יֵשׁ דִּינִים ?
כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּהֶפְקֵרוּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אָדָם שֶׁשּׂוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ - "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לַחֲזֹר
בִּתְשׁוּבָה, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעָלַי לְתַקֵּן, תַּעֲזֹר לִי שֶׁאֶזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל !" בָּזֶה הִמְתַּקְתָּ אֶת הַכֹּל !

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)